

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO

im. gen. broni K. Świerczewskiego

KATEDRA TAKTYKI OGÓLNEJ I SZTUKI OPERACYJNEJ

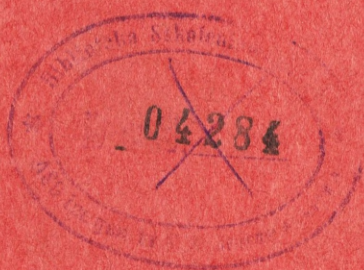
JAWNE

Egz. Nr 1

plk dr Z. KLONOWSKI

NATARCIE DZ, DPanc W POCZĄTKOWYM
OKRESIE WOJNY

(Skrypt)

**ARCHIWUM
BIBLIOTEKI SZKOLENIOWEJ
AKADEMII SZTABU GENERALNEGO
im. gen. broni K. Świerczewskiego**

WARSZAWA

LUTY

1964

32800

7 04284

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO
im. gen. broni K. Świerczewskiego

KATEDRA TAKTYKI OGÓLNEJ I SZTUKI OPERACYJNEJ

DO DZYTKA
JAWNE

Egz. Nr. 1

plk dr Z. KLONOWSKI

**NATARCIE DZ, DPanc W POCZĄTKOWYM
OKRESIE WOJNY**

(Skrypt)

032800
ARCHIWUM
BIURO SZKOLENIOWE
AKADEMII SZTABU GENERALNEGO
im. gen. broni K. Świerczewskiego

WARSZAWA

LUTY

1964

32800

A K A D E M I A S Z T A B U G E N E R A L N E G O
im. generała broni Karola Swierczewskiego

KATEDRA TAKTYKI OGOLNEJ I SZTUKI OPERACYJNEJ

PRZEKLASYFIKOWANO
Protokół Nr 12657

JAWNE

JAWNE

"ZATWIERDZAM"
SZEFE KATEDRY
TO I SZTUKI OPERACYJNEJ

Egz.nr... 1

płk prof. Jan KURNIEWICZ

Z. KLONOWSKI

"NATARCIE DZ, DPanc W POCZĄTKOWYM OKRESIE WOJNY"

/skrypt/

ARCHIWUM
BIBLIOTEKI SZKOLENIOWEJ
AKADEMII SZTABU GENERALNEGO
im. gen. broni K. Swierczewskiego
032800

REMBERTOW

L u t y

1964 r.

W S T E P

I. Zasady ogólne

- ✓ 1. Warunki przejścia dywizji do natarcia w początkowym okresie wojny
- 2. Istota i charakter natarcia
- 3. Wartość bojowa współczesnej DZ, DPanc
- 4. Miejsce i rola dywizji w pierwszej operacji zaczepnej armii ogólnowojskowej
- ✓ 5. Głębokość i treść zadań bojowych, tempo natarcia i szerokość pasa dywizji w operacji zaczepnej armii;
- 6. Ugrupowanie bojowe dywizji

- ✓ II. Ogólne zasady wykorzystania broni masowego rażenia w natarciu dywizji.

III. Organizacja natarcia

- 1. Powzięcie decyzji
- 2. Postawienie zadań bojowych
- 3. Organizacja współdziałania
- 4. Organizacja zabezpieczenia bojowego działań
- 5. Organizacja dowodzenia

IV. Przegrupowanie dywizji do rejonu wyjściowego do natarcia

V. Prowadzenie natarcia

- 1. Rozwinięcie dywizji do natarcia w toku przegrupowania
- 2. Rozwinięcie dywizji do natarcia z rejonu wyjściowego /ześrodkowania/ bez styczności z nieprzyjacielem
- 3. Przejście dywizji do natarcia z bezpośredniej styczności z nieprzyjacielem
- 4. Rozbicie dywizji pierwszego rzutu nieprzyjaciela
- 5. Rozbicie odwodów nieprzyjaciela i rozwinięcie natarcia w głąb obrony
- 6. Wprowadzenie do walki drugiego rzutu dywizji
- 7. Pokonanie z marszu obrony odwodów korpuśnych nieprzyjaciela

8. Pokonanie strefy skażonej

9. Przejście dywizji do pościgu

Z A K O N C Z E N I E

B I B L I O G R A F I A :

1. Wytyczne do szkolenia operacyjnego. Wyd. MON. 1963 r.
2. Materiały do szkolenia operacyjnego. Wyd. MON. 1962 r.
3. Niektóre zasadnicze problemy rozwoju obronności PRL.
Wyd. MON 1962 r.
4. Biuletyn informacyjny nr 3/59/ W-wa czerwiec 1963 r.
5. Biuletyn inf. nr 1/51/ W-wa marzec 1962 r.
6. Biuletyn inf. nr 4/49/ W-wa wrzesień 1961 r.
7. Doświadczenia i wnioski z ćwiczenia "Bałtyk" wrzesień
1960 r.
8. Doświadczenia i wnioski z ćwiczenia "Neptun" sierpień
1963 r.
9. Operacja zaczepna armii ogólnowojskowej w początkowym
okresie wojny. Płk prof. A. Madejski - skrypt ASG, gru-
dzień 1962 r.
10. Myśl Wojskowa nr 4 1963 r. "Charakter współczesnych
frontowych i armijnych operacji zaczepnych"-gen. broni
Z. Duszyński.

W S T E P

W praktyce szkoleniowej naszych sił zbrojnych szczególne miejsce zajmują działania zaczepne. Wynika to ze stanu aktualnych poglądów na charakter przyszłej wojny, a szczególnie charakter jej początkowego okresu oraz roli jaką mają w nim spełnić nasze siły zbrojne.

Ze wszystkich możliwych we współczesnych warunkach wojen, główne niebezpieczeństwo stanowi wojna jądrowa. W obecnym układzie sił na świecie taka właśnie wojna jest najbardziej prawdopodobna między obozem kapitalistycznym a socjalistycznym. Stąd główne miejsce w naszej doktrynie wojennej zajmuje problematyka wojny raketowo-jądrowej.

1. Za podstawowy sposób rozpoczęcia wojny państwa bloku NATO uważają niespodziewany napad, a za najskuteczniejszą jego formę "uderzenie uprzedzające" z użyciem środków masowego rażenia. Taki sposób rozpoczęcia wojny obliczony jest jak widać na wyzyskanie skutków czynnika zaskoczenia.

2. Wybuch wojny raketowo-jądrowej może być również poprzedzony okresem zaostrzającej się sytuacji międzynarodowej. Dobrą ilustracją takiej ewentualności były wypadki w Berlinie i kryzys w rejonie Morza Karaibskiego. Nie 3. wykluczone również, że wojna może wybuchnąć przez przypadek i w warunkach kiedy rozwój sytuacji międzynarodowej nie wskazuje na możliwość jej wybuchu.

W każdej sytuacji militarno-politycznej warunki rozpoczęcia działań będą inne. Warunki te określą sposób użycia broni raketowo-jądrowej, jak również sposób rozwinięcia i wprowadzenia do działań wojsk operacyjnych. Nie pozostanie to oczywiście bez wpływu na charakter początkowego okresu wojny.

We współczesnych warunkach prowadzenia wojny olbrzymia siła niszcząca broni masowego rażenia oraz nieograniczony zasięg środków przenoszenia jej do celu, stworzyły możliwość jednoczesnego zniszczenia w krótkim czasie zarówno sił zbrojnych przeciwnika, jak i jego zaplecza. Możliwość zniszczenia w krótkim czasie zaplecza musi prowadzić do wniosku, że czas trwania wojny może być stosunkowo krótki.

Z tego wynika, że rezultaty osiągnięte już w początkowym okresie wojny mogą zaważyć, a nawet przesądzić o wyniku całej wojny.

Taki stan rzeczy sprawia, że centralnym zagadnieniem współczesnej sztuki wojennej jest problem początkowego okresu wojny. Istnieją bowiem realne przesłanki, że przy obecnie istniejących środkach walki, ten właśnie okres może być okresem decydującym. Stąd kierunek szkolenia naszych wojsk, zgodnie z założeniami naszej doktryny wojennej, uwzględniającej prawdopodobny charakter wojny rakietowo-jądrowej, obejmuje ten właśnie okres w szczególności.

Początkowy okres wojny to okres obejmujący szereg przedsięwzięć politycznych, militaryjnych i gospodarczych oraz szereg operacji wojskowych przeprowadzonych od chwili rozpoczęcia wojny, aż do osiągnięcia najbliższych celów strategicznych w wojnie. Przedsięwzięcia natury politycznej, militaryjnej i gospodarczej mają na celu doprowadzenie do stanu pełnej gotowości do wojny we wszystkich tych dziedzinach. Niektóre z tych przedsięwzięć są przeprowadzane na długo przed wojną, inne bezpośrednio przed wybuchem wojny.

W miarę zagrożenia wojną może być ogłoszony stan podwyższonej gotowości obronnej państwa oraz stan bezpośredniego zagrożenia bezpieczeństwa państwa. Osiągnięcie na czas pełnej gotowości bojowej, jest wstępnym warunkiem osiągnięcia powodzenia.

Główną treścią operacji wojskowych w początkowym okresie wojny rakietowo-jądrowej będzie wykonanie pierwszego uderzenia rakietowo-jądrowego. Szczególną rolę w tym okresie mają do spełnienia strategiczne wojska rakietowe Związku Radzieckiego oraz wojska obrony powietrznej poszczególnych krajów naszego obozu. Wojska te stwarzają niezbędne warunki do przejścia inicjatywy i przejścia do działań zaczepnych pozostałych rodzajów sił zbrojnych.

Jednocześnie z pierwszym uderzeniem rakietowo-jądrowym rozpoczną działania zaczepne wojska lądowe, powietrzne i morskie. Celem pierwszej operacji wojsk lądowych będzie dokończenie rozbicia zasadniczych sił nieprzyjaciela na zachodnim TDW i opanowanie na jego terytorium ważnych rejonów strategicznych na głębokość określoną konkretnym

planem operacyjno-strategicznym państw Układu Warszawskiego. Realizacja planu pierwszej operacji będzie miała poważny wpływ na dalszy przebieg wojny.

Strategiczne położenie naszego kraju określa miejsce i rolę naszych sił zbrojnych w systemie obronnym państw Układu Warszawskiego. Nasze siły zbrojne stanowią drugi rzut operacyjny tej części sił zbrojnych państw naszego obozu, której głównym zadaniem jest udaremnienie zaskakującego napadu agresora, uchwycenie inicjatywy i przejście do działań zaczepnych w celu osiągnięcia najbliższych celów strategicznych. Stąd w szkoleniu naszych wojsk i sztabów główną uwagę zwraca się na działania zaczepne w początkowym okresie wojny.

4/ Nie wyklucza się, że przyszła wojna może się rozpocząć od wojny lokalnej, prowadzonej przy pomocy środków konwencjonalnych i przekształcać się stopniowo w wojnę powszechną /światową/ z użyciem broni jądrowej. Nie wyklucza się również, że wojna światowa może się rozpocząć bez użycia broni jądrowej, a następnie ^{prze}kształcić się w powszechny konflikt jądrowy. Zagadnienia te jednak stanowią samodzielny temat i w pracy rozpatrywane nie będą.

I. ZASADY OGÓLNE

1. Warunki przejścia dywizji do natarcia w początkowym okresie wojny

Z chwilą pierwszego uderzenia nieprzyjaciela i naszego pierwszego uderzenia raketowo-jądrowego DZ /DPanc/ może znaleźć się w rejonie wyjściowym do pierwszej operacji, w rejonie alarmowym lub być w marszu do rejonu wyjściowego. Nie wykluczony jest i taki wypadek, że niektóre dywizje znajdują się jeszcze w garnizonach stałych. Niezależnie od miejsca dywizji i stopnia osiągniętej przez nią gotowości, będzie ona narażona na uderzenia jądrowe nieprzyjaciela, ponieważ od wystrzelenia rakiet do wykonania uderzeń upłynie nie więcej jak 20-30 minut.

Aby wyjść spod uderzenia nieprzyjaciela przez zmianę zajmowanego dotąd rejonu potrzeba jest dywizji co najmniej około 2 godzin. Znacznie więcej czasu potrzeba

będzie tej dywizji, która znajdzie się w rejonach dyslokacji stałej. Dlatego też dywizji grozi największy stopień porażenia.

Najbardziej trudne sytuacje powstaną na najważniejszych kierunkach. Trudność wynika z dużej ilości wykonanych tu uderzeń jądrowych. Oprócz tego na niektórych kierunkach mogą być wykonane specjalne zapory chemiczne i promieniotwórcze. W każdych warunkach dywizja przystąpi do wykonania zadań wszystkimi zdolnymi do walki siłami, organizując likwidację skutków uderzeń wśród tych oddziałów, które zostały porażone i utraciły czasowo zdolność bojową.

Zadanie bojowe dowódcy dywizji może otrzymać od dowódcy armii w różnym czasie: przed wykonaniem przez nieprzyjaciela pierwszego uderzenia lub w czasie jego wykonywania. W naszych konkretnych warunkach wejście dywizji do walki poprzedzi z reguły marsz do rejonu działań bojowych.

Charakter działań bojowych w pierwszych operacjach początkowego okresu wojny jest zdeterminowany konkretną sytuacją jaka wytworzy się w wyniku wymiany uderzeń jądrowych, charakterem armijnej operacji i przeznaczeniem dywizji w ramach tej operacji. Na kierunkach, gdzie dalej idące skutki osiągnęło nasze pierwsze uderzenie raketowo-jądrowe armia, a wraz z nią dywizja, przejdą do zdecydowanego natarcia. Na kierunkach, gdzie udało się to nieprzyjacielowi wojska przejdą do czasowej obrony.

W operacji zaczepnej armii dywizja będzie pokonywać opór ocalałych po uderzeniach jądrowych grup nieprzyjaciela, odpierać kontrataki i przeciwuderzenia, ścigać, okrążać i niszczyć okrążonego nieprzyjaciela. Przy odpieraniu przeciwuderzeń dywizja może przechodzić do czasowej obrony.

Cechą szczególną działań bojowych w pierwszej operacji będą trudności związane z utratą łączności po wybuchach jądrowych i wynikająca stąd niejasność sytuacji. Poważną trudność w prowadzeniu działań spowodują skażenia terenu, brak przepraw mostowych, zniszczenia węzłów komunikacyjnych i składów środków materiałowych.

W ramach pierwszej operacji dywizja przejdzie z reguły do natarcia z takimi siłami i środkami z jakimi wyszła z rejonu wyjściowego lub z rejonów dyslokacji stałej.

2. Istota i charakter natarcia

Natarcie może być prowadzone na nieprzyjaciela, który:

- a/ w wyniku naszych skutecznych uderzeń jądrowych i chemicznych utracił znaczną część sił i środków i przeszedł do obrony - wówczas natarcie przybiera formę przełamania obrony /pokonania oporu/ nieprzyjaciela;
- b/ nie został na danym kierunku dostatecznie rozбитą bronią jądrową i chemiczną, zachował znaczną część sił /odwody/ i kontynuuje działania zaczepne - wówczas natarcie przybiera formę boju spotkaniowego;
- c/ w wyniku naszych uderzeń jądrowych i chemicznych oraz uderzeń ogólnowojskowych związków taktycznych i oddziałów został rozбитý i rozpoczął wycofanie - wówczas natarcie przybiera formę pościgu.

Celem natarcia jest zniszczenie nieprzyjaciela lub wzięcie go do niewoli i opanowanie jego terytorium.

Z wejściem na uzbrojenie broni jądrowej dokonała się zmiana wartości ognia na polu walki. Spowodowało to z kolei zasadniczą zmianę zarówno w istocie, jak i charakterze współczesnego natarcia.

W warunkach minionej wojny uderzenia ogniowe były elementem przygotowującym uderzenia wojsk. Przy pomocy ówczesnych dalekonośnych środków ogniowych /artyleria i lotnictwo/ można było zadać nieprzyjacielowi większe lub mniejsze straty, w większym lub mniejszym stopniu go obezwładnić. Aby zniszczyć nieprzyjaciela trzeba było wykonać bezpośrednio uderzenie siłami piechoty i czołgów, w czasie którego wojska niszczyły nieprzyjaciela ogniem z bliska. Dlatego czynnikiem decydującym w natarciu było uderzenie ogólnowojskowych związków taktycznych i oddziałów.

We współczesnych warunkach decydujący wpływ na istotę i charakter współczesnego natarcia wywiera broń jądrowa. Siłą i skutecznością rażenia broń jądrowa przewyższyła wszystkie istniejące dotąd środki ogniowe i stała się podstawą współczesnego ognia. Ogień broni rakietowo-jądrowej, przy zmasowanym jej użyciu, jest obecnie uznany za czynnik zdolny do zmiany stosunku sił walczących stron. Zatem uderzenia jądrowe nie przygotowują natarcia, a stanowią jego treść, są czynnikiem decydującym o wyniku natarcia.

bm ar

Tak więc kierowniczą rolę we współczesnym natarciu spełniają uderzenia jądrowe. Celem uderzeń jądrowych jest zniszczenie nieprzyjaciela lub tylko zasadniczych jego sił i dokonanie zmiany istniejącego stosunku sił. Celem uderzeń wojsk jest wyzyskanie skutków uderzeń jądrowych, dokończenie zniszczenia nieprzyjaciela i opanowanie jego terenu dla utrwalenia osiągniętego powodzenia.

W niektórych jednak warunkach sytuacji bojowej, z reguły na taktycznym szczeblu dowodzenia, kierowniczą rolę w natarciu spełni uderzenie wojsk. Będzie to miało miejsce wówczas, kiedy na danym kierunku nie używa się broni jądrowej lub używa się jej w wybitnie ograniczonej ilości i w związku z tym nie wywiera ona decydującego wpływu na zamierzone natarcie.

Zmiana jaka zaszła w roli i znaczeniu uderzeń ogólnowojskowych w stosunku do uderzeń ogólnowojskowych związków taktycznych i oddziałów nie mogła nie wpłynąć na ogólne zasady natarcia.

We współczesnym natarciu, w warunkach masowego użycia broni jądrowej, cel natarcia może być osiągnięty w stosunkowo krótkim czasie. Wykonanie na nieprzyjaciela uderzeń jądrowych pozwoli uzyskać nad nim taką przewagę w siłach i środkach walki, że w odniesieniu do drugiej wojny światowej, nacierające oddziały i związki taktyczne mogą pokonywać opór nieprzyjaciela w znacznie wyższym tempie i na znacznie większą głębokość.

Jeszcze w drugiej wojnie światowej jednym z podstawowych czynników warunkujących powodzenie natarcia w skali taktycznej, było posiadanie dwu-trzykrotnej przewagi

nad nieprzyjacielem w siłach i środkach walki w położeniu wyjściowym. We współczesnych warunkach w odniesieniu do sił konwencjonalnych nie-istotny staje się stosunek sił w położeniu wyjściowym, a przewaga jaka wytworzy się po wykonaniu uderzeń jądrowych.

Umiejętne użycie broni jądrowej pozwala na radykalną zmianę niekorzystnego stosunku sił i przejście do natarcia w warunkach posiadania w położeniu wyjściowym nieznacznej tylko przewagi w konwencjonalnych środkach walki. Jeśli na kierunku natarcia dywizji wykonuje się zmasowane uderzenia jądrowe, to nie wykluczone jest także natarcie przy wyjściowej równowadze w konwencjonalnych środkach walki.

Dążenie do osiągnięcia przewagi nad nieprzyjacielem pociąga za sobą konieczność zaskoczenia go uderzeniem. Nieprzyjaciel, rozpoznawszy nasze przygotowania, nie będzie oczekiwał biernie, lecz postara się zapobiec natarciu przez wykonanie uderzeń jądrowych.

Trzeba jednak zdawać sobie sprawę, że zaskoczenie nie jest celem działania a tylko środkiem do zwiększenia przewagi. Im mniejsze siły i środki są w naszej dyspozycji, tym bardziej musimy się starać o zaskoczenie. A ponieważ nigdy tych środków nie jest w walce za dużo, zatem osiągnięcie zaskoczenia powinno być stałą troską każdego dowódcy i sztabu ogólnowojskowego.

Osiągnięcie przewagi i uzyskanie zaskoczenia nie zapewniają jeszcze powodzenia. Niezwykle ważną sprawą jest wyzyskanie skutków uderzeń jądrowych. Jak będą wyzyskane skutki uderzeń jądrowych, takie będą rezultaty natarcia.

Wyzyskanie skutków uderzeń jądrowych uzależnione jest od zachowania wysokiego tempa natarcia. Czynniki te odgrywał zawsze poważną rolę w taktyce, lecz na współczesnym polu walki stał się nakazem. Z jednej strony możliwość szybkiej reakcji jądrowej nieprzyjaciela, z drugiej wyprzedzanie kontrataków zmuszają nas do ciągłego wyprzedzania jego zamierzeń w trosce o wykonanie na czas zadania. Osiągnięcie wysokiego tempa natarcia uzależnione będzie w dużej mierze od umiejętności pokonywania przez wojska przeszkód wodnych oraz stref zniszczeń i skażeń promieniotwórczych.

Podstawową metodą forsowania przeszkód wodnych będzie forsowanie z marszu. Bezpośrednie przygotowanie wojsk do forsowania przeprowadza się podczas podchodzenia wojsk do przeszkody wodnej, samo zaś forsowanie rozpoczyna się równocześnie z podejściem do rzeki oddziałów wydzielonych, nie czekając na całkowite ześrodkowanie wszystkich sił i środków dywizji. W miarę podchodzenia do przeszkody wodnej siły główne dywizji rozpoczynają forsowanie pod osłoną oddziałów wydzielonych działających na przeciwległym brzegu i szybko rozwijają natarcie w głąb obrony nieprzyjaciela.

Strefy skażeń promieniotwórczych pokonują oddziały na maksymalnych szybkościach. W wypadku napotkania na szeroką strefę o wysokim stopniu skażenia, stosuje się manewr na kierunek takiego natężenia promieniowania, gdzie pokonujące ją wojska nie zostaną napromieniowane ponad dopuszczalną dawkę.

W toku rozwijającego się natarcia nieprzyjaciel nie powinien mieć możliwości /czasu/ odtworzenia naruszonego uderzeniami jądrowymi systemu dowodzenia. W przeciwnym razie natarcie napotka na trudności, których pokonanie będzie wymagało wprowadzenia do walki nowych sił i środków albo zostanie na jakiś czas zatrzymane. Dlatego kolejnym nakazem współczesnego pola walki jest zachowanie ciągłości natarcia.

Zachowanie ciągłości natarcia wymaga prowadzenia działań zarówno w dzień, jak i w nocy. Współczesne środki noktowizyjne pozwalają na obserwację pola walki w nocy. Dzięki to niewątpliwie możliwość prowadzenia natarcia z dość dużą skutecznością.

Podczas działań w nocy następuje jednak szybsze zmęczenie składu osobowego, trudności w orientacji i dowodzeniu wojskami z uwagi choćby na zmniejszony zasięg radiostacji. Może to wpłynąć na zmniejszenie tempa rozwoju działań. Dlatego sprawa dobrego przygotowania wojsk do działań w nocy jest szczególnie ważna jeżeli się weźmie pod uwagę, że około 50 % działań będzie prowadzone w nocy.

Oczywiście w różnych warunkach sytuacji natarcie będzie prowadzone w różny sposób. W jednym wypadku będzie to pokonywanie resztek oporu silnie rozbitego nieprzyjaciela bronią jądrową, kiedy indziej przełamywanie tego oporu uderzeniem ogólnowojskowych związków taktycznych i oddziałów. Podstawowym sposobem przejścia do natarcia będzie atak z marszu. Przy silnym zniszczeniu nieprzyjaciela bronią jądrową i chemiczną zarówno atak jak i natarcie na całą głębokość jego ugrupowania mogą być prowadzone w kolumnach z szerokim wykorzystaniem oddziałów wydzielonych.

Współczesne natarcie to pełne dynamiki manewrowe działania na szerokim froncie i na oddzielnych, niekiedy znacznie od siebie oddalonych kierunkach. W warunkach obustronnego użycia broni jądrowej zarówno nacierający jak i obrońca będą prowadzić działania na kierunkach w ugrupowaniu rozśrodkowanym.

Kierunek natarcia, to określonej pojemności pas terenu, na którym może nacierać pododdział, oddział lub związek taktyczny nie mając styczności z sąsiadami. Natarcie na kierunkach daje możliwość wyzyskania skutków uderzeń jądrowych, zapewnia rozcięcie ugrupowania nieprzyjaciela na części i pozwala na niszczenie go częściami. Głębokie włamanie się nacierających na kierunkach oddziałów dywizji w ugrupowanie nieprzyjaciela i wysokie tempo natarcia, utrudniają nieprzyjacielowi użycie broni jądrowej i manewrowanie oddziałami wzdłuż frontu obrony.

W zależności od ilości wykonywanych uderzeń jądrowych, szerokości pasa natarcia i charakteru terenu, dywizja może prowadzić natarcie na 2-3 kierunkach. W toku natarcia ilość kierunków może się zwiększać lub zmniejszać w zależności od tego jaki jest potrzebny stopień: ześrodkowania oddziałów do pokonania oporu nieprzyjaciela. We wszystkich jednak wypadkach, kiedy istnieje możliwość zapewnienia sobie niezbędnej przewagi ogniem, należy unikać ześrodkowywania sił.

W natarciu na kierunkach nie może być jednak mowy o równomiernym podziale sił i środków na poszczególne kierunki. Z kilku kierunków na których dywizja prowadzi natarcie jeden jest zawsze główny. Na tym kierunku skupia się wysiłki

wszystkich rodzajów wojsk w celu rozbicia zasadniczych sił nieprzyjaciela.

✓ W dywizji zmechanizowanej na głównym kierunku naciera zwykle pułk czołgów posiadający dużą siłę ogniową, zdolność manewrowania niezależnie od stanu dróg, jak również największą łatwość pokonywania terenu skażonego; jednym słowem dysponuje największą ruchliwością taktyczną.

✓ W toku natarcia, w zależności od rozwoju sytuacji, poszczególne kierunki zmieniają swe znaczenie w wyniku czego dywizja przenosi wysiłek z jednego kierunku na drugi. W tym kontekście poważne znaczenie ma możliwość zachowania dużej swobody manewru siłami i środkami. Natarcie na kierunkach daje tę swobodę. Luki między nacierającymi oddziałami dają możliwość wyprowadzenia oddziałów na pożądany obiekt bez potrzeby przekraczania pasa działania sąsiada, co w minionej wojnie było niemal regułą /wąskie pasy natarcia oddziałów i związków taktycznych/.

✓ Natarcie będzie rozwijać się jednocześnie na dużej głębokości. Dla uchwycenia różnych obiektów nieprzyjaciela szeroko wykorzystuje się taktyczne desanty śmigłowe i oddziały wydzielone. Jednocześnie na tyłach ugrupowania nacierającej dywizji może działać desant powietrzny nieprzyjaciela, szczególnie wówczas, kiedy przygotowuje się on do wykonania przeciwwuderzenia. Niszczenie desantu powietrznego pozostawia się drugim rzutom i odwodom.

✓ Natarcie może rozwijać się nierównomiernie. Na tych kierunkach, gdzie wykonano uderzenia jądrowe pułki wtargną daleko w głąb ugrupowania nieprzyjaciela. Na innym kierunku natarcie może być zatrzymane albo przez zorganizowany opór nieprzyjaciela, albo przez promieniotwórcze skażenie terenu. Wreszcie któryś z pułków może być obezwładniony bronią jądrową i likwidować skutki uderzenia. Szybka reakcja dowódcy dywizji bronią jądrową i wprowadzeniem odwodów będzie miała na celu wznowienie natarcia tam, gdzie zostało ono zahamowane.

W rezultacie nierównomiernego rozwoju natarcia ~~pozostawiać~~ będą duże luki w ugrupowaniu bojowym dywizji wobec czego na skrzydłach i tyłach nacierających oddziałów mogą pozostawać aktywne grupy nieprzyjaciela. Nie może to

✓ jednak być powodem do wydzielenia zbyt dużych sił do osłony skrzydeł ani osłabienia tempa natarcia. Wymaga natomiast posiadania w ciągłej gotowości odwodów do manewru na kierunku zagrożony.

W wyniku obustronnego użycia środków masowego rażenia występować będą gwałtowne zmiany sytuacji. Poszczególne pułki i bataliony będą przechodzić od jednego rodzaju działań do drugiego, a niekiedy nawet równocześnie stosować różne formy walki. Rzeczą dowódcy dywizji i sztabu jest, aby zapewnić sobie możliwość posiadania na czas wiarygodnych danych o nieprzyjacielu i dysponować zawsze siłami i środkami zdolnymi do wykonania uderzenia na kierunku decydującym i uzyskania korzystnego rozstrzygnięcia.

✓ Aby dane o położeniu i zamiarach nieprzyjaciela mogły być w pełni wykorzystane rozpoznanie powinno być prowadzone na szerokim froncie i na dużą głębokość. Uzyskane o położeniu nieprzyjaciela wiadomości powinny być dostarczane bezpośrednio do sztabu dywizji według stopnia ich ważności. W pierwszej kolejności przekazuje się dane o środkach napadu jądrowego i chemicznego nieprzyjaciela, jako że środki te wywierają decydujący wpływ na rozwój natarcia.

Dowodzenie wojskami w warunkach szybko zmieniającej się sytuacji opiera się na łączności radiowej i środkami ruchomymi. Zasadniczym sposobem dowodzenia są sygnały-komendy i krótkie zarządzenia do podległych oddziałów. Duże znaczenie dla zapewnienia dowódcy wpływu na przebieg działań ma organizacja i czas przesunięć punktów dowodzenia. Te ostatnie powinny być tak przesuwane, aby kontakt z przełożonym i podwładnym był nieprzerwany.

✓ Tak więc w odróżnieniu od przeszłości współczesne natarcie dywizji będą cechować: zdecydowany cel, użycie środków masowego rażenia, wysokie tempo i ciągłość działań oraz śmiały manewr wojsk w celu wykorzystania skutków uderzeń jądrowych. Zasadniczą treścią natarcia będzie niszczenie nieprzyjaciela bronią jądrową.

Powodzenie ~~na~~ współczesnym natarciu można osiągnąć przez rozbicie nieprzyjaciela bronią masowego rażenia oraz śmiały manewr wojsk w celu pełnego wykorzystania skutków działania tej broni. Poważną rolę w osiągnięciu tego celu spełnią dywizje pancerne i zmechanizowane.

2. Wartość bojowa współczesnej DZ i DPanc^{x/}

Zgodnie z charakterem przyszłych działań bojowych, współczesne dywizje powinny odznaczać się: dużą siłą ognia, wysoką ruchliwością, znacznym stopniem samowystarczalności pod względem materiałowym, odpornością na ogień, a szczególnie ogień jądrowy nieprzyjaciela oraz zdolnością utrzymania stałej gotowości bojowej. Przyjrzyjmy się więc na ile dywizja zmechanizowana i dywizja pancerna odpowiadają tym wymaganiom i jaką w związku z tym reprezentują wartość bojową.

Siła ognia współczesnych związków taktycznych opiera się na broni jądrowej. Według nowego etatu dywizji w DZ i DPanc występuje dywizjon rakiet taktycznych w składzie dwóch-trzech wyrzutni. W zależności od charakteru wykonywanego zadania przydzielą się dywizji na jeden dzień walki 4-10 pocisków jądrowych o różnym równoważniku trotylowym. Ponadto dywizja wykorzystuje uderzenia jądrowe wykonywane na kierunku jej działania przez armię.

Z chwilą włączenia w skład dywizji dywizjonu rakiet taktycznych w poważnym stopniu wzrosła jej samodzielność taktyczna i jest ona odtąd w stanie obezwładniać i niszczyć wszystkie typowe obiekty nieprzyjaciela mogące znaleźć się w pasie jej działania. Posiadanie przez dywizję dywizjonu rakiet taktycznych uniezależnia ją również od szczebla wyższego w zakresie wyboru czasu, obiektu i sposobu wykonania uderzeń jądrowych.

Wejście w skład dywizji dywizjonu rakiet taktycznych pozwoliło odpowiednio zmniejszyć przyjmowane dotąd ilości artylerii konwencjonalnej do ognia pośredniego. I tak w DZ przewiduje się 89 dział do ognia pośredniego, zaś w DPanc - 41 dział. W wypadku użycia do prowadzenia ognia z zakrytych 50 armat 85 mm całej dywizji, ogólna ilość luf do ognia pośredniego wzrośnie, i w DZ może osiągnąć liczbę 113 dział.

x/ Opracowano na podstawie Biuletynu Informacyjnego nr 1/51/
Wyd. MON, Warszawa, marzec 1962 r.

Taka ilość artylerii w dywizji nie zawsze jednak wystarczy do wykonania postawionych jej zadań. W związku z tym, w zależności od potrzeb, przewiduje się dodatkowe wzmocnienie dywizji artylerią ze szczebla armii. Wielkość tego wzmocnienia będzie zależała od charakteru wykonywanego przez dywizję zadania i ilości artylerii dysponowanej przez dowódcę armii.

Jeśli chodzi o środki obrony przeciwlotniczej, to obecnie DZ ma etatowo 16 przeciwlotniczych karabinów maszynowych i 18 dział przeciwlotniczych, zaś DPanc 4 kmplot i 18 dział oraz 9 samobieźnych dział przeciwlotniczych podwójnie sprzężonych. Ponadto dywizja będzie korzystać z osłony armijnych środków obrony przeciwlotniczej, a w wypadku potrzeby otrzyma dodatkowe wzmocnienie.

O sile ognia dywizji decydują również czołgi. I tak w DZ jest 176, a w DPanc - 246 czołgów średnich. W porównaniu z poprzednią strukturą organizacyjną, DZ i DPanc mają mniej czołgów, lecz ich siła uderzeniowa mimo to wzrosła. Wynika to z nowego stosunku między zmniejszonym stanem osobowym dywizji, a pozostawioną ilością czołgów. I tak w DZ na 1 czołg przypada obecnie 52 żołnierzy, a w DPanc - 28 żołnierzy /odpowiednio w amerykańskiej DP - 1:112, a w DPanc - 1:40; w NRF-owskiej DZ - 1:63, a w DPanc - 1:48/.

W warunkach współczesnego pola walki czołgi stanowią o sile uderzeniowej wojsk i są nieodzownym elementem składowym organizacji każdego związku taktycznego i oddziału ogólnowojskowego. Jak wynika z doświadczeń bojowych, na jedną kompanię piechoty pierwszego rzutu w działaniach zaczepnych powinien przypadać pluton czołgów. Obecna struktura organizacyjna dywizji zapewnia w pełni spełnienie tego postulatu^{x/}. Stąd zarówno DZ, jak i DPanc nie wymagają żadnego dodatkowego wzmocnienia w czołgach z wyższego szczebla dowodzenia.

Mówiąc o sile uderzeniowej dywizji warto wskazać, że zmienił się na korzyść stosunek pododdziałów walczących do niewalczących. W dywizji zmechanizowanej liczba

x/ Oczywiście zasada ta nie będzie jednakowo utrzymana na wszystkich kierunkach, ponieważ dywizja może mieć różne ugrupowanie bojowe i na niektórych kierunkach będą działały wyłącznie pododdziały, oddziały czołgów.

pododdziałów walczących stanowiła poprzednio 75,5%, nie walczących - 24,5%; w nowej organizacji odpowiednio 78% i 22%. W dywizji pancernej liczba pododdziałów walczących stanowiła odpowiednio 70%, a obecnie 73,5%.

Również znacznie większa niż poprzednio w przeliczeniu na jednego żołnierza jest ilość pocisków jaką oddział może wystrzelić w ciągu jednej minuty. Dla batalionu liczba ta w zależności od odległości strzelania wynosi od 6,4 do 98 pocisków, a poprzednio wahała się od 5,9 do 80 pocisków.^{x/} Według nowego etatu na bliskich odległościach liczba ta jest znacznie większa, zarówno w liczbach bezwzględnych, jak i w przeliczeniu na jednego żołnierza, niż w oddziałach amerykańskiej dywizji "pentomic",

W znacznym stopniu wzrosła ruchliwość dywizji. Uzyskano to dzięki zmniejszeniu stanu osobowego, pojazdów mechanicznych i pełną motoryzację dywizji oraz wyposażenie jej w środki zdolne do szybkiego pokonywania terenu.

W porównaniu z poprzednią strukturą organizacyjną stany dywizji zmniejszyły się o około 44%. Obecnie DZ posiada około 9.000 ludzi a DPanc około 6800 ludzi.

W nowym etacie przewidziano dość znaczne zmniejszenie liczby pojazdów mechanicznych. Jeśli poprzednio w DZ było 2653 pojazdy, to obecnie jest ich 1695; w DPanc było 2254 pojazdy, a obecnie przewiduje się tylko 1365.

Nowe etaty przewidują również pełną motoryzację dywizji. Cały stan osobowy DZ i DPanc wraz z zapasami materiałowymi może być przegrupowany do nowych rejonów organicznym transportem, bez potrzeby wykonywania dodatkowych rejsów. /Stopień zamotoryzowania dywizji amerykańskiej "pentomic" wynosi 75,4%.

W celu utrzymania wysokiego tempa natarcia dywizje winny być zdolne do szybkiego pokonywania terenu. Zniszczone odcinki dróg i mosty, strefy pożarów i promieniotwórczych skażeń terenu nie powinny powodować przerw, zahamowań tempa

x/ Brano pod uwagę obecny sprzęt bojowy /wg nowych etatów oraz uzbrojenie znajdujące się w większości związków taktycznych w latach ubiegłych.

i ciągłości działań bojowych. W związku z tym dywizje zostały wyposażone w dużą ilość czołgów i transporterów opancerzonych dostosowanych do pokonywania przeszkód wodnych po dnie, a także ciągników i innych pojazdów zdolnych do pokonywania dróg gruntowych i bezdroży w różnych porach roku i przy różnym stanie pogody.

Wszystkie te zmiany nadały dywizjom cechy związków lekkich, zdolnych do prowadzenia działań wybitnie manewrowych.

Przewidywany dalszy stopniowy wzrost ilości transporterów opancerzonych w dywizji, o doskonalszych właściwościach taktyczno-technicznych, będzie sukcesywnie zwiększał jej ruchliwość. Aby zapewnić dywizjom zdolność szybkiego pokonywania przeszkód wodnych, których na zachodnim TDW jest szczególnie duża ilość, przewiduje się także wyposażenie DZ i DPanc po 1/2 nowoczesnego parku przeprawowego oraz pełną ilość środków desantowo-przeprawowych. W warunkach potrzeby forsowania szerokiej przeszkody wodnej dywizja otrzymuje dodatkowe wzmocnienie w ciężkim sprzęcie przeprawowym.

Nowe etaty przewidują samowystarczalność materiałową dywizji na 3-5 dni walki. Uzyskano to przez zwiększenie jednostki napełnienia MPS bezpośrednio przy pojazdach mechanicznych, która zapewnia przebieg 650 km, niezależnie od rodzaju i typu pojazdów; umożliwiło to zmniejszenie zapasów ruchomych w tyłach pułków dywizji o 0,75 jednostki napełnienia benzyny i 0,5 jn oleju napędowego. Ponadto zachowując dotychczasową normę amunicji w przeliczeniu na jednego żołnierza, środek ogniowy i pododdział, założono zmniejszenie w pułku i dywizji o 0,5 jednostki ognia. Pozwoliło to z kolei na zredukowanie pododdziałów transportowych pułków i dywizji średnio o 40% /nastąpiło zmniejszenie ilości jednostek załadowczych z 600 na 230/.

Na szczególną uwagę zasługuje lepsze niż dotychczas wyposażenie zarówno batalionu saperów, jak i pododdziałów saperów pułków, które zapewnia im większe możliwości wykonywania prac ziemnych i innych prac inżynierskich. Pododdziały saperów mają między innymi koparki wieloczerpakowe, DPM, spycharki szybkobieżne BAT, młoty pneumatyczne itp. Ujemną cechą tego sprzętu jest jeszcze niska jak na współczesne warunki wydajność marszowa dla wykonania niezbędnych zadań.

✓ inżynierskiego zabezpieczenia walki zachodzi z reguły konieczność dodatkowego wzmocnienia dywizji pododdziałami inżynierskimi ze szczebla armii.

W nowej dywizji widzimy dalszy wzrost odporności wojsk na działanie broni jądrowej i możliwości odtworzenia zdolności bojowej po wykonaniu przez nieprzyjaciela uderzeń jądrowych. Osiąga się to przez wysoki stopień wyposażenia oddziałów w czołgi i stale wzrastające wyposażenie wojsk w transportery opancerzone oraz włączenie do składu dywizji pododdziałów do prowadzenia rozpoznania skażeń, kontroli dozymetrycznej, zabiegów specjalnych oraz dezaktywacji sprzętu i uzbrojenia. Ponadto duża ruchliwość zarówno DZ jak i DPanc pozwala na szybkie ich rozśrodkowanie w celu uniknięcia uderzeń jądrowych nieprzyjaciela.

✓ Poważną cechą dodatnią omawianych związków taktycznych, jest występująca w nich jednolitość /standaryzacja/ organizacyjna niektórych pododdziałów np: rozpoznania, piechoty, czołgów, łączności, opchem itp. Stwarza to dogodne warunki do uzupełnienia strat wynikłych z masowego użycia przez nieprzyjaciela broni jądrowej, co bezpośrednio przyczynia się również do szybkiego odtworzenia zdolności bojowej tych związków.

Zgodnie z panującymi poglądami na charakter przyszłej wojny, a zwłaszcza jej początkowy okres, znaczna część sił zbrojnych powinna być zdolna do natychmiastowego przeciwdziałania agresji nieprzyjaciela. Wymaga to utrzymania tej części sił w stanie pełnej gotowości bojowej już w okresie pokojowym. Wymaganie to może być spełnione, ponieważ omówiona struktura organizacyjna DZ i DPanc zapewnia im dużą siłę uderzeniową, samodzielność i samowystarczalność, a tym samym możliwość wykonania zadania bojowego w dowolnym czasie.

Nasze dywizje DZ i DPanc w porównaniu z odpowiednimi dywizjami NRF, Wielkiej Brytanii i USA przewyższają te ostatnie pod względem upancernienia /korzystniejszy stosunek czołgów do ilości żołnierzy/ i ruchliwości, co w warunkach manewrowego charakteru przyszłych działań ma szczególne znaczenie. Nie przewyższają ich natomiast pod względem stanu liczebnego /są mniejsze/, i ilość niektórych rodzajów sprzętu / wyrzutni rakietowych i artylerii/. Wynika to z

odmienności rozwojowych sił zbrojnych naszego obozu i odmienności naszej doktryny wojennej. Podczas kiedy nasi potencjalni przeciwnicy rozbudowywali wojska lądowe i nasycali je nowoczesnym sprzętem, Związek Radziecki zapewnił sobie przewagę w broni raketowej strategicznego przeznaczenia jako broni głównej. Nasza doktryna uznaje, że te właśnie środki będą miały znaczenie rozstrzygające i dlatego przyznała im priorytet w rozbudowie.

Oceniając wartość bojową DZ i DPanc należy przede wszystkim uznać odrębność charakteru obu tych dywizji. Jeżeli pierwsza jest bardzo wszechstronna w zastosowaniu, to druga ma wybitne predyspozycje do wykonywania zadań o szczególnym znaczeniu.

Dywizja zmechanizowana jest podstawowym związkiem taktycznym armii ogólnowojskowej. Poza stosunkowo poważną ilością czołgów /176 czołgów średnich/, która nadaje jej dużą siłę przebojową, dywizja dysponuje dziewięcioma batalionami piechoty zmotoryzowanej, zdolnej do przełamywania wspólnie z czołgami nawet najbardziej umocnionej obrony nieprzyjaciela, która nie została wystarczająco obezwładniona bronią jądrową. Jest ona w stanie działać w terenie trudnodostępnym dla związków pancernych i przygotować wprowadzenie ich do bitwy na kierunku decydującym. Po przydzieleniu jej śmigłowców może wysadzać taktyczny desant powietrzny w celu opanowania ważnych w systemie obrony nieprzyjaciela rubieży i obiektów. Dywizja zmechanizowana jest zdolna do szybkiego forsowania przeszkód wodnych z marszu i prowadzenia natarcia w szybkim tempie i na dużą głębokość.

Dywizja pancerna ma szczególną wartość bojową. Dysponując dużą ilością czołgów /246 czołgów średnich/ posiada ona potężną siłę uderzeniową i jest jednocześnie szczególnie odporna na działanie broni jądrowej nieprzyjaciela. Jest ona związkiem o dużych możliwościach manewrowych oraz wybitnej zdolności pokonywania odcinków skażonych i zapór promieniotwórczych. Dywizja pancerna w sposób najbardziej efektywny może wyzyskać skutki uderzeń własnej broni jądrowej, rozбивać na podejściach i z marszu podchodzące odwody nieprzyjaciela, forsować po dnie przeszkody wodne i zachować płynność natarcia na dużą

głębokość. Dzięki tym walorom dywizja pancerna działa z reguły na kierunkach głównych uderzeń armii.

Tak więc DZ i DPanc posiadają wszystkie niezbędne siły i środki umożliwiające im prowadzenie współczesnych działań zaczepnych. W wypadkach walki z szczególnie silnym nieprzyjacielem, dywizja może być wzmocniona siłami do dwóch dywizjonów artylerii do ognia pośredniego, do batalionu saperów oraz do pułku artylerii przeciwlotniczej małego kalibru.

3. Miejsce i rola dywizji w operacji zaczepnej armii ogólnowojskowej.

W początkowym okresie wojny zarówno dywizja pancerna, jak i dywizja zmechanizowana przechodzą do natarcia z reguły z marszu. Natarcie z marszu może być wykonane po przegrupowaniu z rejonów alarmowych i zajęciu rejonów wyjściowych do natarcia lub bez uprzedniego zajmowania tych rejonów.

DZ i DPanc mogą również przejść do natarcia z bezpośredniej styczności z nieprzyjacielem. Może to mieć miejsce w przypadkach niepomyślnego rozwoju boju spotkaniowego lub uprzedniego prowadzenia przez te związki działań obronnych.

DZ może również przejść do natarcia w składzie desantu morskiego.

Miejsce dywizji pancerniej w ugrupowaniu operacyjnym armii będzie zależało przede wszystkim od tego w jakim położeniu zostanie ją początek wojny. Jeśli w chwili rozpoczęcia działań wojennych DPanc znajdzie się w rejonie alarmowym lub rejonie wyjściowym do operacji położonym najbliżej od planowanej rubieży wejścia do bitwy, będzie ona z zasady działała w pierwszym rzucie operacyjnym i na głównym kierunku uderzenia armii. Jeśli natomiast dywizja pancerna znajdzie się w chwili rozpoczęcia wojny w dużej odległości od planowanej rubieży wejścia armii do bitwy, za związkami znajdującymi się bliżej tej rubieży, wówczas w pierwszym okresie operacji działać będzie w drugim rzucie armii w gotowości wejścia do bitwy zgodnie z zamiarem dowódcy armii.

Naturalnie jeśli armia przed wejściem do bitwy zajmie rejon wyjściowy, to dowódca armii rozmieści tak związki taktyczne, aby mogły przejść do działań zaczepnych w najdogodniejszym ugrupowaniu, to jest takim, w którym dywizja

pancerna mogła by działać w pierwszym rzucie operacyjnym i na kierunku najważniejszym.

4
✓ Dywizja pancerna pierwszego rzutu armii, wchodzi do bitwy bezpośrednio z ugrupowania marszowego, niszczy pozostałe po uderzeniu raketowo-jądrowym oddziały nieprzyjaciela, rozbija jego odwoły, pokonując z marszu przeszkody wodne, współdziała z taktycznymi desantami powietrznymi w opanowaniu ważnych rejonów i rozwija natarcie w wysokim tempie i na dużą głębokość.

2 Dywizja pancerna wchodząca w skład drugiego rzutu armii, może, zależnie od sytuacji, wejść do bitwy w pierwszym, drugim lub następnych dniach operacji zaczepnej. Z chwilą wejścia do bitwy zadanie jej będzie polegało na rozwinięciu prowadzenia związków pierwszorzutowych, rozbijaniu wspólnie z nimi podchodzących z głębi odwołów nieprzyjaciela, wykonywaniu uderzeń na skrzydła i tyły nieprzyjaciela i opanowywaniu ważnych operacyjnie rejonów i obiektów zapewniających możliwość rozwijania natarcia w kolejnych dniach operacji.

Dywizja zmechanizowana może działać w pierwszym lub drugim rzucie armii, na głównym lub pomocniczym kierunku uderzenia. Podobnie jak w przypadku dywizji pancernej miejsce dywizji zmechanizowanej w ugrupowaniu zaczepnym armii będzie zależało przede wszystkim od jej rozmieszczenia w chwili rozpoczęcia działań wojennych.

DZ może wykonywać podobne zadania jak dywizja pancerna. Częściej jednak niż ona będzie użyta do odpierania kontrataków i przeciwuderzeń nieprzyjaciela, likwidacji zgrupowań jego sił znajdujących się poza zasięgiem działań pierwszego rzutu lub do działania w stronę skrzydła w celu okrążenia i zniszczenia okrążonego nieprzyjaciela.

Rola dywizji pancernej i dywizji zmechanizowanej w operacji zaczepnej armii zależy od zamiaru operacyjnego dowódcy armii, ważności wykonywanego zadania i charakteru przeciwdziałań nieprzyjaciela. Rola DZ /DPanc działających w pierwszym rzucie i na głównym kierunku uderzenia armii może polegać na maksymalnym wyzyskaniu skutków uderzeń jądrowych, rozwinięciu natarcia w wysokim tempie i na dużej głębokości. DZ działająca na kierunku pomocniczym może spełniać rolę

122
zabezpieczające główne zgrupowania przed kontratakami i przeciwdzierzeniami odwodów nieprzyjaciela zapewniając swobodę działań armii na kierunku głównym. Dywizje drugiego rzutu armii stanowią w zasadzie środek do rozwinięcia operacji na całą głębokość wykonywanego przez armię zadania, a niekiedy /DZ/ mogą nawet spełniać rolę pomocniczą np. oczyszczenie terenu z resztek nieprzyjaciela pozostałego na tyłach dywizji pierwszego rzutu.

W toku operacji zaczepnej miejsce i rola DZ i DPanc w ugrupowaniu zaczepnym armii zmieniają się. Zmiany te spowodowane są rozwojem sytuacji, która wymaga innych rozwiązań niż te, które przewidywał plan operacji. Jedne kierunki tracą, a drugie zyskują na znaczeniu. Jednej dywizji na skutek poniesionych strat mogą utracić zdolność kontynuowania działań zaczepnych i muszą być zastąpione przez inne. Kierunek pomocniczy, na którym dywizji udało się osiągnąć szczególne powodzenie. może stać się w określonych warunkach operacji kierunkiem głównym. W rezultacie w poszczególnych dniach operacji dywizje wchodzące w skład armii, mogą zajmować różne miejsce w jej ugrupowaniu i spełniać różną rolę w operacji.

4. Głębokość i treść zadań bojowych, tempo natarcia i szerokość pasa natarcia dywizji w operacji zaczepnej armii.

W ramach operacji zaczepnej armii, DZ lub DPanc otrzymują z reguły zadania na jeden dzień walki, a na drugi w formie orientacyjnej. Jeśli jednak ugrupowanie nieprzyjaciela zostało dostatecznie rozpoznane na całą głębokość operacji i istnieją warunki do sprecyzowania zadania dywizji na większą głębokość, to wówczas dywizja może otrzymać zadanie nawet na dwa dni operacji, a na trzeci w formie orientacyjnej.

Treść zadań DZ i DPanc w poszczególnych dniach operacji jest inna i może obejmować różną głębokość. Zależy to przede wszystkim od charakteru działań nieprzyjaciela, ilości broni jądrowej wydzielonej dywizji oraz stopnia rozpoznania ugrupowania nieprzyjaciela.

W przeciętnych warunkach DZ lub DPanc nacierająca w pierwszym rzucie operacyjnym armii, na kierunku głównego

uderzenia otrzymuje zadanie, na głębokość 60-80 i więcej km. W przypadku natarcia na kierunku, gdzie została masowo użyta broń jądrowa, tempo działań i głębokość zadania dywizji mogą być większe.

W zależności od charakteru działań nieprzyjaciela całodzienne zadanie dywizji dzieli się zwykle na zadanie bliższe, następne i dnia, częściej jednak tylko na zadanie bliższe, kierunek dalszego natarcia i zadanie dnia. Podział taki, pozwala dywizji koncentrować wysiłki swoje i rodzajów wojsk kolejno na najważniejsze w poszczególnych okresach walki cele i obiekty nieprzyjaciela, zorganizować ścisłe współdziałanie pomiędzy poszczególnymi elementami ugrupowania bojowego i rodzajami wojsk i niszczyć go częściami na całą głębokość jego ugrupowania.

Podobnie jak całodzienne zadanie DZ i DPanc w kolejnych dniach operacji może być różne, tak i poszczególne zadania dywizji w ramach zadania całodziennego mogą mieć różną treść i obejmować różną głębokość. W przeciętnych warunkach zadania te mogą polegać na:

- a/ zadanie bliższe - zniszczeniu zasadniczych zgrupowań rozbitej bronią jądrową dywizji nieprzyjaciela i opanowaniu ważnych rejonów zapewniających dogodne warunki do walki z odwodami korpuśnymi;
- b/ zadanie następne - rozbiciu we współdziałaniu z sąsiadami odwodów korpuśnych nieprzyjaciela, rozwinęciu pościgu i opanowania ważnych rejonów, węzłów drogowych lub innych obiektów zapewniających możliwość rozwinęcia natarcia na głębokość zadania dnia dywizji;
- c/ Zadanie dnia - rozwinęcia natarcia w celu wyjścia na głębokie tyły lub w stronę skrzydła wojsk nieprzyjaciela i opanowaniu ważnych rubieży /obektów/ na głębokość do 100 km, ułatwiających działania na dogodnych kierunkach w dniu następnym.

W treści każdego z tych zadań obok zniszczenia zgrupowań wojsk i opanowania ważnych rejonów stanowiących zasadniczy cel /przedmiot/ natarcia, może wystąpić konieczność pokonania przeszkody wodnej, cisałny lub rejonu /strefy/ skażonego, opanowania lotnisk i rejonów startowych wyrzutni raketowych, mostów, składów, węzłów drogowych itp. Poszczególne zadania dywizja może wykonywać w dzień, w nocy lub^w warunkach ograniczonej widoczności.

DZ i DPanc drugiego rzutu /odwołu/ armii może otrzymywać jedno z następujących zadań: rozwinięcia powodzenia wojsk armii na kierunku głównego uderzenia, zabezpieczenie skrzydła głównego zgrupowania armii, likwidację desantu powietrznego lub okrążonych zgrupowań nieprzyjaciela, niszczenia ^ocalałych gniazd oporu nieprzyjaciela pozostałych na tyłach wojsk pierwszego rzutu i inne. Z uwagi na mogące wystąpić trudności w określeniu konkretnych zgrupowań i obiektów stanowiących przedmiot natarcia w głębi ugrupowania nieprzyjaciela, dywizje drugiego rzutu otrzymują z chwilą wejścia do bitwy zadanie bliższe lub tylko kierunek natarcia. Kolejne zadania będą im stawiane w toku walki w zależności od rozwoju sytuacji.

Tak jak głębokość zadania dywizji może być w poszczególnych dniach operacji różna, tak samo tempo natarcia wojsk nie może być wielkością stałą. Oba te wskaźniki rozmachu współczesnego natarcia mają wspólne pochodzenie i wynikają z tych samych determinujących je czynników, a mianowicie: wielkości uzyskanej nad nieprzyjacielem przewagi w siłach i środkach walki /a szczególnie w broni jądrowej/, ruchliwości nacierających wojsk, stopnia osiągniętego zaskoczenia i prawdopodobnego charakteru działań nieprzyjaciela. Układ tych czynników w poszczególnych dniach operacji /a także w ciągu jednego dnia działań/ może być różny, co spowoduje w konsekwencji, że tempo natarcia wojsk będzie się wahać w zależności od zmian zachodzących w tym układzie.

Jest rzeczą niewątpliwą, że niszcząca siła broni jądrowej może w poszczególnych wypadkach zapewnić pełne rozbitcie broniącego się nieprzyjaciela. Wówczas tempo natarcia zależęć będzie głównie od zdolności pokonywania przez wojska trudności terenowych, sprawności zaopatrywania oraz umiejętności zachowania ciągłości ruchu.

Należy oczekiwać, że w takich warunkach tempo natarcia może dochodzić nawet do 10 km na godzinę. Ale jeśli nieprzyjaciel pozbawiony zostanie tylko częściowo zdolności stawiania oporu związkami taktycznymi wojsk lądowych i zachowa znaczną zdolność obezwładniania oddziałów uderzeniami jądrowymi przy pomocy środków rakietowych i lotnictwa, to

tempo natarcia może zostać zdecydowanie obniżone i podobnie jak w drugiej wojnie światowej dochodzić do 4-5 km na godzinę.

Można przyjmować z dużą dozą prawdopodobieństwa, że współczesne natarcie będzie rozwijać się wysoce nierównomiernie; w pewnych okresach gwałtownie, w innych powolnie. Uwzględniając możliwość takich wahań, wytyczne do szkolenia operacyjnego na rok 1964 określają średnie tempo operacji na około 60-80 km na dobę. W rezultacie dywizje otrzymują zadania na taką właśnie głębokość. W przeliczeniu godzinowym - licząc dobę jako 10-16 godzin efektywnej walki - można przyjmować średnie tempo natarcia dywizji na około 5-8 km/godzinę.

Wejście na uzbrojenie broni jądrowej pociągnęło za sobą konieczność rozśrodkowania ugrupowań bojowych wojsk. Od tego czasu pasy natarcia oddziałów i związków taktycznych wykazują ciągłą tendencję wzrostu. Jeżeli w drugiej wojnie światowej dywizja przełamywała obronę nieprzyjaciela w pasie około 3-4 km, to dzisiaj szerokość pasa natarcia dywizji wzrosła około dziesięciokrotnie.

Szerokość pasa natarcia nie może być dowolna ani rosnąć nieograniczenie, ponieważ stopień ześrodkowania wojsk pozostaje w bezpośredniej zależności od wielkości potrzebnej do osiągnięcia powodzenia przewagi nad nieprzyjacielem; zatem szerokość pasa natarcia dywizji będzie zawsze limitowana przez oba te czynniki, godząc potrzebę osiągnięcia przewagi z potrzebą rozśrodkowania w zależności od konkretnych warunków sytuacji bojowej.

Jak wiadomo broń jądrowa jest w stanie zapewnić druzgocącą przewagę nad nieprzyjacielem bez potrzeby ześrodkowywania wojsk. W rezultacie, im większy będzie udział broni jądrowej w wykonaniu natarcia, tym szerszy może być pas działania dywizji i tym większe bezpieczeństwo wojsk. Wytyczne do szkolenia operacyjnego MON na rok 1964 określają, że DZ i DPanc prowadząc działania w początkowym okresie wojny i w warunkach masowego użycia broni jądrowej mogą nacierać w pasie szerokości 20-30 km. Taka szerokość pasa natarcia pozwala na dostateczne ześrodkowanie wojsk i zachowanie bezpieczeństwa od uderzeń bronią jądrową nieprzyjaciela małego i średniego kalibru oraz w razie potrzeby, na szybkie ześrodkowanie wojsk w ruchu na najważniejszych kierunkach /kierunku/ w celu uzyskania niezbędnej

przewagi i wykonania zadania. Ześrodkowanie czołowych oddziałów dywizji na węższym odcinku niż pas natarcia, powinno być wykonywane w bezpośredniej styczności z nieprzyjacielem, a po pokonaniu oporu nieprzyjaciela winno nastąpić ponowne rozśrodkowanie na poszczególne kierunki.

Poważny wpływ na szerokość pasa natarcia - szczególnie na nadmorskim kierunku działaniach - będzie miał teren. Znacznej szerokości pasy terenu trudnodostępnego rozdzielające dostępne do natarcia kierunki spowodują, że pasy natarcia związków taktycznych mogą daleko odbiegać od wielkości określonych teoretycznie: bądź to w kierunku znacznego ich poszerzenia bądź też zawężenia.

Po rozbiciu zasadniczych sił nieprzyjaciela, w kolejnych dniach operacji, dywizja zamiast pasa może otrzymać kierunek natarcia. Z chwilą bowiem załamania się zorganizowanego oporu nieprzyjaciela, nie występuje potrzeba utrzymywania ciągłego współdziałania taktycznego z sąsiadami i wówczas dywizja może w pełni wyzyskać swoje możliwości manewrowe rozwijając natarcie w wysokim tempie i na dużą głębokość.

5. Ugrupowanie bojowe.

Ugrupowanie bojowe DZ i DPanc ustala się w zależności od zadania dywizji, zamiaru użycia broni jądrowej, siły i możliwości nieprzyjaciela, charakteru terenu i innych czynników wpływających na sposób wykorzystania sił i środków dywizji w natarciu. Dywizja może się grupować w jeden lub w dwa rzuty. Ugrupowanie bojowe w jednym rzucie daje możliwość spotęgowania skutków użycia broni na kilku kierunkach i zmusza nieprzyjaciela do rozpraszania

wysiłku. Ma jednak tę ujemną stronę, że ogranicza wprowadzenie świeżych sił do rozwinięcia powodzenia na dużą głębokość

Ugrupowanie w dwa rzuty oprócz cechy wymienionej, posiada i tę dodatnią stronę, że zapewnia znaczną swobodę manewru, co przy gwałtownie zmieniającej się sytuacji ma duży wpływ na zachowanie ciągłości natarcia.

Stosownie do potrzeb i warunków natarcia w skład ugrupowania bojowego dywizji mogą wchodzić: pułki pierwszego i drugiego rzutu dywizji; odwód ogólnowojskowy, oddział wydzielony, desant taktyczny, dywizjon rakiet taktycznych i artyleria dyspozycyjna dowódcy dywizji, grupa artylerii przeciwlotniczej, odwody i oddziały specjalne.

Pierwszy rzut dywizji może składać się z dwóch - trzech pułków: w zależności od rodzaju dywizji /DZ lub DPanc/ do pierwszego rzutu mogą być wydzielone jednorodne pułki /pz lub poz/ lub mieszane /pz i poz/. Głównym zadaniem pierwszego rzutu dywizji jest jak najbardziej efektywne wyzyskanie skutków uderzeń jądrowych w celu pokonania w szybkim tempie zorganizowanego oporu na głębokość dywizji pierwszego rzutu nieprzyjaciela. W toku natarcia pierwszy rzut dywizji może ponadto wykonywać zadania polegające na opanowaniu stanowisk startowych broni raketowej bliskiego zasięgu, węzłów komunikacyjnych, przepraw i innych ważnych obiektów. Pierwszy rzut dywizji atakuje nieprzyjaciela z marszu lub z rejonu zajmowanego w bezpośredniej z nim styczności.

Drugi rzut dywizji może składać się z jednego lub dwóch pułków /pz, poz/. Zadanie jego może polegać na: rozwinięciu natarcia na głównym kierunku uderzenia dywizji, uderzeniu w kierunku skrzydła w celu wyjścia na tyły określonego zgrupowania nieprzyjaciela, odpieraniu kontrataków jego odwodów /dywizyjnych i korpuśnych/, likwidacji oporu pozostałego na tyłach pułków pierwszego rzutu lub zmianie obeszwałdionych pułków czołowych. Do czasu wejścia do walki pułki /pułk/ drugiego rzutu dywizji przesuwają się za pułkami pierwszego rzutu w ugrupowaniu rozśrodkowanym po marszrutach wykluczających możliwość jednoczesnego ich rażenia jednym wybuchem jądrowym średniego kalibru.

Pułk czołgów dywizji zmechanizowanej znajdując się w pierwszym rzucie, naciera z reguły na głównym kierunku uderzenia dywizji. Pułk zmechanizowany dywizji pancernej, działając w pierwszym rzucie, naciera z reguły na pomocniczym kierunku lub w terenie trudnodostępnym dla czołgów.

Oddział wydzielony dywizji organizuje się w składzie od wzmocnionego batalionu do pułku. OW może być zorganizowany przed natarciem lub w takim natarciu gdy powstaną warunki do oderwania się go od sił głównych dywizji. OW organizuje się z reguły wówczas, kiedy istnieje konieczność wyprzedzenia przeciwnika w uchwyceniu ważnej rubieży terenowej, obiektu /przeszkoda wodna, węzeł komunikacyjny, ciałnina/ a także w celu opanowania i zniszczenia środków przenoszenia broni jądrowej nieprzyjaciela, lotnisk, składów materiałów pędnych i innych ważnych obiektów. Niekiedy dywizja może zorganizować dwa OW w celu wykonania wyżej określonych zadań. Ponadto oddział wydzielony organizuje się zawsze w tych wypadkach, kiedy wyznaczone do niego siły i środki zapewnią mu większą ruchliwość od tej, jaką posiadają w danym czasie oddziały pierwszego rzutu - na przykład: w pierwszym rzucie dywizji znajdują się dwa pułki zmechanizowane, a wynikające z sytuacji zadanie może być zdecydowanie szybko wykonane przez pułk lub batalion czołgów.

Taktyczny desant powietrzny organizuje się najczęściej w składzie wzmocnionego batalionu piechoty zmotoryzowanej. Desant powietrzny osłonięty przez lotnictwo, środki obrony przeciwlotniczej i zabezpieczony ogniem dywizjonu rakiet taktycznych i artylerii, może rozpocząć działania w 15-20 minut po powietrznych wybuchach jądrowych i prowadzić po wylądowaniu samodzielnie walkę przez 4-6 godzin. Stąd jeśli sytuacja wymaga, a dywizja otrzyma niezbędną ilość śmigłowców, może ona wysadzić desant powietrzny na odległość 15-20, a niekiedy i więcej km od rubieży bezpośredniej styczności z nieprzyjacielem. Taktyczny desant powietrzny może wykonywać następujące zadania: niszczyć broń jądrową nieprzyjaciela w rejonach wyczekiwania i na stanowiskach startowych; opanowywać przeprawy na kierunku głównego uderzenia dywizji; uchwytować ważne węzły komunikacyjne na drogach odejścia i podejścia nieprzyjaciela; opanowywać i obsadzać lotniska,

dezorganizować system dowodzenia i łączność. Ponadto taktyczny desant powietrzny wzmocniony saperami może być wykorzystany do uchwycenia mostu, przygotowania warunków do budowy mostu lub nawet budowy mostu dla sił głównych dywizji.

Dywizjon rakiet taktycznych znajduje się w bezpośrednim podporządkowaniu dowódcy dywizji i stanowi samodzielny element ugrupowania bojowego dywizji. Do zadań dywizjonu rakiet taktycznych należy: niszczenie środków napadu jądrowego nieprzyjaciela; niszczenie i obezwładnienie jego odwodów; niszczenie i obezwładnienie stanowisk dowodzenia, węzłów łączności i innych ważnych celów.

Artyleria dywizji; w skład jej wchodzi ta część artylerii organicznej i przydzielonej, która pozostaje po zabezpieczeniu potrzeb pułków pierwszego rzutu dywizji. Do głównych zadań artylerii dywizji należą: obezwładnianie artylerii i moździerzy nieprzyjaciela; obezwładnienie i niszczenie małych celów i obiektów nie obezwładnionych bronią jądrową; udział w odpieraniu kontratakujących odwodów nieprzyjaciela i inne zadania wynikające w toku walki.

Oddziały i pododdziały organicznej i przydzielonej do dywizji artylerii przeciwlotniczej pozostają w podporządkowaniu szefa OPL dywizji z zadaniem zabezpieczenia osłony najważniejszym w danym okresie walki elementom ugrupowania bojowego dywizji. Obiektami osłony mogą być: dywizjon rakiet taktycznych; artyleria dyspozycyjna dowódcy dywizji; jeden z pułków działających na głównym kierunku uderzenia dywizji; stanowisko dowodzenia dywizji lub ważna przeprawa na przeszkodzie wodnej, ciaśnina itp. W toku natarcia zmienia się ważność osłanianych obiektów, wobec czego oddziały i pododdziały artylerii przeciwlotniczej mogą otrzymywać zadania zaniechania osłony jednego obiektu na korzyść innego.

Odwody dywizji wydziela się w celu wykonania zadań wynikających niespodziewanie w toku walki oraz odtworzenia lub zasilenia tych elementów ugrupowania bojowego dywizji, które poniosły poważne straty pod uderzeń bmar i nieprzyjaciela. Odwody mogą być różne: ogólnowojskowy i specjalne.

Odwód ogólnowojskowy stanowi element ugrupowania bojowego dywizji przeznaczony do wykonania zadań nieprzewidzianych zamiarem, a wynikających w toku walki na skutek zmian położenia. Z uwagi na charakter wykonywanych zadań odwód ogólnowojskowy może być zorganizowany niezależnie od drugiego rzutu dywizji. W skład odwodu dywizji może wejść od wzmocnionego batalionu do pułku /pz lub pcz/.

Odwód przeciwpancerny organizuje się do odpierania kontrataków czołgów nieprzyjaciela. Zadanie to OPpanc wykonuje we współdziałaniu z innymi elementami ugrupowania bojowego dywizji. Oprócz tego odwód ppanc może być wykorzystany: do osłony zagrożonego skrzydła nacierających oddziałów; umocnienia ważnych rubieży i innych zadań wynikających w toku walki. OPpanc organizuje się z baterii 85 mm armat ppanc, pododdziałów czołgów, saperów i chemicznych. W dywizji pancernernej odwodu ppanc nie organizuje się, ponieważ czołgi są jednym z najskuteczniejszych środków przeciwko czołgom nieprzyjaciela.

Odwód inżynierski służy do wykonania różnych zadań specjalnych np. rozbudowy stanowiska dowodzenia, minowania, maskowania oraz likwidacji skutków uderzeń jądrowych. Odwód inżynierski organizuje się z tych sił i środków organicznych i przydzielonych, które pozostały po zaspokojeniu potrzeb pułków pierwszego i drugiego rzutu dywizji oraz zorganizowaniu oddziału zabezpieczenia ruchu i oddziału zaporowego.

Oddział zaporowy organizuje się z sekcji technicznej oraz 1-2 plutonów saperów. Zasadniczym jego zadaniem jest wykonywanie zapór minowych sposobem manewrowym na kierunkach zagrożonych. OZap może działać samodzielnie lub odwodem przeciwpancernym dywizji.

Oddział zabezpieczenia ruchu dywizji /OZR/ organizuje się na bazie kompanii inżyniersko-drogowej organicznego batalionu saperów dywizji. Zadaniem OZR jest przygotowanie i utrzymanie dróg manewru oraz dowożenia i ewakuacji.

Odwód chemiczny organizuje się w zależności od ilości posiadanych w dywizji sił i środków. Odwód chemiczny przeznaczony jest do wzmocnienia w toku walki oddziałów pierwszego lub drugiego rzutu dywizji; do tego czasu odwód chemiczny

może być wykorzystany dodatkowo do prowadzenia rozpoznania skażeń, odkażania terenu lub dezaktywacji sprzętu bojowego pododdziałów dywizji.

Wszystkie odwoły i oddziały specjalne /OPpanc, OZap, OZR, OInż/ rozmieszcza się pomiędzy pułkami pierwszego i drugiego rzutu dywizji. W toku natarcia przesuwać się po przydzielonych im marszrutach w gotowości do wykonania wyżej określonych zadań.

Zarówno ilość, jak i skład poszczególnych elementów ugrupowania bojowego dywizji mogą być różne; decydują o tym konkretne warunki położenia, potrzeby i możliwości dywizji. W pewnych warunkach, niektóre ze wskazanych tu elementów w ugrupowaniu bojowym mogą nie występować w ogóle np. taktyczny desant powietrzny, oddział wydzielony czy odwód ogólnowojskowy. Głębokość ugrupowania bojowego dywizji wynosi 20-30 i więcej km.

II. Ogólne zasady wykorzystania broni masowego rażenia w natarciu dywizji.

Głównym środkiem niszczenia nieprzyjaciela jest broń jądrowa. Jest ona zdolna do kombinowanego rażenia sił żywych, uzbrojenia i sprzętu bojowego nieprzyjaciela przy pomocy fali uderzeniowej, promieniowania świetlnego i przenikliwego. Ponadto przy niskich i naziemnych wybuchach, powoduje promieniotwórcze skażenie terenu i powietrza. Siłą i skutecznością rażenia broń jądrowa przewyższa wielokrotnie wszystkie istniejące dotąd środki walki.

Broń jądrowa z racji swych olbrzymich możliwości przeznaczona jest do wykonywania głównych zadań. W natarciu broń jądrowa jest wykorzystywana do niszczenia tych celów i obiektów nieprzyjaciela, które stanowią o sile jego obrony. Obiektami uderzeń jądrowych są: środki masowego rażenia nieprzyjaciela, odwoły szczególnie pancerne, stanowiska dowodzenia, węzły łączności, składy i urządzenia tyłowe i komunikacje.

Zadania te mogą być wykonywane przy pomocy pojedynczych, grupowych i zmasowanych uderzeń.

jądrowych.^{x/} Uderzenia jądrowe wykonuje się wyłącznie na cele dokładnie rozpoznane i potwierdzone oraz mające w danym okresie walki decydujący wpływ na osiągnięcie powodzenia.

Drugim potężnym środkiem masowego rażenia jest broń chemiczna. Może ona razić siły żywe nieprzyjaciela nieukryte oraz znajdujące się w ukryciach ale nie przystosowanych dla względem obrony przeciwchemicznej. Ponadto broń chemiczna może spowodować krótko lub długotrwałe skażenie terenu i powietrza.

Zwiększona moc toksyczna współczesnych środków trujących poważnie zwiększa możliwości bojowe wojsk, zmniejsza czas potrzebny do porażenia nieprzyjaciela i pozwala znacznie zmniejszyć zużycie amunicji jądrowej i zwykłej.

Podobnie jak broń jądrowa, chemiczne środki walki mogą być stosowane zmasowanie lub pojedynczo, głównie dla bezpośredniego rażenia żywej siły nieprzyjaciela lub stworzenia zapory poprzez trwałe skażenie terenu. Należy przy tym zaznaczyć, że uderzeń chemicznych nie wykonuje się jednocześnie z uderzeniami jądrowymi, ponieważ termiczne działanie broni jądrowej niweluje /osłabia/ toksyczne działanie broni chemicznej. Zmasowanie kilku wybuchów jądrowych i chemicznych w jednym uderzeniu zwiększa ogólną siłę rażenia, ponieważ zachodzi tu nie tylko zjawisko zsumowania się mocy wybuchów ale również zjawisko potęgowania się ich skutków.

x/ Pojedyncze uderzenie jądrowe jest to uderzenie jedną rakieta zapewniające rażenia celu /obiektu/.
Grupowe uderzenie jądrowe jest to uderzenie kilku rakiet wykonane na obiekt, którego rażenia nie zapewnia pojedynczo uderzenie jądrowe lub gdy ze względu na sytuację użycie jednej rakiety, o dużej mocy jest nie celowe.
Zmasowane uderzenie jądrowe jest to połączenie pojedynczych i grupowych uderzeń jądrowych wykonanych jednocześnie lub w krótkim okresie czasu w celu rażenia głównego zgrupowania nieprzyjaciela. /Patrz "Zasady użycia wojsk raketowych i artylerii w walce i operacji"/Wyd. MON 1963 r/.

W użyciu broni masowego rażenia należy unikać jakiegokolwiek schematu. Uderzenia powinny być wykonywane różnymi sposobami: pojedyncze lub grupowe, naziemne lub powietrzne, jednocześnie lub kolejno. Taka elastyczność w użyciu tych środków stwarza sprzyjające warunki do wyzyskania każdorazowo czynnika zaskoczenia nieprzyjaciela.

Planując użycie broni masowego rażenia należy liczyć się z faktem, że nie zawsze będzie ją można użyć w dowolnym czasie i nie zawsze wyzyskać skutki jej działania. Przyczyny tego mogą być różne, a mianowicie:

- brak sprawdzonych i opłacalnych celów;
- trudność w wykonaniu uderzenia z uwagi na bliskie położenie wojsk własnych;
- brak gotowości wojsk do wykorzystania skutków uderzenia;
- przyczyny techniczne i inne.

Ponadto planując użycie broni masowego rażenia trzeba brać pod uwagę stopień opłacalności celu i jego taktyczne znaczenie.

Przy wyborze celów dla broni masowego rażenia należy kierować się przede wszystkim koniecznością osiągnięcia natychmiastowych efektów, których wykorzystanie umożliwi zdecydowane rozwinięcie powodzenia przez oddziały dywizji i osiągnięcia celu działań.

Dywizja przechodząca do natarcia może otrzymać na jeden dzień walki 4-6-10 pocisków raketowo-jądrowych o mocy od 2-20 KT /2,5,10,20KT/ i do 10 rakietowych pocisków chemicznych o możliwościach skażenia 0,5 km² powierzchni każdyj przy wysokości wybuchu do 40 m.

Dywizjon rakiet taktycznych dywizji rozmieszcza się w odległości 10-12 km od linii frontu. Pozwala to przy donośności 32 km dla rakiet jądrowych i 48 km dla rakiet chemicznych i zwykłych na obezwładnianie i niszczenie nieprzyjaciela znajdującego się około 20-35 km przed czołowymi oddziałami nacierających wojsk dywizji.

Do podstawowych zadań realizowanych przez dywizję bronią masowego rażenia można zaliczyć:

- niszczenie środków napadu jądrowego nieprzyjaciela;
- niszczenie nieprzyjaciela w węzłach i punktach oporu;

- niszczenie drugich rzutów i odwodów w rejonach rozmieszczenia i na rubieżach rozwinięcia do kontrataków;
- niszczenie stanowisk dowodzenia oraz urządzeń tyłowych.

Na skutek ograniczenia ilości rakiet taktycznych /dwie-trzy wyrzutnie/ i możliwości powtórzenia uderzeń w czasie od 10-30' /w zależności od miejsca, gdzie znajduje się amunicja jądrowa w chwili otrzymania zadania/, dywizja może wykonywać uderzenia grupowe i pojedyncze.

Obiektami uderzeń grupowych powinny być drugie rzuty i odwody dywizji nieprzyjaciela, ważne węzły oporu oraz artyleria na stanowiskach ogniowych. Wyeliminowanie tych sił i środków z walki umożliwia zmianę stosunku sił i stwarza lepsze warunki do zdecydowanego natarcia.

Pojedyncze uderzenia jądrowe i chemiczne mogą być stosowane na takie cele jak: środki przenoszenia broni jądrowej, stanowiska dowodzenia i te punkty oporu, których niszczenie może dać duże efekty taktyczne.

Wszystkie uderzenia zmasowane w pasie natarcia dywizji wykonywane będą przez środki armii /BROT/ i Frontu. W uderzeniach tych zgodnie z planem armii mogą wziąć także udział rakiety i artyleria dywizji. Uderzeniami zmasowanymi wykonuje się główne zadania operacji.

x

x

x

Zastosowanie rakiet jako środka przenoszenia broni jądrowej i chemicznej do celu za pomocą których realizuje się zasadniczą część zadań ogniowych, w żadnym wypadku nie wyklucza szerokiego wykorzystania środków klasycznych. Zadania rażenia obiektów, na które nie mogą być wykonane uderzenia jądrowe i chemiczne, z powodu zbyt bliskiego położenia wojsk własnych lub innych powodów, muszą być wykonane przez artylerię i lotnictwo z użyciem bomb i amunicji zwykłej.

Tak na przykład rażenie niedużych grup czołgów, które pozostały na skrzydłach i tyłach naszych wojsk, obezwładnianie pojedynczych środków ogniowych i baterii

artylerii, zwalczanie małych desantów taktycznych nieprzyjaciela nie mogą być realizowane przy pomocy amunicji jądrowej. W tych warunkach nie można się obejść bez artylerii stosującej amunicję zwykłą. Ponadto artyleria, po przeciwpancernych pociskach kierowanych, zajmuje czołowe miejsce w zwalczaniu człęgów nieprzyjaciela.

Niezmniejszą poważne zadania wykona lotnictwo.

Znajduje ono szerokie zastosowanie przy niszczeniu i obezwładnianiu celów ruchomych oraz innych celów pojedynczych i grupowych leżących poza zasięgiem artylerii.

Tak więc tylko rozsądne powiązanie na polu walki działania wszystkich środków rażenia nieprzyjaciela może doprowadzić do osiągnięcia powodzenia.

x

x

x

Kolejność niszczenia sił i środków nieprzyjaciela ogniem wszystkich rodzajów, zależy od stopnia ich wpływu na działania własne. Natomiast sposób niszczenia nieprzyjaciela wszystkimi dostępnymi środkami rażenia zależy głównie od możliwości tych środków i charakteru prowadzonych działań.

Wykryte środki napadu jądrowego i chemicznego nieprzyjaciela, będą niszczone natychmiast po ich wykryciu. Inne obiekty nieprzyjaciela jeśli stanowią cele opłacalne i są bardzo ważne /stacje radiolokacyjne, stanowiska dowodzenia, oddziały pancerne itp/, będą również niszczone natychmiast po ich wykryciu. Natomiast reszta sił i środków nieprzyjaciela niszczone będzie wtedy, kiedy oddziały dywizji zdolne będą do natychmiastowego wykonania skutków ognia.

W początkowym okresie wojny działania będą miały wysoce manewrowy charakter. Poszczególne pułki dywizji będą prowadziły działania na kierunkach pozostając często w znacznej od siebie odległości. Różny stopień zniszczeń i skażeń terenu na poszczególnych kierunkach spowoduje, że ruch wojsk będzie nierównomierny. Oddziały będą nawiązywały styczność z nieprzyjacielem w różnym czasie. W rezultacie w różnym czasie zaistnieje potrzeba wykonania uderzeń ogniowych .

Natarcie rozpocznie się od wykonania uderzeń raketowo-jądrowych /pojedyńczych, grupowych i zmasowanych/ i uderzeń lotnictwa na zasadnicze siły i środki nieprzyjaciela znajdujące się na tych kierunkach, na których oddziały dywizji będą mogły natychmiast wyzyskać skutki tych uderzeń. Na innych kierunkach uderzenia raketowo-jądrowego i lotnictwa zostaną wykonane w miarę podchodzenia wojsk do nieprzyjaciela. Na te obiekty na które nie może być użyta broń jądrowa i chemiczna, a które będą utrudniać atak z marszu piechoty i czołgów, wykonane będą, również sukcesywnie, nawały ogniowe artylerii.

Jak z tego wynika w natarciu prowadzonym w początkowym okresie wojny takie pojęcie jak ogniowe przygotowanie natarcia dywizji zaciiera się. Takiego okresu w większości wypadków nie da się wydzielić i nie będzie ten temat potrzebny. Dywizja będzie atakować nieprzyjaciela na różnych kierunkach w różnym czasie. W rezultacie uderzenia ogniowe będą wykonywane różnymi środkami /bronią raketowo-jądrową, lotnictwem i artylerią/ i w większości wypadków na różnych kierunkach w różnym czasie.

III. ORGANIZACJA NATARCIA.

Aktualne poglądy na charakter początkowego okresu wojny wskazują na potrzebę przejścia inicjatywy w terminie możliwie najkrótszym od chwili napaści agresora. We współczesnych warunkach oznacza to, że siły i środki przewidziane do natychmiastowego przeciwdziałania agresji, winny być już w okresie pokoju utrzymane w stanie pełnej gotowości bojowej.

Osiągnięcie pełnej gotowości w okresie pokojowym pociąga za sobą potrzebę wykonania szeregu przedsięwzięć nie tylko w dziedzinie uzbrojenia i uzupełnienia tych sił do poziomu etatu wojennego, ale również przedsięwzięć w dziedzinie operacyjno-taktycznej. Zgodnie z planem rozwinięcia wojsk okręgu, /na wypadek wojny - armii/ przedsięwzięcia te w odniesieniu do dywizji będą polegały na:

- przygotowaniu planów zajęcia przez oddziały dywizji rejonów alarmowych;
- przeprowadzeniu niezbędnych przygotowań do likwidacji skutków uderzenia broni masowego rażenia;
- przygotowaniu rozwinięcia stanowiska dowodzenia w celu szybkiego przejścia dowodzenia wojskami zajmującymi rejon alarmowy;
- opracowaniu planu zaopatrzenia wojsk dywizji w rejonie alarmowym i inne, zgodnie z wytycznymi dowódcy i sztabu okręgu.

Nie wykluczone, że już w okresie pokojowym dywizja może otrzymać od dowódcy okręgu zadanie opracowania planu przegrupowania swoich wojsk z rejonów alarmowych do rejonu wyjściowego.^{x/} Należy jednak raczej oczekiwać, że z uwagi na potrzebę zachowania w ścisłej tajemnicy planu operacyjnego rozwinięcia wojsk okręgu, plan przegrupowania dywizji do rejonu wyjściowego jest opracowany przez sztab okręgu i przesłany do dywizji z prawem otwarcia go bezpośrednio po osiągnięciu rejonów alarmowych lub na wyraźny rozkaz dowódcy okręgu.

Wszystkie te przedsięwzięcia mają zapewnić, aby realizacja planu rozwinięcia wojsk do pierwszej operacji mogła się rozpocząć na sygnał, a w wypadku braku kontaktu z przełożonym /zakłócenia w łączności/ z inicjatywy poszczególnych dowódców.

W zależności od rozwoju sytuacji politycznej rozwinięcie wojsk może się rozpocząć bezpośrednio przed wybuchem wojny lub z chwilą jej wybuchu. W rezultacie, w momencie wybuchu wojny dywizja może znajdować się: w rejonie wyjściowym/ całkowicie rozwinięta i przygotowana do wykonania zadania/ być w toku przegrupowania do rejonu wyjściowego, względnie znajdować się jeszcze w rejonach alarmowych, a nawet w garnizonach stałych. Osiągnięcie przez dywizję rejonu wyjściowego przed wybuchem wojny należy traktować jako wypadek sprzyjający, ale tylko jeden z wielu możliwych. - - - - -

x/ rejon wyjściowy wyznacza się dywizji w obszarze w którym koncentruje się armia /okręg/ w gotowości do wykonania postawionego jej zadania.

Organizacja natarcia rozpoczyna się z chwilą otrzymania zadania bojowego. Zadanie bojowe może dywizja otrzymać w rejonie wyjściowym lub w trakcie przegrupowania do rejonu wyjściowego. Nie wykluczony jest również wypadek /dla naszych warunków mniej charakterystyczny/, że dywizja otrzyma zadanie już w rejonie alarmowym np. w wypadku lądowania w jej pobliżu poważnych sił desantu powietrznego nieprzyjaciela.

Praca dowódcy i sztabu dywizji nad organizacją natarcia obejmuje z reguły następujące przedsięwzięcia: powzięcie decyzji, postawienie zadań bojowych, organizację zabezpieczenia bojowego działań, organizację materiałowo-technicznego i politycznego zabezpieczenia działań, organizację współdziałania, kontrolę realizacji postawionych zadań i organizację dowodzenia. Treść, kolejność i metoda pracy dowódcy i sztabu dywizji będą zależeć zawsze od: charakteru otrzymanego zadania, czasu jakimi dysponuje dowódca dywizji na zorganizowanie natarcia; położenia oddziałów własnych i wiadomości o charakterze działań nieprzyjaciela. Uwzględniając te czynniki, dowódca dywizji winien wybrać taki sposób organizacji natarcia, aby osiągnąć pełną gotowość do rozpoczęcia natarcia w określonym przez dowódcę armii czasie.

1. Powzięcie decyzji.

Decyzja dowódcy dywizji określa najlepszy w danych warunkach sytuacji bojowej sposób wykonania zadania. Stanowi ona szkielet na którym budowany jest cały plan natarcia.

Dowódca dywizji pobiera decyzję osobiście wysłuchując w zależności od posiadanego czasu, krótkich meldunków /informacji/ dowódców rodzajów wojsk i oficerów sztabu, wymieniając poglądy na sposób wykonania zadania z szefem sztabu lub działając samodzielnie jeżeli jedno i drugie zabierze czas, którym w danej sytuacji nie dysponuje.

Dowódca dywizji pobiera decyzję do natarcia na podstawie analizy otrzymanego zadania, oceny położenia i jeśli czas pozwala to również na podstawie rekonesansu w terenie.

Analiza zadania. Celem analizy zadania jest zrozumienie otrzymanego zadania w świetle zamiaru dowódcy przełożonego.

Analizując zadanie dowódca dywizji powinien najpierw wyjaśnić sobie i zrozumieć zamiar operacji zaczepnej, sposób w jaki zamierza dowódca armii go realizować i środki jakie do tego celu przeznaczył, a szczególnie potencjał jądrowy. Porównując następnie otrzymane zadanie dywizji z zamiarem dowódcy armii, dowódca dywizji powinien terat określić swoje miejsce i rolę w tym zamiarze, to znaczy zrozumieć na czym polega jego zadanie, czego się od niego żąda i jaka jest zależność między zadaniem jemu postawionym, a zadaniami wykonywanymi przez sąsiednie dywizje i rodzaje wojsk armii. Rozumieć swoje zadanie to znaczy, znać jego cel, zdawać sobie sprawę z tego co jest w nim najważniejsze i wiedzieć jak osiągnięcie tego celu wpłynie na realizację zamiarów przełożonego.

Wnioski z analizy zadania powinny dać dowódcy dywizji możliwość określenia: na jakim kierunku działa dywizja /głównym czy pomocniczym/, jaką rolę spełnia dywizja w operacji zaczepnej armii; co dla wykonania przez dywizję zadania jest najstotniejsze i w związku z tym na opanowanie jakich obiektów i rejonów skupiać główne wysiłki wojsk; jakie przyjąć ugrupowanie bojowe.

Ocena położenia. Upewniwszy się na czym polega zadanie dywizji i czego się od niej żąda, dowódca dywizji dokonuje następnie oceny położenia. Ocena położenia polega na gruntownej ocenie warunków w jakich to zadanie będzie wykonywane i środkach przeznaczanych do jego realizacji. W skład oceny położenia wchodzi: ocena nieprzyjaciela, ocena sił własnych, sąsiadów, terenu i czasu. Ponieważ wszystkie te elementy położenia wzajemnie na siebie oddziałują wobec tego każdy z nich ocenia się w ścisłym powiązaniu z innym.

Nieprzyjaciel. Ocenę nieprzyjaciela przeprowadza się na całą głębokość wykonywanego zadania; przy czym w rachubę wchodzi nie tylko nieprzyjaciel znajdujący się bezpośrednio przed frontem dywizji, ale również ten, z którym może się dywizja spotkać w toku wykonywanego zadania. Jak wiadomo największy wpływ /a nawet rozstrzygający/ na wykonanie zadania mają współczesne środki masowego rażenia, wobec tego środek ten i jego możliwości znajdzie zawsze szczególne miejsce w ocenie nieprzyjaciela,

Oceniając nieprzyjaciela dowódca dywizji rozpatruje: skład bojowy nieprzyjaciela i jego możliwości szczególnie odnośnie użycia broni jądrowej; ugrupowanie bojowe i prawdopodobny charakter działań; cele i obiekty, które mają największe znaczenie i winny być zniszczone bronią jądrową, lub obezwładnione innymi środkami rażenia; miejsca rozmieszczenia stanowisk dowodzenia i stacji radiolokacyjnych; warunki sprzyjające lub niesprzyjające wykonaniu przez nieprzyjaciela szybkiego manewru odwodami; kierunki najbardziej zagrożone; możliwości nieprzyjaciela w zakresie obserwacji manewru naszych wojsk i inne w zależności od konkretnej sytuacji bojowej.

Na podstawie wniosków wyciągniętych z oceny nieprzyjaciela dowódca dywizji określa: jakie obiekty i zgrupowania wojsk nieprzyjaciela należy zniszczyć bronią jądrową lub obezwładnić innymi środkami rażenia; opanowanie których rejonów pozbawi nieprzyjaciela swobody manewru i podważy lub obniży skuteczność jego przeciwdziałań; na jakim kierunku wykonać główne uderzenie; sposób i kolejność niszczenia poszczególnych obiektów i celów; kierunki zagrożone uderzeniem odwodów nieprzyjaciela; sposób walki z kontratakującymi odwodami; obiekty do opanowania przez OW i desant powietrzny i inne.

Jest rzeczą oczywistą, że ocena nieprzyjaciela będzie tym pełniejsza, im większą ilością danych o nim będzie dysponował dowódca dywizji. Brak niektórych danych /co zresztą występuje z reguły/ musi być do czasu ich uzyskania kompensowany przewidywaniami; tymczasem decyzja musi być powzięta na podstawie tych danych jakimi się dysponuje i to w czasie możliwie najkrótszym.

Siły własne: Rozpatrując wojska własne dowódca dywizji ocenia: czy istnieje konieczność przegrupowania wojsk w stosunku do potrzeb otrzymanego zadania; jakie są możliwości pułków i do wykonania jakich zadań mogą być użyte; stopień napromienienia oddziałów i jego wpływ na sposób wykorzystania ich w walce; stan i możliwości ogniowe dywizjonu rakiet taktycznych, artylerii i moździerzy oraz sposób ich wykorzystania; możliwości innych rodzajów wojsk organicznych i przydzielonych; stan i przypuszczalne zużycie środków materiałowo-technicznych oraz możliwości zaopatrywania w toku walki;

możliwości w zakresie medycznego zabezpieczenia natarcia.

Na podstawie wniosków wyciągniętych z oceny sił własnych dowódca dywizji określa: ugrupowanie bojowe dywizji; podział sił i środków na poszczególne kierunki, zadania bojowe dla pułków, dywizjonu rakiet i rodzajów wojsk; przedsięwzięcia w zakresie obrony przed środkami masowego rażenia; normy zużycia środków materiałowych oraz sposób materiałowego zabezpieczenia walki.

Sąsiedzi: Ocenę sąsiadów przeprowadza dowódca dywizji pod kątem ich wpływu na wykonanie otrzymanego zadania i potrzeb ścisłego z nim współdziałania. Oceniając sąsiadów zwraca się głównie uwagę na: charakter ich zadań; stopień zagrożenia skrzydeł i wynikającą stąd potrzebę uzgodnienia tam wspólnych przedsięwzięć; możliwości udzielenia sobie wzajemnej pomocy i utrzymania ciągłego współdziałania w toku walki. Wnioski z oceny sąsiadów powinny dać dowódcy odpowiedź na sposób współdziałania z sąsiadami.

Teren i sytuacja skażeń. Tak działania nieprzyjaciela, jak i wojsk własnych są w poważnym stopniu warunkowane charakterem terenu. Oczywiście ten sam teren inaczej wpływa na natarcie a inaczej na obronę; innych korzyści upatruje w nim nacierający, a innych obrońca. Stąd aby wszechstronnie zbadać wpływ terenu na wykonywanie zadania dowódca dywizji analizuje go z punktu widzenia obrony nieprzyjaciela i natarcia wojsk własnych.

W ocenie terenu zwraca się szczególną uwagę na: stopień skażenia terenu i wynikające stąd trudności w rozmieszczeniu wojsk; dostępność terenu; rejony których opanowanie umożliwia realizację zamiarów nieprzyjaciela; gęstość sieci drogowej; warunki obserwacji i maskowania; ilość i charakter przeszkód naturalnych i sztucznych; właściwości terenu z punktu widzenia obrony przeciw środkom masowego rażenia oraz warunki maskowania.

Wnioski z oceny terenu powinny wskazać: jak rozmieścić siły i środki dywizji w jaki sposób maskować manewr i ugrupowanie wojsk; kierunki działań pułków pierwszorzutowych; marszruty; rubież rozwinięcia wojsk do ataku nieprzyjaciela; rubież do odparcia kontrataków; rejony stanowisk dowodzenia i punktów obserwacyjnych; rejony jakie należy opanować w

zadaniu bliższym i dalszym pułków; dogodne rubieże wprowadzenia do walki drugich rzutów i odwodów; rubieże rozwinięcia odwodów specjalnych; rejon do uchwycenia przez taktyczny desant powietrzny; jak wyzyskać wszystkie sprzyjające właściwości terenu do osiągnięcia wysokiego tempa natarcia i jak eliminować te właściwości terenu, które mogą hamować ruch wojsk.

Czas. Punktem wyjścia do oceny czasu jest nakazany przez dowódcę armii termin osiągnięcia gotowości do wykonania zadania. Analizując czas dowódca dywizji ustala: kiedy pułki i rodzaje wojsk powinny otrzymać zadania bojowe, w jakim czasie zostanie zorganizowane współdziałanie, termin zajęcia stanowisk ogniowych przez rakiety i artylerię; terminy zakończenia przedsięwzięć w zakresie zabezpieczenia bojowego działań oraz zabezpieczenia materiałowego i medycznego; termin gotowości łączności. Wnioski wypływające z oceny czasu określają zarówno skalę przedsięwzięć, jak i metodę pracy sztabu i dowódców rodzajów wojsk w zakresie jego organizacji natarcia.

Rekonesans. Suma wniosków wyciągniętych z analizy zadania i oceny położenia stanowi podstawę do powzięcia decyzji. Jeśli jednak okoliczności wymagają skonfrontowania wyciągniętych wniosków z terenem, a czas pozwala na to, to może być przeprowadzony rekonesans w terenie.

Na rekonesansie ustala się i rozstrzyga ostatecznie wszystkie te zagadnienia, których rozwiązanie na podstawie mapy nie daje poczucia pewności, że wyciągnięte z oceny położenia wnioski są słuszne. Rekonesans przeprowadza dowódca dywizji osobiście przy udziale zainteresowanych dowódców pułków, dowódców rodzajów wojsk, oficerów sztabu i szefów służb.

Na rekonesansie dowódca dywizji ustala: rzeczywistą przydatność /stan/ marszrut na drogach podejścia do nieprzyjaciela; warunki rozwinięcia pułków pierwszego rzutu dywizji do natarcia; rejon stanowisk startowych rakiet i stanowisk ogniowych artylerii; warunki maskowania ruchu wojsk podchodzących do nieprzyjaciela; potrzeby zabezpieczenia rozwinięcia dywizji przez poszczególne rodzaje wojsk, służb i inne.

Dowódca dywizji prowadzi rekonesans z kilku punktów pracy, skąd może mieć wgląd w interesujące go partie terenu. Sztab pułku przygotowuje rekonesans pod względem organizacyjnym.

Rekonesans rejonu tyłów oraz dróg dowozu i ewakuacji przeprowadza grupa zainteresowanych oficerów pod dowództwem kwatermistrza dywizji.

Decyzja. W rezultacie analizy zadania i oceny położenia /a niekiedy i rekonesansu/ dowódca dywizji pobiera decyzję, która obejmuje: zamiar walki, skład i zadania bojowe dla poszczególnych elementów ugrupowania bojowego oraz organizację dowodzenia.

Zamiar walki jest skoncentrowanym wyrazem decyzji. W zamiarze walki dowódca dywizji określa: którego nieprzyjaciela i w jakiej kolejności należy rozbić, kierunek głównego uderzenia, ugrupowanie bojowe oraz charakter wykonywanego manewru. Podstawą zamiaru walki jest określenie kierunku głównego uderzenia.

Główne uderzenie kieruje się przeciwko tej części ugrupowania nieprzyjaciela, której rozbięcie i zniszczenie spowoduje załamanie się całości jego sił i doprowadzi do korzystnego rozstrzygnięcia. Jest to z reguły ta część ugrupowania nieprzyjaciela /te siły i środki/, która w ogóle lub w pewnym okresie walki jest z punktu widzenia wykonania zadania najważniejsza. Uderzenia wykonywane przeciwko pozostałym częściom ugrupowania nieprzyjaciela /nie posiadającym decydującego znaczenia/ mają charakter uderzeń pomocniczych.

Kierunek głównego uderzenia określa z reguły dowódca dywizji; niekiedy może go określić dowódca armii.

Wyznaczając siły i środki do wykonania głównego uderzenia trzeba zdawać sobie sprawę, że tam, gdzie szuka się rozstrzygnięcia nigdy nie jest się zbyt silnym; im większą uzyskuje się tam przewagę, głównie przewagę ogniową, tym większe jest prawdopodobieństwo osiągnięcia powodzenia. Nawet świadomość braku sił i środków na innych kierunkach nie powinna prowadzić do osłabienia siły głównego uderzenia.

Główną siłą uderzeniową współczesnych wojsk jest broń jądrowa. Z tej racji spełnia ona decydującą rolę w wykonaniu głównego uderzenia. Pozostałe rodzaje wojsk, niezależnie od stopnia koncentracji ich wysiłku dla wykonania głównego uderzenia, spełniają w stosunku do broni jądrowej rolę pomocniczą.

Nie oznacza to jednak, że udział pozostałych rodzajów wojsk w wykonaniu głównego uderzenia jest mało istotny. Przede wszystkim nie wszystko i nie zawsze można zniszczyć bronią jądrową. Dokonanie rozbitcia nieprzyjaciela i opanowanie jego terenu jest głównym zadaniem oddziałów ogólnowojskowych i wspierających je, innych rodzajów wojsk. Powodzenie natarcia zależeć będzie nie tylko od tego przeciwko komu /jakim celom i obiektom/ została użyta broń jądrowa oraz ilość i mocy wykonanych uderzeń, ale także od tego, jak i na ile zostały wyzyskane skutki jej użycia. Dlatego kierunek głównego uderzenia określa się z takim rozliczeniem, aby skutki wykonanych uderzeń jądrowych i chemicznych mogły być najefektywniej wyzyskane przez wojska.

Ilość oddziałów ogólnowojskowych i innych rodzajów wojsk wydzielona do wykonania głównego uderzenia jest oczywiście zależna od ilości i mocy planowanych uderzeń jądrowych. Im większy jest udział broni jądrowej i chemicznej, tym mniejszy może być udział pozostałych rodzajów wojsk. We wszystkich jednak wypadkach siły i środki wydzielone do wykonania głównego uderzenia winny doprowadzić w krótkim czasie do rozbitcia zasadniczego zgrupowania nieprzyjaciela i zapewnić możliwość wykonania przez dywizję postawionego jej zadania.

Nie wykluczone są sytuacje kiedy główne uderzenie będzie wykonywane wyłącznie przy pomocy broni jądrowej. Może się np. zdarzyć, że w pasie natarcia dywizji środki rakietowe armii i dywizji wykonują zmasowane uderzenie jądrowe, na kierunku, na którym później natarcie wojsk staje się nie celowe. /skażony teren/ zniszczenia i wynikające stąd trudności w zachowaniu wysokiego tempa natarcia/. Wtedy wysiłek wojsk dywizji, może być skupiony na innym kierunku niż zostały wykonane uderzenia jądrowe.

Kierunek głównego uderzenia określa dowódca dywizji na całą głębokość wykonywanego przez dywizję zadania. W toku natarcia wysiłki wojsk przenosi się na ten kierunek, który z punktu wodzenia nowo powstałej sytuacji daje największe szanse rozbitcia nieprzyjaciela i wykonania postawionego zadania.

Sposób ugrupowania bojowego dywizji i charakter wykonywanego manewru mogą być różne. To zależy od rodzaju wniosków wyciągniętych przez dowódcę dywizji z analizy zadania i całokształtu oceny położenia.

Wśród wielu korzyści jakie daje ugrupowanie dwurzutowe, możliwe jest także ugrupowanie ^{sił} jednorzutowe: tak ze względu na korzyści jakie daje bezpośrednia styczność z nieprzyjacielem, jak i ze względu na ponoszone^{ne} straty i odczuwany brak sił. W każdym oddzielnym wypadku zadecydują o tym jednak konkretne warunki sytuacji, a jakakolwiek recepta w tym względzie byłaby tylko szkodliwa.

W warunkach użycia broni jądrowej, prawdopodobnie najczęściej będzie stosowany manewr czołowy w ślad za wykonywanym uderzeniem jądrowym. Jednakże z uwagi na brak frontu ciągłego, będzie również występować celowość wykonywania uderzeń na skrzydło lub tyły nieprzyjaciela. Oba te czynniki będą przesądzać, jaka w poszczególnej sytuacji forma manewru będzie najbardziej celowa.

Skład i zadania bojowe dla poszczególnych elementów ugrupowania bojowego określa dowódca dywizji wychodząc z potrzeb pola walki, posiadanych sił i środków oraz roli i miejsca jakie wyznacza im w organizowanym natarciu. Nabyta w wyniku analizy zadania i oceny położenia znajomość potrzeb pola walki, pozwala dowódcy dywizji określić zadania jakie zgodnie z jego zamiarem ^{stoją} do wykonania przez poszczególne elementy ugrupowania bojowego dywizji. Odpowiednio do charakteru tych zadań dowódca dywizji ustala skład bojowy pułków i innych elementów ugrupowania przydzielając im w miarę potrzeby jako wzmocnienie lub wsparcie posiadane przez dywizję siły i środki. Oddziały, które wykonują główne zadania /działają na kierunku głównego uderzenia/ otrzymują najczęściej większe wzmocnienie lub wsparcie od oddziałów

działających na kierunkach pomocniczych. ^{może} Wyjątek tu stanowić wypadek, kiedy na kierunku pomocniczym nie przewiduje się wykonania uderzeń jądrowych, wobec czego działające tu oddziały mogą otrzymać w środkach klasycznych większe wzmocnienie niż oddziały działające na kierunku głównym/. Drugi rzut lub odwód dywizji otrzymuje z reguły wzmocnienie z chwilą wprowadzenia go do walki.

Ustalając sposób organizacji dowodzenia dowódca dywizji powinien w decyzji określić ile zorganizować punktów dowodzenia, na jakim punkcie dowodzenia będzie ^{sie} znajdował, z kim utrzymywać trwałą łączność w poszczególnych okresach walki, jakie zorganizować w związku z tym dodatkowe sieci łączności, kto przejmuje dowodzenie na wypadek zniszczenia stanowiska dowodzenia.

Ponadto w decyzji dowódca dywizji określa: sposób współdziałania wojsk przy wykonywaniu kolejnych zadań, zasadnicze przedsięwzięcia w zakresie bojowego i materiałowo-technicznego zabezpieczenia natarcia, a także zasadnicze przedsięwzięcia w zakresie pracy partyjno-politycznej.

Po sprecyzowaniu przez dowódcę dywizji decyzji, sztab dywizji opracowuje mapę decyzji i koncentruje swoją pracę na jak najszybsze doprowadzenie jej do wojsk.

2. Postawienie zadań bojowych

Dowódca stawia zadania bojowe wykonawcom osobiście lub przez oficerów sztabu. Z uwagi na szybki rozwój działań, krótki z reguły czas na organizację natarcia i nie ustabilizowaną sytuację, dla zyskania na czasie wchodzi w grę oba te sposoby jednocześnie. W niektórych wypadkach zadanie może być postawione w formie pisemnego rozkazu bojowego.

Zadania powinny być stawiane w możliwie najkrótszej formie, jasno i jednoznacznie. Z treści otrzymanego zadania dowódca podwładny powinien łatwo określać: na czym polega jego zadanie, jakie są granice jego działania w czasie i przestrzeni, jaka rola w całości zamiaru dowódcy dywizji i jakie środki oddaje mu się do dyspozycji dla jego wykonania. Jasne i krótkie sformułowanie zadania jest wstępnym warunkiem jego zrozumienia.

Stawiając zadania bojowe dowódca dywizji zapoznaje wykonawców ze swoją oceną nieprzyjaciela i prawdopodobnym

charakterem jego działań, zadaniem dywizji, celami i obiektami uderzeń jądrowych wykonywanych na korzyść dywizji, zadaniami sąsiadów, swoim zamiarem, a następnie wskazuje:

- a/ pułkom pierwszego rzutu - środki wzmocnienia, główny kierunek uderzenia, zadania bliższe, następne i kierunek dalszego natarcia/zadanie dalsze/, linie rozgraniczenia z sąsiadami, marszruty i rubieże rozwinięcia, odpowiedzialność za zabezpieczenie skrzydeł oraz stanowiska dowodzenia;
- b/ pułkom drugiego rzutu: środki wzmocnienia, marszruty, rubieże /kierunki/ wprowadzenia do walki, zadanie bliższe i kierunek dalszego natarcia;
- c/ taktycznemu desantowi powietrznemu - rejon wyjściowy, zadanie bojowe, gotowość desantowania;
- d/ dywizjonowi rakiet taktycznych - zadania, stanowiska startowe, gotowość do otwarcia ognia;
- e/ artylerii - skład, zadania, stanowiska ogniowe, gotowość do otwarcia ognia;
- f/ artylerii przeciwlotniczej - skład, obiekty osłony, gotowość do otwarcia ognia;
- g/ zadania lotnictwa wykonywane na korzyść dywizji wg. planu armii;
- h/ odwodowi przeciwpancernemu i oddziałowi zaporowemu - skład i rejon rozmieszczenia, kierunki działania i rubieże rozwinięcia;
- i/ oddziałowi zabezpieczenia ruchu - skład, rejon rozmieszczenia i zadanie;
- j/ odwodowi inżynierskiemu - skład i rejon rozmieszczenia;
- k/ miejsce stanowiska dowodzenia dywizji i oś jego przesunięcia.

Jednocześnie z postawieniem zadań bojowych dowódca dywizji sprecyzuje z reguły wskazówki do organizacji współdziałania, zabezpieczenia bojowego działań i organizacji dowodzenia.

3. Organizacja współdziałania.

Funktem wyjścia do organizacji współdziałania jest zadanie bojowe postawione dywizji przez dowódcę armii oraz /nie zawsze/ jego wytyczne do organizacji współdziałania.

Zawarte w zadaniu bojowym wskazania stanowią wystarczającą podstawę do organizacji współdziałania między rodzajami wojsk i sąsiadami bez dodatkowych wytycznych. Dlatego praca dowódcy i sztabu dywizji nad organizacją współdziałania rozpoczyna się z chwilą otrzymania zadania bojowego. Podstawą do organizacji współdziałania wewnątrz własnych oddziałów i elementów ugrupowania bojowego jest decyzja dowódcy dywizji.

Organizacja współdziałania polega na zgraniu uderzeń jądrowych z działaniami poszczególnych pułków i rodzajami wojsk w celu skierowania ich wysiłków na osiągnięcie celu natarcia, którym jest zniszczenie określonego w zadaniu nieprzyjaciela i opanowanie ważnych obiektów i rejonów.

W warunkach posiadania na organizację natarcia ograniczonego czasu, dowódca dywizji organizuje współdziałanie w trakcie stawiania zadań bojowych. Stawiając zadania bojowe dowódca wskazuje jednocześnie, kto, z kim i jak ma współdziałać przy jego wykonaniu. Organizacja współdziałania po powzięciu decyzji przez dowódców pułków może mieć miejsce tylko w szczególnie sprzyjających warunkach sytuacji bojowej.

W dowolnych warunkach sytuacji współdziałanie organizuje się według zadań, kierunków, obiektów, rubieży i czasu na całą głębokość ogólnego zadania bojowego dywizji. Sposób określenia zadań zależy od rodzaju działań. W natarciu, najbardziej typowymi zadaniami, według których organizuje się współdziałanie, mogą być:

- działania wojsk w czasie podejścia do nieprzyjaciela;
- działania wojsk przy wykonywaniu zadania bliższego;
- działania wojsk przy wykonywaniu zadania następnego /lub działania na określonym kierunku/;
- działania wojsk przy wykonywaniu zadania dnia.

Uwzględniając, że współczesne ~~natarcie~~ natarcie prowadzi się w wysokim tempie i przy gwałtownie zmieniającej się sytuacji, najbardziej szczegółowo organizuje się współdziałanie na okres wykonywania zadania bliższego, a dalej ogólnie według ważniejszych obiektów /rubieży/ na kierunkach dalszego natarcia. W miarę wykonywania kolejnego zadania współdziałanie ~~ustala~~ ustala się zgodnie z potrzebami zaistniałej sytuacji.

Każde zadanie wykonuje się jak wiadomo określonymi siłami i środkami różnych rodzajów wojsk. Aby zapewnić sobie ich współdziałanie w walce dowódca dywizji winien uzgodnić ich działania co do celu, miejsca i czasu, aby wysiłki wszystkich koncentrowane były na te obiekty, których rozbicie i opanowanie zapewnia możliwość wykonania zadania. Stąd organizując współdziałanie na każde z kolejno wykonywanych przez dywizję zadań dowódca dywizji określa:

- cel działania;
- prawdopodobny charakter działania nieprzyjaciela;
- miejsce, czas i sposób działania poszczególnych elementów ugrupowania bojowego, rodzajów wojsk i służb, środków szczebla nadrzędnego i sąsiadów biorących udział lub współdziałających przy wykonywaniu określonego zadania;
- sygnały współdziałania;
- przedsięwzięcia na wypadek zerwania współdziałania w niektórych ogniwach dowodzenia.

Cel działania powinien odzwierciedlać zamiar dowódcy dywizji, czyli to, co zamierza on osiągnąć w rezultacie wykonania określonego zadania. Jednakowe zrozumienie przez wszystkich wykonawców celu działania. jest wstępnym warunkiem działania uzgodnionego i stwarza możliwość wykonania zadania nawet w wypadku braku łączności między współdziałającymi oddziałami.

Określenie prawdopodobnego charakteru działań npla polega na przekazaniu wykonawcom tego, z czym dowódca liczy się ze strony nieprzyjaciela przy wykonywaniu określonego zadania. Stanowi to podstawę do sprecyzowania gdzie, jakiej pomocy i kiedy powinni udzielić sobie wykonawcy w czasie wykonywania zadania przy określonym zachowaniu się nieprzyjaciela.

Precyzując miejsce, czas i sposób działania każdego z elementów ugrupowania bojowego i rodzajów wojsk biorących udział w wykonaniu określonego zadania, dowódca dywizji uzgadnia:

- jakie obiekty i w jakim czasie będą niszczone bronią jądrową własną lub szczebla nadrzędnego;
- jakie obiekty i w jakim czasie będą obezwładniane przez artylerię i lotnictwo;
- kierunki uderzeń i sposób współdziałania między sobą pułków pierwszego rzutu dywizji w celu maksymalnego wyzyskania skutków uderzeń jądrowych i rozwinięcia natarcia w głąb ugrupowania nieprzyjaciela;

- oś przesuwania się i kierunku wejścia do walki pułków drugiego rzutu dywizji /odwołu ogólnowojskowego/;
- sposoby odpierania kontrataków odwodów nieprzyjaciela;
- kierunki zagrożenia i rubieże rozwinięcia odwodów specjalnych;
- działanie oddziału wydzielonego /OW/ dywizji /jeśli jest organizowany/;
- działanie taktycznego desantu powietrznego /jeśli jest organizowany/;
- sposoby pokonywania z marszu przeszkód wodnych, cisańin, stref skażonych lub dorącznie zorganizowanej obrony nieprzyjaciela;
- sposoby zabezpieczenia otwartych skrzydeł dywizji;
- kierunki głównych uderzeń sąsiadów a sposób współdziałania z nimi;
- organizację przesunięcia punktów dowodzenia dywizji i pułków;
- sposób i organizację przejścia wojsk do pościgu za wycofującym się nieprzyjacielem i inne zagadnienia w zależności od zadania dywizji i przewidywanego charakteru działań nieprzyjaciela.

W toku organizacji współdziałania na każde z kolejno wykonywanych przez dywizję zadań /zadanie bliższe, następne i dnia/ dowódca dywizji ustala jednocześnie zasadnicze sygnały współdziałania oraz sygnały ostrzegania wojsk. Na tej podstawie sztab opracowuje tabelę sygnałów współdziałania i ostrzegania i doprowadza je do wszystkich wykonawców.

Na wypadek zerwania współdziałania w niektórych ogniwach dowodzenia oprócz normalnej sieci współdziałania może być zorganizowana radiowa łączność współdziałania na falach dyżurnego odbioru. Każdy element ugrupowania otrzymuje wówczas zawczasu jedną częstotliwość. Fale dyżurnego odbioru znane są wszystkim elementom ugrupowania bojowego. W wypadku utraty łączności w jakiegokolwiek sieci, nawiązuje się łączność między zainteresowanymi elementami ugrupowania na jednej z tych częstotliwości.

Oczywiście najlepiej zorganizowane współdziałanie nie rozwiąże każdej sytuacji jaka może zaistnieć na polu walki. Dlatego organizując współdziałanie dowódca dywizji

powinien szczególny nacisk położyć na znajomość przez wszystkich wykonawców swojego zamiaru i celów jakie chce osiągnąć w każdym z kolejno wykonywanych zadań. To spowoduje, że w wypadku powstania sytuacji nieprzewidywanej /co na współczesnym polu walki nie będzie rzadkością/ dowódcy podwładni podejmą zgodne z jego zamierzeniami decyzje bez jakichkolwiek dodatkowych wytycznych.

Wytyczne dowódcy dywizji do współdziałania przekazywane są dowódcom pułków i rodzajów wojsk łącznie z zadaniami bojowymi. Sztab dywizji rysuje je na mapę decyzji, umieszczając w legendzie wszystkie to, co nie da się wyrazić w formie graficznej. Dokument ten opracowuje wydział operacyjny pod nadzorem szefa sztabu i przy udziale dowódców rodzajów wojsk i służb.

4. Organizacja zabezpieczenia bojowego działań.

Rozpoznanie prowadzi się w celu zdobycia lub potwierdzenia danych o siłach, środkach i charakterze działań nieprzyjaciela. Uzyskanie na czas aktualnych danych o nieprzyjacielu jest wstępnym warunkiem każdego skutecznego działania.

Główny wysiłek rozpoznania skupia się zawsze na wykrycie tych sił i środków nieprzyjaciela, które mają decydujący wpływ na wynik walki. We współczesnych warunkach środkiem tym jest broń masowego rażenia. Wykrycie tych środków pozwoli dywizji uniknąć poważnych strat od uderzeń broni nieprzyjaciela, co będzie miało decydujący wpływ na wykonanie zadania.

Do czasu rozpoczęcia natarcia siłami i środkami rozpoznania dywizji należy ustalić: charakter ugrupowania nieprzyjaciela i rejony rozmieszczenia odwodów, stanowiska startowe środków masowego rażenia, rejony stanowisk ogniowych artylerii i moździerzy, system ognia, miejsca rozmieszczenia stanowisk dowodzenia, środków radiolokacyjnych oraz środków obserwacji pracujących w podczerwieni, system zapór i charakter terenu.

Dla uzyskania tych danych dywizja posiadanyimi siłami i środkami rozpoznania organizuje ruchome punkty obserwacyjne i patrole rozpoznawcze, samodzielne patrole rozpoznawcze,

zasadki, rozpoznanie walką oraz rozpoznanie specjalne rodzajów wojsk i służb. Ponadto dywizja wykorzystuje dane z rozpoznania armii, lotnictwa i sąsiadów oraz wiadomości od ludności miejscowej. W warunkach szybko zmieniającej się sytuacji mogą być organizowane oficerskie patrole rozpoznawcze na czołgach, transporterach opancerzonych i śmigłowcach.

Dywizja prowadzi rozpoznanie na głębokość do 20-30 km. Pododdziały rozpoznawcze działają nie tylko przed frontem dywizji ale również na skrzydłach / lukach/, a także na tyłach wojsk w wypadku działania w oderwaniu od sił głównych armii/.

W toku natarcia główne wysiłki rozpoznania - koncentruje się na wykrycie środków broni nieprzyjaciela, rejonów rozmieszczenia jego odwodów i stanowisk dowodzenia.

Oddział rozpoznawczy dywizji prowadzi rozpoznanie na kierunku głównego uderzenia współdziałając ściśle z oddziałem wydzielonym oraz desantem powietrznym.

Stawiając zadania na rozpoznanie nieprzyjaciela dowódca dywizji uwzględnia zadanie dywizji, sytuację bojową, dotychczasowe dane o nieprzyjacielu oraz czas jakim pododdziały rozpoznawcze dysponują na wykonanie tych zadań. Wychodząc z tych przesłanek dowódca dywizji określa: jakie dane o nieprzyjacielu i w jakim czasie należy zdobyć i jakie środki do tego celu wykorzystać. Będą to zazwyczaj główne zadania na których dowódca specjalnie zależy.

Na tej podstawie sztab dywizji opracowuje plan rozpoznania, który obejmuje: podział kierunków dla poszczególnych sił i środków rozpoznania/ zaznaczeniem kierunku który należy najintensywniej rozpoznawać/; kolejność i czas wykorzystania pododdziałów rozpoznawczych, organizację łączności, odwód sił i środków rozpoznania.

Ubezpieczenie. Organizuje się je zarówno w rejonie wyjściowym /ześrodkowania/ do natarcia, jak i w toku natarcia. Siły i środki wydzielone do ubezpieczenia wojsk zależą zawsze od stopnia zagrożenia. W warunkach styczności z nieprzyjacielem ubezpieczenie wystawiają pałki pierwszego

rzutu dywizji. Przy braku styczności /w rejonie ześrodkowania/ ubezpieczenie wystawiają wszystkie pułki /na kierunkach zagrożonych/ natomiast dywizja wydziela dyżurne baterie artylerii i raket na wypadek nagłej napaści oddziałów powietrzno-desantowych, lub przedzierających się większych grup nieprzyjaciela.

Szczególne zadania ubezpieczenia ^{wynikają} w toku natarcia.

Jak już powiedzieliśmy współczesne natarcie prowadzi się na szerokim froncie i na dużą głębokość. W celu zachowania wysokiego tempa natarcia pułki pierwszego rzutu dywizji nie mogą wdawać się w przewlekłe walki w celu likwidacji pozostałych na skrzydłach resztek oporu nieprzyjaciela. Dopóki nie nadejdą pułki drugiego rzutu, siły te, wprawdzie nieduże, ale będą stanowić potencjalne niebezpieczeństwo szczególnie dla stanowisk dowodzenia, organów tyłowych oraz tych elementów ugrupowania bojowego dywizji, które nie dysponują piechotą. Wynika stąd potrzeba przybliżania tych elementów do pododdziałów piechoty, wzmocnianie ich piechotą lub wręcz posuwania się ich wewnątrz ugrupowania batalionów i pułków pierwszego rzutu.

Z drugiej strony w rezultacie rozśrodkowania wojsk i prowadzenia działań na kierunkach oraz nierównomiernego rozwoju natarcia, poszczególne pułki a nawet bataliony będą miały z reguły otwarte skrzydła i tyły. Taki stan rzeczy sprawia, że będą one niezwykle wrażliwe na kontrataki ~~in~~ nawet niedużych grup nieprzyjaciela. W rezultacie istnieje znowu potrzeba ciągłego ubezpieczania skrzydeł i tyłów poprzez intensywne prowadzenie tam rozpoznania.

Niekiedy może zaistnieć potrzeba wydzielenia specjalnych pododdziałów piechoty w sile kompanii z drugiego rzutu dywizji w celu wykonania zadań ubezpieczenia. Ponadto wydaje się celowym, aby pułki drugiego rzutu dywizji miały za zadanie likwidację oporu pozostałego po przejściu pułków pierwszego rzutu dywizji.

Organizując ubezpieczenie dowódca dywizji wskazuje kierunki o charakterze zagrożenia oraz odpowiednio do sytuacji nakazuje wydzielenie określonych sił i środków.

Obronę przeciwlotniczą organizuje się na całą głębokość zadania bojowego dywizji przez zapewnienie wojskom osłony strefowej i osłony punktowej poszczególnym obiektom.

Do zadań środków obrony przeciwlotniczej w natarciu dywizji należy: osłona głównych sił dywizji a przede wszystkim dywizjonu rakiet i pułku czołgów, osłona wejścia do walki drugiego rzutu dywizji, osłona wojsk odpierających kontrataki, osłona przepraw w czasie forsowania i inne. Wykonanie tych zadań możliwe jest przy współdziałaniu wszystkich środków dywizji ze środkami armii i Frontu. W związku z tym zorganizowana przez dowódcę obrona przeciwlotnicza jest tylko częścią składową ogólnego systemu opłot Armii i Frontu.

W toku natarcia sposób użycia środków obrony przeciwlotniczej dywizji zależy od tempa natarcia. Przy tempie natarcia ponad 4 km/godz. artyleria plot średniego kalibru połową środków wykonuje zadanie, a połową razprzemian przemieszcza się. Pułk rakiet przeciwlotniczych przemieszcza się z takim rozliczeniem aby zapewnić ciągłość osłony.

Obronę przed bronią masowego rażenia organizuje się w celu uniemożliwienia nieprzyjacielowi rażenia wojsk i obiektów tyłowych bronią jądrową, chemiczną i biologiczną lub maksymalnego osłabienia skutków jego uderzeń i zachowania tą drogą wysokiej zdolności bojowej wojsk.

Obrona ta obejmuje: wykrywanie przygotowań do użycia przez nieprzyjaciela broni masowego rażenia; powiadomianie wojsk o niebezpieczeństwie napadu oraz skażeniach i zakażeniach; rozśrodkowanie i maskowanie wojsk oraz okresowe zmiany rejonów ich rozmieszczenia; wykorzystanie właściwości ochronnych terenu i jego inżynierskiej rozbudowy; prowadzenie rozpoznania skażeń i zakażeń; zabezpieczenie medyczne i wyposażenie wojsk w środki ochronne oraz likwidację skutków użycia przez npla broni masowego rażenia.

Wykrywanie przygotowań nieprzyjaciela do użycia broni masowego rażenia prowadzi się wszystkimi dostępnymi środkami rozpoznania dywizji. Przygotowanie się nieprzyjaciela do zmasowanego użycia broni jądrowej i chemicznej można stwierdzić przede wszystkim na podstawie o intensywności

dowozu i gromadzenia amunicji na stanowiskach ogniowych oraz ilości rozwiniętych ciężkich moździerzy i pocisków rakietowych. Wykryte środki masowego rażenia nieprzyjaciela winny być niszczone natychmiast po ich wykryciu. W tym celu w oddziałach rakietowych i artylerii wydziela się baterie dyżurne gotowe do otwarcia ognia w dowolnym czasie.

O niebezpieczeństwie napadu jądrowego nieprzyjaciela powiadamia się wojska na podstawie sygnału otrzymanego z armii lub zarządzenia dowódcy dywizji. Sygnały powiadamiania ustala sztab armii i są one obowiązujące dla wszystkich pododdziałów i oddziałów dywizji. Sygnały powiadamiania przekazuje się poza wszelką kolejnością; do tego celu mogą być wykorzystane wszystkie istniejące środki łączności, a także sygnały świetlne i dźwiękowe.

Na sygnał powiadamiania o niebezpieczeństwie napadu pułki i bataliony pierwszego rzutu kontynuują działania; zakładając środki ochronne przed skażeniami oddziały te utrzymują ścisłą styczność z nieprzyjacielem. Pułki drugiego rzutu dywizji i odwody na sygnał o zagrożeniu chronią się w ukryciach lub wgłębieniach terenowych.

Na sygnał o napadzie chemicznym wojska stosują środki ochronne i wykonują postawione im zadania.

Powiadamanie pododdziałów i organów tyłowych o napadzie jądrowym, chemicznym lub skażeniu promieniotwórczym organizuje kwatermistrz zgodnie z wytycznymi szefa sztabu dywizji.

Rozśrodkowanie wojsk dywizji i pułków powinno umożliwić jednoczesne rażenie kilku pododdziałów /kompania, bateria, batalion, dywizjon/ jednym wybuchem jądrowym. Stopień rozśrodkowania wojsk określa warunki sytuacji bojowej oraz potrzeby zachowania zdolności bojowej pododdziałów i oddziałów.

Oprócz rozśrodkowania stosuje się także okresową zmianę rejonów rozmieszczenia wojsk i punktów dowodzenia. Dotyczy to szczególnie pododdziałów i oddziałów posiadających na uzbrojeniu sprzęt specjalny /drt, pododdziały PPK i inne/.

Podczas planowania okresowych zmian rozmieszczenia należy brać pod uwagę możliwości techniczne sprzętu oraz unikać nadmiernego wyczerpania fizycznego wojsk, aby nie obniżyć

ich gotowości bojowej.

Duże znaczenie w zmniejszeniu skutków uderzeń bronią masowego rażenia ma właściwe wykorzystanie obronnych właściwości terenu. W terenie pociętym, pokrytym masywami leśnymi, powierzchnia rażenia wojsk jest w przybliżeniu 1,5-2 razy mniejsza niż w terenie otwartym. Przy rozmieszczeniu wojsk w lesie celowo jest dokonywać zawczasu przereźnięcia lasu na przewidywanych kierunkach wyjścia wojsk oraz przeprowadzać najprostsze przedsięwzięcia przeciwpożarowe /usuwać chrust, ściółkę leśną, suche drzewa itp/.

Rozpoznanie skażeń i zakażeń prowadzi się przy pomocy pododdziałów chemicznych pułków i dywizji. Ze składu tych pododdziałów /w pułkach plutony, a w dywizji kompania rozpoznania skażeń/ organizuje się posterunki obserwacji skażeń i patrole rozpoznania skażeń.

Rozpoznanie skażeń prowadzi się przede wszystkim w rejonach rozmieszczenia stanowisk dowodzenia, na kierunkach natarcia pułków pierwszego rzutu dywizji, w rejonach stanowisk ogniowych /startowych/ artylerii i rakiet oraz rejonach przewidywanego rozmieszczenia wojsk po wyprowadzeniu ich z walki. Drugie rzuty i odwody otrzymują dane z sytuacji skażeń od oddziałów pierwszorzutowych lub sztabu dywizji.

Dywizja własnymi siłami i środkami może jednocześnie przeprowadzić rozpoznanie czterech rejonów skażonych /dwóch siłami i środkami dywizji i dwóch środkami pułków pierwszorzutowych/. Rozpoznanie skażeń w rejonach stanowisk ogniowych artylerii i rejonach rozmieszczenia wojsk wyprowadzonych z walki przeprowadza się siłami i środkami odwodu rozpoznania skażeń. Odwód ten może składać się na szczeblu dywizji z 2-3 drużyn rozpoznania skażeń i przesuwa się wspólnie z WSD dywizji.

Głównym organizatorem przedsięwzięć sanitarnych i profilaktycznych jest szef służby medycznej. W ramach przedsięwzięć profilaktycznych dokonuje się szczepień ochronnych. Terminy szczepień podaje się w rozkazie dowódcy armii. Przedsięwzięcia sanitarne prowadzone są na bieżąco przez szefa służby sanitarnej dywizji.

W celu zapewnienia ochrony wojsk przed skutkami środków masowego rażenia nieprzyjaciela należy: zabezpieczyć oddziały w indywidualne i zbiorowe środki ochrony przed skażeniami, zorganizować punkty zabiegów specjalnych oraz przestrzegać ustalonych zasad zachowania się w terenie skażonym. Zapasy ruchome środków ochronnych przed skażeniami /dywizja posiada takie zapasy na okres dwóch dni/ powinny być odtwarzane w miarę ich zużycia.

Organizacja likwidacji skutków użycia przez nieprzyjaciela broni masowego rażenia obejmuje: odtworzenie gotowości bojowej wojsk, przeprowadzenie prac awaryjno-łatunkowych, prowadzenie zabiegów sanitarnych ludzi i dezaktywacji uzbrojenia i sprzętu, oczyszczenie i odbudowę dróg manewru i ewakuacji, oczyszczenie wody, przeprowadzenie kontroli dozymetrycznej oraz zwalczanie owadów i innych nosicieli chorób zakaźnych. Prace w zakresie likwidacji skutków użycia broni masowego rażenia początkowo wykonują bataliony i pułki własnymi siłami, a następnie z chwilą podejścia - wspólnie z pododdziałami wyznaczonymi przez dowódcę dywizji i ewentualnie dowódcę armii.

Organizując obronę przed bronią masowego rażenia dowódca dywizji określa: zadania w zakresie wykrycia środków przenoszenia broni masowego rażenia nieprzyjaciela, zadania w zakresie prowadzenia rozpoznania skażeń i zakażeń, sposoby zabezpieczenia wojsk przed skutkami napadu, ilość sił i środków jaką należy wydzielić do likwidacji skutków napadu oraz sygnały i sposoby powiadamiania wojsk o niebezpieczeństwie użycia przez nieprzyjaciela środków masowego rażenia.

Maskowanie ma na celu ukrycie stanu faktycznego i wprowadzenie nieprzyjaciela w błąd co do położenia wojsk własnych i zamiarów dowództwa dywizji. Skrytość przygotowań do natarcia osiąga się przez utrzymanie w ścisłej tajemnicy przygotowań do natarcia /zaangażowania do prac przygotowawczych ograniczonej ilości oficerów/, ograniczenie rozmów radiowych, dowód środków materiałowych wyłącznie w nocy, zachowania dotychczasowego reżimu ognia i działań wojsk na określonych kierunkach.

Ukrycie wojsk w rejonach wyjściowych do natarcia osiąga się przez wykorzystanie właściwości maskowniczych terenu,

stosowanie etatowych i nieetatowych środków maskowania, oraz zakaz prowadzenia rozmów w eterze.

Wyjście wojsk z rejonów wyjściowych do natarcia planuje się z reguły przed świtem, a w wypadku konieczności wykonania tego w dzień stosuje się zakłócenia środków radiolokacyjnych nieprzyjaciela.

W celu wprowadzenia nieprzyjaciela w błąd wykonuje się pozorne rejony rozmieszczenia wojsk, stosuje fałszywe przegrupowania wojsk, działania demonstracyjne oraz szerzy mylne wiadomości wg planu dowódcy armii.

W toku natarcia szczególnie maskuje się stanowiska startowe rakiet i artylerii, punkty dowodzenia oraz ruch drugich rzutów i odwodów. W tym okresie wykorzystuje się właściwości maskujące terenu, oslepia się punkty obserwacyjne nieprzyjaciela i obezwładnia i niszczy środki rozpoznania radiolokacyjnego.

W wytycznych do maskowania dowódca dywizji określa: sposób maskowania wojsk w rejonie wyjściowym /ześrodkowania/, sposób wykorzystania transportu dla dowozu środków materiałowych, sposób maskowania wojsk w czasie zajmowania rubieży rozwinięcia do ataku, sposoby wykorzystania sygnałów świetlnych i inne. Na podstawie wytycznych dowódcy dywizji sztab, /jeśli to jest konieczne/ wydaje zarządzenie do maskowania.

5. Organizacja dowodzenia.

Początkowy okres wojny stawia szczególne wymagania w zakresie dowodzenia wojskami. Dążenie do uchwycenia inicjatywy i wynikająca z obustronnego użycia broni jądrowej zmienność sytuacji sprawiają, że czas na wszelkie przedsięwzięcia związane z dowodzeniem wojskami będzie ograniczony. W takich warunkach praca dowódcy i sztabu musi być szczególnie operatywna.

Główna uwaga dowódcy winna być skierowana na szybkie wypracowanie decyzji. Pomagają mu w tym dowódcy rodzajów wojsk i oficerowie sztabu analizujący bez przerwy istniejącą sytuację i gotowi w każdej chwili złożyć interesujące dowódcę dywizji dane o położeniu i przedstawić mu w razie potrzeby własny punkt widzenia. Główna uwaga sztabu dywizji

skierowana jest na doprowadzenie decyzji do wojsk i jej realizację.

W warunkach szybko zmieniającej się sytuacji, zasadniczym sposobem doprowadzenia decyzji dowódcy dywizji do wojsk jest wyjazd oficerów sztabu dywizji do pułków. Angażowanie sztabu do opracowywania mało w tych warunkach przydatnych dokumentów bojowych winno być zaniechane. Cały sztab dywizji /za wyjątkiem nielicznych oficerów/ winien być czynnie zaangażowany w proces organizacji natarcia. Taki sposób dowodzenia eliminuje ponadto potrzebę organizowania specjalnej kontroli wykonania postawionych zadań, a przede wszystkim pozwala uniknąć pomyłek wynikających często z wadliwego odczytania dokumentu lub zawartych w nim błędów.

Stawiając zadania bojowe i organizując współdziałanie dowódca dywizji powinien orientować dowódców pułków i rodzajów wojsk o swoich zamiarach na najbliższą przyszłość. Chodzi o to, aby w wypadku zmiany sytuacji lub nadarżającej się sposobności, dowódcy podwładni mogli przejawiać inicjatywę w kierunku zgodnym z zamiarami dowódcy dywizji. Należy zdawać sobie sprawę, że w działaniach wybitnie manewrowych, w których sytuacje ulegają gwałtownym zmianom inicjatywy podwładnych nie da się niczym zastąpić. Każde dodatkowe wytyczne lub zarządzenia będą zazwyczaj spóźnione.

W toku natarcia sytuacje mogą wymagać przeniesienia wysiłku dywizji na inny kierunek lub wręcz zmiany powziętej uprzednio decyzji. Brak elastyczności w dowodzeniu i realizowaniu planu bez względu na zmienioną sytuację lub opóźnienia w powzięciu decyzji, mogą być przyczyną powstania krytycznej sytuacji i poważnych strat w ludziach i sprzęcie.

W warunkach obustronnego użycia broni jądrowej utrata łączności w niektórych ogniwach dowodzenia nie będzie należała do rzadkości. Nieprzyjaciel będzie robił wszystko, aby dezorganizować dowodzenie; będzie niszczył stanowiska dowodzenia, stosował zakłócenia w sieciach radiowych i inne. Aby maksymalnie wyeliminować tę ewentualność, dowodzenie winno być sprawowane z kilku jednocześnie czynnych punktów dowodzenia, którym należy zapewnić dostateczną osłonę przeciwlotniczą i starannie maskować. Pracę na punktach dowodzenia

należy tak zorganizować, aby w koniecznych wypadkach dowodzenie mogło być przejęte przez następny punkt dowodzenia.

Dowodzenie wojskami w natarciu dywizji opiera się na stanowisku dowodzenia /SD/ i kwatermistrzowskim stanowisku dowodzenia /KSD/. Poza tym w zależności od sytuacji mogą być organizowane doraźnie; wysunięte stanowisko dowodzenia /WSD/ względnie zapasowe stanowisko dowodzenia /ZSD/.

Praktyka ćwiczeń wskazuje także, że w niektórych sytuacjach ze składu zasadniczego stanowiska dowodzenia może być wydzielana ruchoma grupa dowodzenia /RGD/, która spełni rolę punktu obserwacyjnego /PO/, a także wysuniętego lub zapasowego stanowiska dowodzenia.

Stanowisko dowodzenia jest podstawowym punktem dowodzenia. Z niego dowódca dywizji /pułku/ kieruje działaniami podległych oddziałów i rodzajów wojsk.

Stanowisko dowodzenia powinno się wybierać w rejonach umożliwiających szybkie rozwinięcie poszczególnych jego elementów i zapewniających ciągłość łączności z podwładnymi, sztabem przełożonym i sąsiadami.

W toku przegrupowania dywizji do rejonu wyjściowego lub na rubież rozwinięcia do natarcia SD rozmieszcza się w środku kolumny maszerującej za pułkiem pierwszego rzutu dywizji.

W rejonie wyjściowym do natarcia, gdzie obowiązuje cisza radiowa, SD dywizji rozmieszcza się w takim miejscu aby wszyscy dowódcy podwładni mogli przybyć na wezwanie mając do pokonania podobną odległość. W natarciu SD rozmieszcza się w odległości około 10 km od rubieży styczności z nieprzyjacielem.

Aby zapewnić stanowisku dowodzenia warunki żywotności na wypadek uderzeń bronią jądrową nieprzyjaciela należy wszystkie jego elementy rozmieścić w sposób rozśrodkowany oraz rozbudować je pod względem inżynierskim. Odległość pomiędzy poszczególnymi elementami stanowiskami dowodzenia /grupą operacyjną, węzłem łączności i grupą obsługi/ powinna wykluczać możliwość jednoczesnego porażenia bombą małego kalibru nie więcej niż jednego z tych elementów; takie bezpieczeństwo zapewnia odległość 800-1000 m.

Kwatermistrzowskie stanowisko dowodzenia dywizji jest przeznaczone do kierowania tyłami dywizji. Na KSD znajduje się kwatermistrz ze swoim sztabem oraz organizacyjno-ewidencyjny wydział sztabu dywizji. KSD rozmieszcza się w odległości 20-30 km od rubieży styczności z nieprzyjacielem.

Wysunięte stanowisko dowodzenia organizuje się w celu zbliżenia organów dowodzenia do wojsk wykonujących pierwszoplanowe zadania lub działających na kierunkach zagrożonych. Na WSD znajduje się zastępca dowódcy dywizji d/s liniowych z grupą oficerów sztabu lub dowódca dywizji jeżeli WSD organizuje się doraźnie na krótki okres czasu. Jeśli WSD ma charakter stały spełnia również funkcję zapasowego stanowiska dowodzenia na wypadek zniszczenia SD.

Zapasowe stanowisko dowodzenia jest przeznaczone dla dowodzenia oddziałami działającymi na oddzielnym kierunku lub kierowania walką wówczas, kiedy większość sztabu jest zajęta pracą nad organizacją działań w związku z otrzymaniem przez dywizję nowego zadania.

Ruchomą grupę dowodzenia organizuje się we wszystkich wypadkach, kiedy dowodzenie oddziałami z SD jest utrudnione, a sytuacja wymaga zbliżenia organów dowodzenia do nacierających oddziałów, niekiedy wręcz obecności dowódcy dywizji lub szefa sztabu na kierunku szczególnie ważnym.

Zmianę stanowiska dowodzenia przeprowadza się skokami. Aby nie utracić ciągłości dowodzenia SD dywizji nie powinno się odbywać od wojsk dalej jak 15 km od linii bezpośredniej styczności z nieprzyjacielem.

Głównymi środkami łączności są radio i środki ruchome. Dla zapewnienia dowodzenia w szczególnie trudnych sytuacjach mogą być wykorzystane specjalnie wyposażone śmigłowce.

Na wypadek zniszczenia stanowiska dowodzenia - jeżeli nie organizuje się WSD lub ZSD - dowodzenie dywizją przejmuje jeden z dowódców pułków. Ponieważ przejęcie dowodzenia jest sprawą trudną, wobec tego organizując dowodzenie, dowódca dywizji powinien ustalić: kto i w jakiej kolejności przejmuje dowodzenie, dostarczyć dowódcom pułków wszystkie dokumenty niezbędne do kierowania dywizją oraz zapoznać ich ze swoim zamiarami i przewidywaniami.

Osiągnięcie przez organa dowodzenia pełnej gotowości do rozwinięcia na wypadek zagrożenia wymaga dokładnego zgrania sztabu dywizji w czasie ćwiczeń, treningów i zbiórek na alarm oraz szczegółowego opracowania planu rozwinięcia SD i KSD w rejonie alarmowym i rejonie wyjściowym jeśli taki jest dywizji wiadomy. Ważne bowiem jest, aby w omawianym okresie nie dopuścić do przerw i zakłóceń w dowodzeniu.

Do czasu otrzymania sygnału na wyprowadzenie wojsk do rejonów alarmowych dowodzenie wojskami zapewnia się z miejsc stałej dyslokacji sztabów.

V. Przegrupowanie dywizji do rejonu wyjściowego do natarcia.

Jak wiadomo wojska nasze w czasie pokoju bezpośrednio nie graniczą z potencjalnymi przeciwnikami i w celu przystąpienia do działań muszą być przegrupowane z głębi terytorium kraju w kierunku zachodnim. Głębokość przegrupowania może się wahać w granicach 300-800 i więcej km - w zależności od położenia poszczególnych dywizji w stosunku do granicy z NRF.

Przegrupowanie może przebiegać w odpowiednio sprzyjających warunkach okresu zagrożenia lub w najbardziej skomplikowanej sytuacji, jeśli wojna wybuchnie nieoczekiwanie. W każdym jednak warunkach wojska muszą być zdolne pokonać tę odległość w możliwie krótkim czasie, aby w miarę szybko wejść do walki i nie dopuścić do głębokiego wtargnięcia przeciwnika w terytorium NRD.

Dywizja może być przegrupowana do rejonu wyjściowego przy użyciu różnego rodzaju transportu. Szczególnie celowe jest maksymalne wykorzystanie transportu kolejowego. Transport kolejowy może być wykorzystany dla przewiezienia sprzętu ciężkiego /czołgi, artyleria, opancerzone wozy bojowe, sprzęt inżynieryjny i łączności/. Daje to olbrzymie oszczędności w sprzęcie, /nienaruszony zapas przebiegu/ i paliwie oraz zmniejsza w znacznym stopniu wysiłek stanu osobowego, co nie jest bez znaczenia dla potrzeb walki. Jednakże w wypadku przegrupowania dokonywanego po wybuchu wojny najpewniejszy i najszybszy jest transport na środkach etatowych.

Wydajność marszowa współczesnych wojsk jest duża.

Doświadczenia ćwiczeń wykazują, że wojska nasze w ciągu doby są w stanie posługując się sprzętem etatowym pokonać odległość rzędu 250-300 km, co przy uwzględnieniu współczynnika załamania marszrut; 1,5 wyniesie w linii prostej około 170-200 km. Zapasy paliwa znajdujące się przy sprzęcie, wraz z doraźnymi, pozwalają na pokonanie odległości rzędu 600 km, co po przeliczeniu jak wyżej daje w linii prostej około 400 km. W rezultacie dla pokonania odległości rzędu 300-600 km trzeba wykonać 2-3 dobowy marsz i zużyć od 75-100% posiadanych zapasów paliwa.

Oczywiście przegrupowanie musi być wykonane tak, aby dywizja po osiągnięciu nakazanego rejonu wyjściowego zachowała zdolność przejścia do działań zaczepnych. Zatem czas trwania przegrupowania winien uwzględniać z jednej strony możliwości fizyczne ludzi, a z drugiej konieczność uzupełniania paliwa i zachowania wysokiej gotowości technicznej sprzętu.

Możliwości dobowego przebiegu wozów bojowych w czasie marszu na duże odległości są uzależnione od stopnia wyszkolenia mechaników-kierowców ich wytrzymałości fizycznej oraz potrzeb w zakresie obsługi sprzętu. Przeciętnie czas efektywnego marszu w okresie letnim nie powinien przekraczać 10 godzin w ciągu doby, a w okresie zimowym - 8 godzin.

Marsze forsowne wykonuje się tylko w warunkach podyktowanych sytuacją bojową. W marszu forsownym zasięg działania zwiększa się przez przedłużenie efektywnego czasu jazdy, co zwiększa wysiłek fizyczny załóg i eksploatację sprzętu.

Badania wojskowego Instytutu Higieny i Epidemiologii wskazują, że w ciągu pierwszych 5-6 dób wykonywanego marszu przeciętnie co drugą dobę ludzie muszą spać w granicach 3-7 godzin. Poczynając od 6 doby trzeba liczyć się z koniecznością stosowania długich odpoczynków codziennie. Przy właściwym zorganizowaniu marszu pierwszy poważny kryzys może narosnąć u schyłku trzeciego - czwartego dnia działań^{x/}.

Podobnie ma się sprawa ze sprzętem technicznym. Wszystkie wozy bojowe i pojazdy mechaniczne po przebyciu około 1000 km

x/ Dane na podstawie skryptu płk prof. A. Madejskiego nr bibl. 02123,

wymagają przeglądu technicznego, na który trzeba zużyć przeciętnie od 8-14 godzin. Zapasy paliwa przy sprzęcie doraźne wystarczają na 2 dni marszu. Poza tym w toku marszu mają miejsce różne awarie sprzętu, które przed walką muszą być usunięte. x/

Dane te zdają się wskazywać, że wykonywanie marszu forsownego podczas każdorazowego przegrupowania wojsk na dużą odległość jest niecelowe. Konieczność wykonywania takiego marszu może być podyktowana wyłącznie istotnymi potrzebami pola walki. Z drugiej strony przy wykonywaniu marszu na dużą odległość w ciągu 3 dni dywizja powinna otrzymać dobowy odpoczynek.

Jeżeli dywizja będzie zmuszona wejść do walki natychmiast po wykonaniu marszu, to zasięg marszu nie powinien przekroczyć 100-150 km. Wtedy zdolność fizyczna załóg jest jeszcze duża i wystarczające dla potrzeb walki zaopatrzenie w paliwo.

Nie ulega wątpliwości, że w wypadku wykonywania przegrupowania po rozpoczęciu wojny, stopień gotowości przegrupowującej się dywizji do podjęcia działań będzie na skutek oddziaływania nieprzyjaciela w różnym czasie różny. Nie może się jednak zdarzyć, aby dywizja utraciła zdolność bojową wskutek wadliwej organizacji przegrupowania.

x
x x

Ugrupowanie dywizji w marszu na dużą odległość z głębi kraju może różnić się zasadniczo od ugrupowania przyjmowanego podczas wykonywania marszu w strefie działań bojowych. Skład kolumn w marszu na dużą odległość z głębi kraju może nie być podyktowany koniecznością przygotowania wojsk do natychmiastowego podjęcia walki, ale możliwościami trakcyjnymi sprzętu i planowanym tempem marszu. Dopiero w końcowym etapie przegrupowania /w odległości 100-150 km od walczących wojsk/ można dokonać przeformowania kolumn wojsk w celu ich przygotowania do wejścia do walki bezpośrednio z marszu. W związku z powyższym w początkowym okresie można formować oddzielne kolumny składające się z czołgów, transporterów opancerzonych, samochodów i innego sprzętu.

x/ Tamże.

Taki marsz może być zorganizowany następująco: jedną marszrutę przeznacza się wyłącznie dla kołowego sprzętu transportowego, który jest grupowany w małe kolumny, po 15-20 samochodów /transporterów/, odstępy między kolumnami 2 km, a szybkość marszu 40 km/godz; po drugiej marszrucie przesuwają się transportery opancerzone, następnie czołgi /w kolumnach kompanijnych/ z szybkością 30 km/godz, a za nimi inny sprzęt gąsienicowy. Podczas organizowania tych kolumn należy brać pod uwagę strukturę organizacyjną pododdziałów.

Taki marsz pozwala na osiągnięcie maksymalnych szybkości marszowych. Przeciętne tempo marszu po dobrej drożni i przy dobrej organizacji powinno wynosić: dla kolumn czołgowych 30-35 km/godz, a kołowych do 40 i więcej km/godz.

W wypadku przewidywania pokonywania stref skażonych można ugrupowywać wojska następująco: na czele każdej kolumny ustawia się czołgi, które posuwają się z szybkością 30-35 km/godz., za nimi w odstępie 2-3 godzin transportery opancerzone - z szybkością 35-40 km/godz. i na końcu również w odstępie 2-3 godzin - samochody przesuwające się z szybkością 40-45 km/godz. Zwiększenie szybkości marszu o 5 km/godz. można uzyskać przez formowanie kolumn w składzie 5-ciu czołgów lub 10-ciu samochodów, które będą się przesuwać w odstępach około 500 m.

Jeżeli jednak istnieje wysokie prawdopodobieństwo spotkania się z nieprzyjacielem, wówczas w ten sposób marszu prowadzić nie można. Dywizja winna być w stałej gotowości do wejścia do walki bezpośrednio z marszu w dowolnym czasie.

Marsz dywizji powinien być ubezpieczony. Każdą kolumnę dywizji powinny poprzedzać pododdziały rozpoznania, oddziały zabezpieczenia ruchu i ubezpieczenia. Za tymi elementami, na czołe ugrupowania marszowego dywizji posuwają się pododdziały rakiet taktycznych i artylerii. Poszczególne kolumny marszowe dywizji powinny być w stałej gotowości do zwalczania nieprzyjaciela naziemnego i powietrznego. Każdy rzut marszowy dywizji powinien posiadać zdolność samodzielnego prowadzenia walki.

Z uwagi na stałą groźbę zaatakowania maszerujących oddziałów środkami masowego rażenia konieczne jest ściśle przestrzeganie zasad OPBMar.

Dywizja powinna wykonywać marsz w ugrupowaniu rozśrodkowanym. Odległości pomiędzy poszczególnymi batalionami winny wynosić 2-3 km, a pomiędzy pułkami 10-15 km. Odległość pomiędzy marszrutami poszczególnych pułków winna wynosić 10-15 km i być nie mniejsza jak 5 km /ciaśnina/.

I tutaj, podobnie jak poprzednio, należy dążyć do osiągnięcia maksymalnych szybkości marszowych. Przeciętne tempo marszu po dobrej drożni i przy dobrej organizacji winno wynosić w dzień 25-30 km a w nocy do 20 km/godz.

W czasie przekraczania stref skażonych należy dążyć, aby sumaryczna dawka promieniowania nie przekraczała 10 r w ciągu jednej doby. Umożliwia to wojskom wykonywanie zadań w następnych dniach bez obniżania ich gotowości bojowej.

Każdą strefę skażoną należy pokonywać na dużej szybkości ponieważ stopień napromienienia oddziałości maleje wprost proporcjonalnie do wzrostu szybkości.

W wypadku bezwzględnej konieczności pokonywania stref skażonych o dużym natężeniu promieniowania, sumaryczna dawka nie powinna przekraczać 30-40 r. Jeśli istnieje obawa, że stan osobowy może zostać napromieniowany w granicach 50 i więcej rentgenów, należy zastosować obejście.

x

x

x

Ilość i czas trwania odpoczynków i przystanków są uzależnione przede wszystkim od ogólnej sytuacji, właściwości eksploatacyjnych posiadanego sprzętu oraz stanu zdolności fizycznych ludzi, a głównie kierowców. Odpoczynki organizuje się w miejscach najdogodniejszych dla postoju kolumn, po 2-3 godzinach marszu w dzień na przeciąg 20-30 minut i po 1-2 godzinach marszu w nocy na przeciąg 10 minut. Na przystankach wozy zatrzymują się na prawej stronie drogi. Odstępy między wozami pozostają takie jak w marszu. Po wznowieniu marszu ruszają jednocześnie wszystkie wozy danej kolumny. W czasie każdego przystanku należy gasić silniki. Długi odpoczynek organizuje się po osiągnięciu przez dywizję rejonu przewidzianego w danym dniu marszu.

W czasie marszu remont uszkodzonych wozów bojowych przeprowadza się zarówno pułkowymi, jak i dywizyjnymi siłami i środkami remontowymi w miejscu uszkodzenia wozów bojowych. Remont wozów na miejscu ich uszkodzenia nie wyklucza jednakże możliwości zorganizowania w czasie marszu EZMU dywizji. EZMU należy organizować przede wszystkim w pobliżu rejonów obezwładnienia bronią jądrową.

Oprócz tego dywizja może korzystać na drogach przemarszu z punktów pomocy technicznej /PPT/ organizowanych przez Okręg /armię/ lub siły i środki OTK. W niektórych sytuacjach PPT mogą być organizowane również przez dywizję np. w rejonach wyjściowych lub pośrednich rejonach ześrodkowania.

Z obsługiwaniem sprzętu wiąże się sprawa uzupełniania paliwa.

Zapas paliwa w pojazdach mechanicznych jest dwukrotnie większy od podstawowej jednostki napełnienia. Połowa tego paliwa znajduje się w zbiornikach zapasowych i dodatkowych. Dodatkowe zbiorniki /beczki i kanistry/ wprowadzono w celu zwiększenia zasięgu wozów bojowych i uniezależnienia ich, w wypadku trudności dowozu, od zaopatrywania wyższego szczebla. W czasie marszu wykorzystuje się w pierwszej kolejności paliwo znajdujące się w beczkach i kanistrach. Paliwo to pozwala na wykonanie marszu na odległość 250-300 km z zachowaniem stałej gotowości wejścia dywizji do walki. Do tej odległości wozy bojowe będą miały napełnione zasadnicze układy zasilania co pozwoli im na prowadzenie walki w ciągu 1-2 dni z zapasem przebiegu na dalsze 250-300 km. W zależności więc od odległości do przewidywanej rubieży spotkania z nieprzyjacielem i ilości paliwa posiadanego w zbiornikach zapasowych i dodatkowych, uzupełnianie paliwa można rozwiązywać dwojako: dokonywać wymiany beczek i kanistrów w rejonie przewidzianym do osiągnięcia w danym dniu marszu lub dokonywać wymiany opróżnionych beczek na pełne w toku marszu na zaplanowanych rubieżach tankowania.

x
x . x

Dywizja może być przegrupowana do rejonu działań w różnych warunkach sytuacji bojowej. W okresie zagrożenia

dywizja może być wyprowadzona do rejonów alarmowych, a następnie wykonywać marsz do rejonu wyjściowego z zajmowaniem kolejnych pośrednich rejonów ześrodkowania w zależności od odległości rejonu wyjściowego od miejsc dyslokacji stałej. W wypadku nieoczekiwanego napadu nieprzyjaciela dywizja może być przesunięta z miejsc stałej dyslokacji w kierunku granicy państwowej i wejść do walki wprost z marszu z pominięciem ześrodkowywania się w rejonie alarmowym i rejonie wyjściowym.

W każdym warunkach dowódca i sztab dywizji obowiązani są: postawić wojska na czas w stan pełnej gotowości bojowej, zorganizować przesunięcie ich do rejonu działań bojowych, a następnie rozwinąć je i wprowadzić do walki zgodnie z otrzymanym zadaniem. Ponadto sztab dywizji - po ogłoszeniu alarmu bojowego - powinien zgodnie z istniejącą sytuacją przygotować dowódcy nieodzowne dane umożliwiające sprecyzowanie decyzji, stosownie do otrzymanego przez dywizję zadania.

Nakazany dywizji do osiągnięcia rejon wyjściowy do działań może wymagać wykonania marszu w ciągu jednego lub kilku dni. Niezależnie od długości i czasu trwania marszu, dowódca dywizji pobiera decyzję i stawia wojskom zadania na 1 dzień marszu,

Pobierając decyzję na wykonanie marszu na dużą odległość dowódca dywizji precyzuje: zadania pułków, marszruty, rubieże regulacji marszu /wyrównania/, rejon krótkich odpoczynków, rubieże tankowania paliwa, rejon wyjściowy do działań lub pośredni rejon ześrodkowania, czas rozpoczęcia i zakończenia marszu. Precyzując pułkom i innym rodzajom wojsk zadania bojowe dowódca dywizji jednocześnie wskazuje: sposoby pokonywania przeszkód wodnych oraz rejonów zniszczeń i stref skażeń promieniotwórczych.

Jednocześnie z zadaniami bojowymi dowódca dywizji daje wytyczne do zabezpieczenia bojowego marszu określając przedsięwzięcia w zakresie: rozpoznania, ubezpieczenia, obrony przed środkami masowego rażenia, obrony przeciwlotniczej, maskowania oraz przedsięwzięcia w zakresie inżynierskiego i materiałowo-technicznego zabezpieczenia marszu, jak również w zakresie organizacji służby porządkowo-ochronnej i dowodzenia.

Po sprecyzowaniu przez dowódcę decyzji sztab dywizji powinien zapewnić szybkie przekazanie sprecyzowanych zadań do wojsk, zorganizować służbę porządkowo-ochronną i wykonać wszystkie inne zgodne z decyzją dowódcy przedsięwzięcia w zakresie zabezpieczenia marszu.

2 | Podczas przemarszu wojsk główna uwaga dowódcy i sztabu dywizji powinna skupiać się na: utrzymaniu określonego tempa marszu, likwidacji skupisk i zatorów powstałych wskutek zniszczeń dróg i mostów i ataków lotnictwa nieprzyjaciela; podtrzymywaniu zdolności marszowej wojsk drogą organizacji sprawnego zaopatrywania /paliwo/ i napraw; organizacji pokonywania stref skażonych oraz terminowym rozwinięciu wojsk do działań.

Sztab dywizji powinien zapewnić ciągły dopływ danych o sytuacji na marszrutach. Dane te powinny dać możliwość korygowania ustalonego uprzednio porządku marszowego, szybkiej zamiany pułku, który utracił zdolność bojową pułkiem drugiego rzutu oraz forsownego jego przesunięcia w wypadku zaistnienia potrzeby wprowadzenia go do walki. Ponadto sztab dywizji powinien podejmować środki w zakresie materiałowo-technicznego zabezpieczenia wojsk w czasie marszu i stworzenia dla wojsk zapasów umożliwiających wykonanie zadania.

Dowodzenie dywizją w czasie marszu na dużą odległość realizuje się ze stanowiska dowodzenia, które przesuwa się w kolumnie sił głównych dywizji. Ponadto organizuje się ruchomą grupę dowodzenia, która jeśli jest zorganizowana na samochodach /transporterach/ przesuwa się za awangardą lub oddziałem wydzielonym dywizji i w zależności od potrzeb po obu marszrutach lub jeśli jest zorganizowana na śmigłowcu znajduje się zawsze tam, gdzie mogą powstać lub powstają trudności np: w rejonie obozowania wojsk bronią jądrową, na przeprawach oraz przy pokonywaniu stref skażeń promieniotwórczych.

W czasie wykonywania marszu w okresie zagrożenia środki radiowe wykorzystywane są tylko do przekazywania krótkich sygnałów. Po rozpoczęciu działań łączności radiową wykorzystuje się normalnie.

VI. Prowadzenie natarcia.

1. Rozwinięcie dywizji do natarcia w toku przegrupowania.

Zgodnie z planem rozwinięcia wojsk armii po wykonaniu marszu na dużą odległość dywizja zajmie rejon wyjściowy, gdzie nastąpi zatrzymanie wojsk dla uzupełnienia zapasów materiałowych i osiągnięcia pełnej gotowości bojowej przed wprowadzeniem jej do bitwy. Należy przewidywać i taką okoliczność w której dywizja w toku wykonywanego przez armię przegrupowania, wejdzie do bitwy z marszu. Ponadto przejście dywizji do natarcia z marszu, będzie miało miejsce we wszystkich tych wypadkach, kiedy nieprzyjaciel dążąc do zatrzymania naszego natarcia będzie pośpiesznie przechodził do obrony siłami wycofującymi się lub odwodami podciągniętymi z głębi obrony.

Pierwsze nawiążą styczność z nieprzyjacielem pododdziały rozpoznawcze i oddziały wydzielone, które w zależności od sytuacji mogą wyprzedzać siły główne dywizji, o 2-3 godziny marszu. Istotną sprawą jest utrzymanie z nimi ciągłej łączności w celu otrzymania danych warunkujących sposób użycia broni jądrowej i rozwinięcia do natarcia sił głównych dywizji.

Do podstawowych zadań pododdziałów rozpoznawczych w tym okresie należy: określenie sił, położenia i kierunków działania nieprzyjaciela, a szczególnie jego środków napadu jądrowego; określenie rejonów i stopnia skażenia terenu; określenie skutków użycia własnej broni jądrowej i chemicznej oraz ustalenie stanu dróg, mostów i przepraw, a niekiedy nawet ich utrzymanie do czasu podejścia oddziałów wydzielonych.

Działające w przodzie oddziały wydzielone wchodzi do walki na kierunkach wykonanych uderzeń jądrowych i atakują z marszu rozwijającego się do natarcia nieprzyjaciela. OW powinny dążyć do związania walką znacznych sił pierwszego rzutu nieprzyjaciela zapewniając tym działaniem swobodę rozwinięcia sił głównych dywizji. W celu wykonania tego zadania OW powinny działać jak najdłużej zaczepnie. Przejście OW do obrony może mieć miejsce tylko w wyjątkowych wypadkach.

Siły główne dywizji maszerując w ugrupowaniu rozśrodkowanym, podążają na określoną przez dowódcę armii rubież

wprowadzenia do bitwy, skąd poprzedzone silnymi uderzeniami broni jądrowej i lotnictwa przechodzą do natarcia. Poszczególne pułki pierwszego rzutu dywizji atakują nieprzyjaciela w miarę osiągnięcia rubieży wprowadzenia.

Rozwinięcie sił głównych na rubieży wprowadzenia do bitwy nie zawsze będzie możliwe i nie zawsze celowe. Poszczególne pułki będą przechodzić do natarcia w miarę nawiązywania styczności z nieprzyjacielem z tych rubieży, jakie określa ich dowódca; natomiast na kierunkach wykonanych uderzeń jądrowych będą atakowały niejednokrotnie w kolumnach.

W dążeniu do osiągnięcia wysokiego tempa natarcia czołowe oddziały dywizji omijają jeśli to jest możliwe ocalałe i silnie obsadzone węzły oporu nieprzyjaciela i rozwijają natarcie w głąb jego ugrupowania. Likwidacją tych punktów oporu zajmują się; drugi rzut dywizji i odwody, a w niektórych wypadkach nawet dywizja drugiego rzutu armii. Taki sposób działania podyktowany jest głównie dążnością do pełnego wyzyskania skutków uderzeń jądrowych w celu całkowitego rozbicia głównych sił nieprzyjaciela.

2. Rozwinięcie dywizji do natarcia z rejonu wyjściowego /ześrodkowania/ bez styczności z nieprzyjacielem.

We wszystkich wypadkach kiedy dywizja przed przejściem do natarcia nie posiada styczności z nieprzyjacielem istnieje potrzeba wyprowadzenia jej z zajmowanego rejonu i rozwinięcia do natarcia. Podobnie jak poprzednio dywizja przejdzie do natarcia z marszu.

W celu zapewnienia zorganizowanego podejścia dywizji do przedniego skraju obrony nieprzyjaciela sztab dywizji na podstawie decyzji dowódcy ustala: drogi podejścia, rubież wyjściową i czas jej przekroczenia przez poszczególne elementy ugrupowania bojowego dywizji, rubieże regulacji ruchu, rubieże rozwinięcia z ugrupowania marszowego w ugrupowanie bojowe oraz rubież rozwinięcia do ataku. Oprócz tego określa się rubież bezpieczeństwa, której nie mogą oddziały dywizji przekroczyć do czasu wykonania uderzeń jądrowych.

Sposób i kolejność wyprowadzenia oddziałów dywizji z rejonu wyjściowego /ześrodkowania/ do natarcia zależy od charakteru

ugrupowania bojowego dywizji, a przede wszystkim od ilości dróg w wyznaczonym dywizji pasie /kierunku/ natarcia.

Jeśli warunki pozwalają dywizja wykonuje marsz zbliżenia po maksymalnej ilości marszrut. Wtedy pułki pierwszego rzutu maszerują w kolumnach batalionowych po co najmniej dwóch marszrutach każdy. Przy ograniczonej ilości dogodnych marszrut pułki pierwszego rzutu wykonują marsz w kolumnach pułkowych. Po tych samych marszrutach i w podobny sposób maszerują pułki drugiego rzutu dywizji.

Rozwinięcia pułków pierwszego rzutu z kolumn pułkowych w kolumny batalionowe /kompanijne/ dokonuje się w odległości 8-10 km /poza zasięgiem pocisków "Davy Crockett"/ od przedniego skraju obrony nieprzyjaciela. Dalsze rozwinięcie wojsk /jeśli zajdzie tego potrzeba/ może nastąpić dopiero po nawiązaniu styczności z nieprzyjacielem w odległości 0,5-1 km i dalej w toku natarcia. /minimalna odległość strzelania "Davy Crockett" 1 km przed frontem własnych oddziałów/. Pas 8-10 km należy pokonywać na maksymalnych szybkościach w kolumnach batalionowych lub kompanijnych zachowując odległość między kolumnami z prawa na lewo nie mniejszą niż 1,5-2 km, a odległość w kolumnie między poszczególnymi czołgami nie mniejszą niż 100 m.

Dywizjon rakiet taktycznych maszerując za czołowymi batalionami pułku pierwszego rzutu dywizji zajmuje stanowiska startowe w odległości 10-12 km od rubieży styczności z nieprzyjacielem.

W zależności od ilości użytej do natarcia broni jądrowej i możliwości wykonania zadań ogniowych przez artylerię oddziałów znajdujących się w styczności z nieprzyjacielem, artyleria przechodzącej do natarcia dywizji /i pułków/ może wziąć lub nie wziąć udziału w ogniowym obezwładnieniu nieprzyjaciela. W pierwszym wypadku artyleria pułków i dywizji zajmuje z góry przygotowane stanowiska ogniowe w noc przed natarciem. W drugim wypadku artyleria przesuwa się za batalionami pierwszego rzutu w gotowości wsparcia tych pododdziałów z chwilą wejścia ich do walki.

Inne elementy ugrupowania bojowego dywizji maszerują w ugrupowaniu marszowym pułków pierwszego rzutu lub za nimi.

W celu zapewnienia ciągłości dowodzenia stanowisko dowodzenia dywizji wysuwa się do przodu przed rozpoczęciem marszu zbliżania. SD rozmieszcza się w ugrupowaniu oddziałów będących w styczności z nieprzyjacielem i na kierunku natarcia głównych sił dywizji.

W okresie wykonywania marszu zbliżenia do przedniego skraju obrony, nieprzyjaciel może wykonać uderzenia jądrowe w celu zerwania natarcia. W tym wypadku dowódca dywizji nie przerywa marszu, dokonuje w miarę potrzeby zmian w ugrupowaniu i organizuje likwidację skutków napadu.

Jeśli np. jeden z pułków pierwszego rzutu został na tyle obezwładniony, że nie będzie w stanie wykonać postawionego mu zadania, dowódca dywizji zamienia go pułkiem drugiego rzutu. Zdolnym do walki pododdziałom obezwładnionego pułku dowódca stawia zadanie bojowe lub pozostawia je w odwodzie.

W wypadku wykonania przez nieprzyjaciela uderzenia naziemnego i powstania strefy skażonej pokonywana się ją na maksymalnej szybkości lub obchodzi w miejscu najmniejszego natężenia promieniowania - jeżeli oczywiście czas na to pozwala.

3. Przejście dywizji do natarcia w bezpośredniej styczności z nieprzyjacielem.

Ten sposób przejścia dywizji do natarcia może mieć miejsce wówczas, kiedy dywizja znajduje się w pierwszym rzucie armii i w toku przegrupowania do rejonu wyjściowego przeszła czasowo do obrony w celu zabezpieczenia rozwinięcia sił głównych armii lub w toku operacji zaczepnej, armii, kiedy np. prowadzi walkę z przeciwuuderzającymi odwodami nieprzyjaciela.

W tym wypadku wszelkie przegrupowania związane z przyjęciem określonego ugrupowania bojowego przez dywizję, wykonuje się z chwilą rozpoczęcia natarcia lub w toku jego trwania. Pułki pierwszego rzutu dywizji przechodzą do natarcia z zajmowanych dotąd rejonów obrony. Pułk drugiego rzutu, jeśli jest przeznaczony do pierwszego rzutu, przechodzi do natarcia z marszu. Taki sposób przejścia do natarcia skraca czas na jego organizację i stwarza sprzyjające warunki do zaskoczenia nieprzyjaciela.

Uderzenia jądrowe winny być wykonane przed podejściem oddziałów dywizji do rubieży bezpieczeństwa. Jeśli tak nie jest, to do czasu wyjaśnienia sytuacji musi niestety nastąpić

zatrzymanie ruchu - co nawiasem mówiąc nie powinno się zdarzać.

4. Rozbicie dywizji pierwszego rzutu nieprzyjaciela

Natarcie rozpoczyna się od wykonania na nieprzyjaciela uderzeń ogniowych. W wykonaniu uderzeń ogniowych biorą udział: broń rakierowo-jądrowa, artyleria i lotnictwo. Podział celów i obiektów uderzeń między środki dywizyjne i armii regulowany jest przez dowódcę i sztab armii.

Główną rolę w rozbiciu i zniszczeniu zasadniczych sił i środków nieprzyjaciela spełnia broń jądrowa. Uderzenia jądrowe wykonuje się na te siły i środki nieprzyjaciela, których zniszczenie lub wyprowadzenie z walki ma decydujący wpływ na osiągnięcie powodzenia. Cele i obiekty nie niszczone bronią jądrową, niszczy się i obezwładnia ogniem artylerii i uderzeniami lotnictwa z użyciem pocisków /bomb/ chemicznych i zwykłych.

Niszczenie bronią jądrową czołowych oddziałów nieprzyjaciela powinno być zakończone do czasu podejścia pułków pierwszego rzutu do rubieży bezpieczeństwa. W wypadku przejścia do natarcia z bezpośredniej styczności z nieprzyjacielem pododdziały znajdujące się w strefie zagrożonej wycofują się do tyłu, a po wykonaniu uderzeń przechodzą do natarcia wprost z zajmowanych rejonów. Lotnictwo i artyleria wykonują postawione im zadania ogniowe nieprzerwanie od chwili rozpoczęcia natarcia.

Po nawiązaniu styczności z nieprzyjacielem pułki pierwszego rzutu dywizji wykorzystując skutki ognia rozwijają natarcie na kierunkach nie wdając się, jeśli to nie jest konieczne, w przewlekłą walkę z ocalałymi grupami nieprzyjaciela. Głównym zadaniem tych pułków jest wyjście, jeśli można najszybciej, w rejony startowe środków napadu jądrowego, stanowisk ogniowych artylerii i punktów dowodzenia. Opanowanie tych obiektów pozbawi ocalałe grupy nieprzyjaciela zdolności stawiania zorganizowanego oporu.

Artyleria obezwładnia te środki ogniowe i punkty oporu, które utrudniają posuwanie się piechocie i czołgom w głąb obrony nieprzyjaciela. Punkty oporu pozostające na skrzydłach i tyłach nacierających oddziałów pierwszego rzutu

niszczy się specjalnie wydzielonymi siłami z drugiego rzutu dywizji.

W wypadku, kiedy nieprzyjaciel nie stawia zorganizowanego oporu, artyleria pułków i dywizji zbiera się w kolumny i przesuwa za pierwszymi rzutami pułków w gotowości do rozwinięcia i wykonania zadań ogniowych na korzyść nacierających oddziałów.

Dywizjon rakiet taktycznych zmienia rejony pozycyjne bateriami z takim wyliczeniem, aby była zawsze możliwość wykonania uderzeń jądrowych na najważniejsze cele wykryte w głębi obrony nieprzyjaciela. W wypadku braku możliwości zniszczenia lub obezwładnienia tych celów własnymi środkami zadania te wykonują na prośbę dowódcy dywizji środki raketowo-jądrowe dowódcy armii.

Lotnictwo bombowe według planu Frontu i armii wykonuje uderzenia na raketowe i bezpilotowe środki napadu nieprzyjaciela, lotniska oraz głębsze odwody i stanowiska dowodzenia. Lotnictwo myśliwsko-bombowe wykonuje uderzenia na punkty i węzły oporu, które hamują ruch piechoty i czołgów pierwszego rzutu dywizji, obezwładnia artylerię i czołgi na stanowiskach ogniowych i w ruchu oraz stacje radiolokacyjne i środki przeciwdziałania radiowego nieprzyjaciela. Lotnictwo myśliwskie współdziałając z środkami OPL osłania nacierające oddziały, prowadzi walkę z bezpilotowymi środkami napadu powietrznego nieprzyjaciela, wzbrania mu prowadzenia rozpoznania z powietrza oraz ubezpiecza przy wykonywaniu zadań lotnictwo bombowe i myśliwsko-bombowe.

Lotnictwo rozpoznawcze prowadzi rozpoznanie pola walki na całą głębokość obrony nieprzyjaciela. Wszystkie dane napływają na stanowisko dowodzenia dywizji tekstem odkrytym.

Odwody specjalne dywizji przesuwają się w ugrupowaniu pułków pierwszego rzutu dywizji lub za nimi w gotowości do rozwinięcia się na kierunkach zagrożonych kontratakami piechoty i czołgów nieprzyjaciela.

W celu opanowania ważnych obiektów w głębi obrony nieprzyjaciela, mających wybitny wpływ na dalszy rozwój natarcia, może być wyrzucony taktyczny desant powietrzny lub wysłany oddział wydzielony.

Desant powietrzny wysadza się z takim wyliczeniem, aby mógł on utrzymać opanowany obiekt do czasu podejścia pułków pierwszego rzutu dywizji. Znajdujący się w pobliżu rejonu lądowania desantu nieprzyjaciel winien być zniszczony bronią jądrową lub skutecznie obezwładniony. Po 20-30 minutach desant może już lądować w rejonie uprzednio wykonanych powietrznych wybuchów jądrowych.

Oceniając sytuację i możliwości nieprzyjaciela dowódca dywizji daje sygnał do wylotu wówczas, kiedy nieprzyjaciel może najmniej skutecznie przeciwdziałać przelotowi i lądowaniu desantu. Sztab dywizji informuje dowódcę desantu w czasie lotu i po wylądowaniu o położeniu wojsk własnych i charakterze działań nieprzyjaciela oraz zapewnia ścisłe współdziałanie między desantem a środkami wspierającymi jego walkę.

Dowódca wojsk raketowych i artylerii dywizji obezwładnia wykryte środki ogniowe nieprzyjaciela na drodze przelotu desantu; a ponadto utrzymuje ścisłą łączność z desantem /przez oficera artylerzystę wysłanego w składzie desantu/ i stosuje odpowiednie środki w celu zniszczenia¹ obezwładnienia odwodów nieprzyjaciela w rejonie działania desantu i odparcia jego kontrataków.

Jeśli warunki nie pozwalają na wysadzenie taktycznego desantu powietrznego, to zadanie opanowania ważnego obiektu może być w niektórych warunkach wykonane przez oddział wydzielony; często, może działać i desant powietrzny i oddział wydzielony.

Oddział wydzielony może być zorganizowany przed rozpoczęciem natarcia lub dopiero po wytworzeniu się ku temu sprzyjającej sytuacji. Skład i czas wysłania OW zależy od stopnia obezwładnienia obrony nieprzyjaciela w pasie natarcia dywizji, charakteru działań pułków pierwszego rzutu i warunków terenowych. OW może być zorganizowany w składzie wzmocnionego batalionu lub pułku z pierwszego rzutu dywizji mającego największe powodzenie.

Organizując oddział wydzielony dowódca dywizji określa: charakter działań nieprzyjaciela na kierunku działania OW, zadanie OW /jaki obiekt i w jakim czasie opanować/, zadania i kierunki działań OW sąsiednich dywizji /pułków/, sposób użycia broni jądrowej w głębi obrony nieprzyjaciela, sposób

współdziałania OW z artylerią, lotnictwem, desantem powietrznym i oddziałami pierwszego rzutu dywizji. Dla zapewnienia współdziałania z artylerią przydziela się dowódcy OW oficera artylerii ze sztabu artylerii dywizji.

Oddział wydzielony omija na kierunku swego działania zorganizowany opór nieprzyjaciela i zmierza wprost do opanowania nakazanego mu obiektu. Drobne oddziały nieprzyjaciela atakuje i niszczy z marszu. Jeśli na kierunku działania OW znajduje się przeszkoda wodna wyposaża się go w środki przeprawowe do jej sforsowania.

Na otwartych skrzydłach nacierających na kierunkach pułków prowadzi się aktywne rozpoznanie. Kierunki zagrożenia kontratakami odwodów nieprzyjaciela dowódca dywizji zabezpiecza w pierwszej kolejności odwodami specjalnymi /OPpanc i OZap/ i stałą gotowością do wykonania ognia wszystkich rodzajów. W miarę wzrostu zagrożenia skierowuje odpowiednie siły i środki do jego odparcia.

W wypadku wykonania przez nieprzyjaciela uderzeń jądrowych organizuje się natychmiast likwidację skutków napadu. Dowódca dywizji odtwarza dowodzenie i współdziałanie w celu kontynuacji natarcia. Szef sztabu dywizji koncentruje się na udzieleniu pomocy porażonym oddziałom.

5. Rozbicie odwodów nieprzyjaciela i rozwinięcie natarcia w głąb obrony.

2 Powodzenie natarcia zależy w poważnej mierze od skutecznej walki z odwodami nieprzyjaciela. Walka z odwodami nieprzyjaciela rozpoczyna się z chwilą ich wykrycia w rejonach ześrodkowania i trwa aż do pełnego ich rozbicia w bezpośrednim starciu. Wstępnym warunkiem skutecznej walki z odwodami nieprzyjaciela jest sprawna działalność sił i środków rozpoznania.

Odwody nieprzyjaciela niszczy się i obezwładnia bronią jądrową, ogniem artylerii i uderzeniami lotnictwa, z chwilą, jeśli tylko znajdują się w zasięgu tych środków. Jeśli działanie tych środków nie doprowadzi do pełnego ich rozbicia dokonują tego ostatecznie ogólnowojskowe związki i oddziały.

Poważną groźbę dla nacierających oddziałów stanowią już odwody dywizyjne nieprzyjaciela. Jeśli zostały one skutecznie obezwładnione bronią jądrową i innymi środkami masowego rażenia,

to pułki pierwszego rzutu rozbijają je na podejściach z marszu. Jeśli natomiast nieprzyjacielowi udało się zachować odwody w pełnej gotowości bojowej, to w zależności od sytuacji może użyć ich do obrony w głębi lub wykonania kontrataku.

Przy przejściu odwodów dywizyjnych do obrony dowódca dywizji obezwładnia je uderzeniami jądrowymi i ześrodkowanym ogniem artylerii i wykorzystując skutki obezwładnienia atakuje pułkami pierwszego rzutu z marszu. Jeśli sytuacja pozwala pułki uderzają na skrzydła lub tyły nieprzyjaciela.

W wypadku przejścia odwodów dywizyjnych nieprzyjaciela do kontrataku sposób jego odparcia zależy od siły tych odwodów i użytych do ich obezwładnienia środków masowego rażenia, artylerii i lotnictwa.

Odwody dywizyjne nieprzyjaciela mogą kontratakować w różnym składzie od jednej do dwóch grup bojowych i batalionu czołgów. Kontratak ten może być poprzedzony uderzeniami jądrowymi i wsparty ogniem do 10 dywizjonów artylerii. Kontratak takich sił w zależności od ilości użytej broni jądrowej i artylerii dywizja odpiera z marszu lub z miejsca.

Do odparcia kontrataku odwodów dywizyjnych angażuje się tylko część dywizji. Siły główne rozwijają natarcie w głąb obrony nieprzyjaciela.

W toku pokonywania obrony dywizji pierwszego rzutu lub po jej pokonaniu nacierająca dywizja może być zmuszona do odparcia kontrataku odwodów korpuśnych nieprzyjaciela. Nie wykluczone, że kontratak odwodów korpuśnych wyjdzie jednocześnie z kontratakiem odwodów dywizyjnych.

Kontratak odwodów korpuśnych /DPanc/ nieprzyjaciela będzie najczęściej wynikiem sytuacji kiedy nie udało się armii na czas wykryć odwodów nieprzyjaciela w rejonie ześrodkowania lub w czasie opuszczania rejonu ześrodkowania i zerwać jego zamierzenia uderzeniami broni masowego rażenia.

W zależności od sytuacji dywizja może odpierać kontratak odwodów korpuśnych samodzielnie, wspólnie z sąsiadem oraz przy mniejszym lub większym współudziale środków armii. Jeśli tylko środki - głównie broń masowego rażenia - pozwalają na wykonanie uderzenia z marszu, to należy dążyć do rozbicia nieprzyjaciela w hoju spotkaniowym.

Na podchodzące odwody nieprzyjaciela wykonuje się uderzenia lotnictwem z użyciem bomb chemicznych w celu zdeorganizowania jego podejścia i stworzenia opłaczalnych celów dla broni jądrowej. Uderzenia jądrowe środkami armii i dywizji wykonuje się na czoła maszerujących kolumn. W ślad za uderzeniami jądrowymi i atakują pułki pierwszego rzutu dążąc do odizolowania poszczególnych zgrupowań nieprzyjaciela od siebie i stworzenia warunków do niszczenia ich wspólnie z drugim rzutem dywizji częściami. Podstawą zwalczania w boju spotkaniowym jest uprzedzenie nieprzyjaciela w wykonaniu uderzeń jądrowych i chemicznych i zdecydowany manewr oddziałami po linii najkrótszej w celu maksymalnego wyzyskania skutków tych uderzeń.

4
Jeśli środki rakiętowo-jądrowe nie pozwalają na rozbicie kontratakującego nieprzyjaciela z marszu, wówczas organizuje się odparcie kontrataku z miejsca.

Zgodnie z postawionym przez dowódcę dywizji zadaniem pułki pierwszego rzutu opanowują i umacniają dogodnie do obrony rubieżę i obiekty na najbardziej prawdopodobnych kierunkach uderzeń nieprzyjaciela. W ugrupowaniu pułków pierwszego rzutu, na kierunku najbardziej zagrożonym, rozwija się odwód przeciwpancerne i oddział zaporowy dywizji. Drugi rzut dywizji wspólnie z artylerią dywizyjną zajmuje dogodny do obrony rejon za ugrupowaniem pułków pierwszego rzutu. Odległość między tylną granicą ugrupowania pułków pierwszego rzutu a czołowymi pododdziałami pułków /pułku/ drugiego rzutu powinna wykluczać możliwość jednoczesnego ich rażenia wybuchem jądrowym średniego kalibru.

Dywizjon rakiet taktycznych zajmuje rejon pozycyjny w ugrupowaniu pułków drugiego rzutu lub pomiędzy pierwszym a drugim rzutem dywizji.

Artyleria pułków i dywizji zajmuje SO na takich rubieżach, która pozwoliłyby jej w razie potrzeby prowadzić ogień na wprost do atakujących czołgów nieprzyjaciela. Środki przeciwpancerne pułków i dywizji urzutowuje się w głąb, aby zapewnić głęboką strefę ognia przeciwpancerne. Artyleria przeciwlotnicza osłania dywizjon rakiet taktycznych i drugi rzut dywizji.

Jeśli pułk czołgów DZ działa w pierwszym rzucie, to Odwód przeciwpancerne i Oddział zaporowy rozmieszcza się na

jednym z zagrożonych skrzydeł dywizji lub za pułkami pierwszego rzutu w gotowości do zamknięcia luki w ugrupowaniu spowodowanej uderzeniami jądrowymi nieprzyjaciela.

Z chwilą rozwijania się odwodów korpuśnych nieprzyjaciela do kontrataku dca dywizji zarządza wykonanie uderzeń jądrowych oraz skupia ogień większości artylerii na wzbronienie ataku piechocie i czołgom nieprzyjaciela. Artyleria wykonuje stałe ognie zaporowe i ogień ześrodkowany na artylerię i moździerz nieprzyjaciela.

W wypadkach kiedy kontratak odwodów nieprzyjaciela wychodzi częściowo na dywizję i częściowo na sąsiada dowódca dywizji uzgadniając z sąsiadem angażuje tylko część sił do odparcia kontrataku, a głównymi siłami rozwija natarcie w celu jak najszybszego wykonania postawionego zadania. Odpieranie kontrataku całością sił dywizji może mieć miejsce tylko w warunkach znacznej przewagi nieprzyjaciela nad siłami i środkami nacierającej dywizji.

Dywizja pancerna prowadzi walkę z odwodami nieprzyjaciela w sposób analogiczny do dywizji zmechanizowanej.

Po załamaniu kontrataku odwodów nieprzyjaciela dywizja przeprowadza niezbędne przegrupowania i podejmuje natarcie z powrotem w celu wykonania postawionych jej zadań.

6. Wprowadzenie do walki drugiego rzutu dywizji.

Drugi rzut dywizji wprowadza się do walki dla rozwinięcia powodzenia pułków pierwszego rzutu. W zależności od sytuacji drugi rzut może być wprowadzony do walki dla opanowania lub pokonania z marszu doraźnie zorganizowanej rubieży obrony nieprzyjaciela, rozbicia kontratakujących jego odwodów lub zamiany pułku pierwszego rzutu, który został obezwładniony uderzeniami jądrowymi i utracił czasowo zdolność kontynuowania natarcia.

Drugi rzut dywizji może być wprowadzony do walki w różnym czasie i na różnej głębokości wykonywanego przez dywizję zadania. Jeśli nieprzyjaciel stawia zorganizowany opór, co nie jest wykluczone, drugi rzut może być już wprowadzony po opanowaniu obrony grup bojowych pierwszego rzutu dywizji. Jeśli natomiast nieprzyjaciel został silnie obezwładniony i pułki pierwszego rzutu dywizji rozwijają natarcie w wysokim

tempie, to drugi rzut będzie wprowadzony z reguły dla zerwania lub odparcia kontrataku, względnie pokonania doraźnie zorganizowanej obrony w głębi ugrupowania nieprzyjaciela.

Ponadto drugi rzut może być wprowadzony do walki we wszystkich tych momentach, kiedy słabnie tempo i istnieje niebezpieczeństwo zahamowania natarcia przez nieprzyjaciela.

Drugi rzut wchodzi do walki na najważniejszym w danym okresie natarcia kierunku i z reguły tam, gdzie wykonuje się uderzenia jądrowe. Rubież wprowadzenia drugiego rzutu wyznacza się zwykle w luce między pułkami pierwszego rzutu dywizji. Wynika to z potrzeby unikania niebezpiecznego zagęszczenia wojsk na określonym kierunku, a ponadto nie hamuje to działań pułków pierwszego rzutu.

6
Jeśli w składzie drugiego rzutu dywizji znajdują się dwa pułki /pz, pcz/, to z reguły wprowadza się je do walki pojedynczo na różnych kierunkach i w różnym czasie. Nie wykluczone jednak, że oba pułki zostaną wprowadzone jednocześnie i na jednym kierunku. Będzie to miało miejsce we wszystkich tych wypadkach, kiedy zachodzi potrzeba zmiany niekorzystnie kształtującego się stosunku sił, a nie można tego uzyskać poprzez wykonanie uderzeń, jądrowych; albo jest ich ograniczona ilość albo nie wykonuje się uderzeń jądrowych wcale.

Stawiając zadanie drugiemu rzutowi na wejście do walki dowódca dywizji określa: kierunek działania, marszruty, niekiedy rubież wejścia do walki /w zależności od sytuacji może sprecyzować je sam dowódca pułku/, zadanie bliższe i kierunek dalszego natarcia. Ponadto dowódca dywizji ustala środki wzmocnienia oraz sposób współdziałania z pułkami pierwszego rzutu i innymi elementami ugrupowania bojowego dywizji.

W czasie zbliżania się drugiego rzutu do rubieży wprowadzenia do walki dywizjon rakiet taktycznych wykonuje uderzenia jądrowe na najważniejsze obiekty obrony nieprzyjaciela. Uderzenia jądrowe powinny być wykonane w takim czasie, aby drugi rzut mógł w pełni wyzyskać skutki obezwładnienia. Artyleria dywizji obezwładnia artylerię, moździerz i środki przeciwpancerne nieprzyjaciela oraz te jego punkty oporu i obiekty, które nie są obezwładniane bronią jądrową i chemiczną. Artyleria przeciwlotnicza dywizji osłania drugi rzut na rubieży rozwinięcia.

7. Pokonanie z marszu obrony odwodów korpuśnych nieprzyjaciela.

Nie jest wykluczone, że w wyniku gwałtownie rozwijającego się natarcia nieprzyjaciel nie zdąży wyprowadzić odwodów korpuśnych do kontrataku lub zostaną one na tyle obezwładnione, że utracą czasowo zdolność działania zaczepnego i przejdą do obrony. Nie jest również wykluczone, że część sił odwodów korpuśnych nieprzyjaciela przejdzie do kontrataku, a część do obrony w głębi.

W podobnej sytuacji sprawą zasadniczą jest niedopuszczenie do umocnienia się nieprzyjaciela na zajmowanej rubieży obrony. W związku z tym należy dążyć do pokonania obrony nieprzyjaciela z marszu.

Natarcie z marszu organizuje się w czasie podchodzenia oddziałów dywizji do obrony nieprzyjaciela. Na podstawie danych rozpoznania dowódca dywizji pobiera decyzję i precyzuje zadania pułkom oraz organizuje współdziałanie między nimi i pozostałymi rodzajami wojsk. W każdych warunkach organizacja natarcia winna być zakończona do czasu podejścia pułków pierwszego rzutu do przedniego skraju obrony nieprzyjaciela.

Pułki pierwszego rzutu dywizji podchodzą do obrony nieprzyjaciela na szerokim froncie, w ugrupowaniu rozśrodkowanym i na wyznaczonych im kierunkach natarcia. Dywizjon rakiet taktycznych i artyleria dywizji posuwają się w ugrupowaniu pułków pierwszego rzutu lub z oddziałami wydzielonymi z takim wyliczeniem aby zdolne były na czas przystąpić do wykonania postawionych zadań.

Na krótko przed podejściem pułków pierwszego rzutu dywizjon rakiet taktycznych wykonuje uderzenia jądrowe na kierunkach ich natarcia. Obiektami uderzeń są te punkty oporu i rejony obrony, których zniszczenie umożliwi głębokie wtargnięcie w głąb obrony nieprzyjaciela. Środki napadu jądrowego i chemicznego nieprzyjaciela niszczone są w miarę ich wykrywania środkami armii i dywizji. Artyleria obezwładnia ważniejsze punkty oporu, artylerię i moździerze nieprzyjaciela.

Pułki pierwszego rzutu dywizji atakują w miarę podchodzenia. Oczekiwanie w celu jednoczesnego uderzenia całością sił dywizji jest niecelowe z uwagi na to, że pozostawia

nieprzyjacielowi czas na zmanewrowanie się na kierunki wykonanych uderzeń jądrowych.

Jeśli z różnych względów obrona nieprzyjaciela nie jest dostatecznie obezwładniona bronią jądrową, wówczas dowódca dywizji określa odcinek przełamania, w celu stworzenia dostatecznej przewagi w siłach i środkach na wybranym kierunku uderzenia. Szerokość odcinka przełamania zależeć będzie od wielkości niezbędnej przewagi dla osiągnięcia powodzenia i może wynieść od 8-12 km. Nacierające pułki powinny skoncentrować się w ruchu, w czasie podejścia, a po wykonaniu ataku i przełamaniu obrony czołowych batalionów natychmiast przejść w ugrupowanie rozśrodkowane.

Jeśli nie udało się pokonać obrony nieprzyjaciela z marszu wówczas dowódca dywizji organizuje przełamanie w ograniczonym czasie.

8 Przełamanie w ograniczonym czasie organizuje się analogicznie jak natarcie z bezpośredniej styczności z nieprzyjacielem. Pułki pierwszego rzutu dywizji po nieudanym ataku z marszu pozostają na zajmowanej rubieży w styczności z nieprzyjacielem. Czas potrzebny na organizację przełamania uwarunkowany jest koniecznością rozpoznania nieprzyjaciela, dostarczenia amunicji jądrowej i podciągnięcia artylerii. Jeśli nie uda się zorganizować przełamania w dzień należy je podjąć pod osłoną nocy.

8. Pokonanie strefy skażonej.

Masowe użycie broni masowego rażenia spowoduje powstanie dużej ilości stref promieniotwórczych, zniszczeń i pożarów. Dowódca dywizji, jeszcze do czasu podejścia do tych rejonów stawia zadania pułkom w których określa sposób ich działania w celu niedopuszczenia do zahamowania tempa natarcia. Aby tego uniknąć należy zapewnić: nieprzerwane rozpoznanie i ciągłe prognozowanie sytuacji skażeń i powiadamianie o niej wojsk; wykorzystanie w pierwszym rzucie pułku czołgów; wykonanie manewru w celu obejścia strefy skażonej; oraz sprawnie zorganizować służbę porządkowo-ochronną.

Pokonywanie stref skażeń należy zorganizować tak aby wojska otrzymały najmniejszą dawkę promieniowania. Sposób pokonania strefy promieniotwórczej określa się w zależności

od sytuacji bojowej, warunków meteorologicznych; stopnia skażenia, charakteru zniszczeń, a także od charakteru działań nieprzyjaciela. Strefą skażoną pokonuje się z marszu na maksymalnej szybkości lub przekracza w miejscu najmniejszego promieniowania - najpierw czołgi, a następnie pozostałe oddziały.

Po wyprowadzeniu wojsk ze strefy skażeń oddziały przystępują do wykonania zadań. W przypadkach koniecznych przeprowadza się częściową likwidację skutków. Jeśli sytuacja nie pozwala, robi się to tylko wśród oddziałów najbardziej skażonych. Na ich miejsce wprowadza się pułk drugiego rzutu lub odwód dywizji.

9. Przejście dywizji do pościgu.

Pościg jest wynikiem sytuacji, w której rozbity uderzeniami naszych wojsk nieprzyjaciel rozpoczął wycofanie.

1 Najkorzystniejsze warunki przejścia do pościgu w skali dywizji powstają po rozbiciu odwodów korpuśnych nieprzyjaciela. W tym bowiem czasie występują u nieprzyjaciela trudności w dowodzeniu i co szczególnie ważne, trudności w użyciu środków masowego rażenia.

Charakterystycznymi cechami przygotowań nieprzyjaciela do wycofania mogą być: wykonanie naziemnych uderzeń jądrowych w celu stworzenia zapory promieniotwórczej, zwiększenie ilości uderzeń chemicznych, wzmocnienie osłony wojsk z powietrza, wzmożony ruch na tyłach ugrupowania, zmniejszenie stopnia oddziaływania ogniowego artylerii, nasilenie kontrataków wykonywanych małymi siłami i z ograniczonym celem oraz wycofywanie się wojsk nieprzyjaciela przed frontem nacierających związków. Oczywiście o rozpoczęciu przygotowań nieprzyjaciela do wycofania nie może świadczyć jeden z tych czynników, a cały ich zespół.

Z chwilą stwierdzenia wycofywania się nieprzyjaciela w głąb obrony oddziały dywizji przechodzą natychmiast do pościgu. Sytuacja bywa jednak zwykle na tyle złożona, że nie wszystkim oddziałom udaje się to jednocześnie. Część sił dywizji może być związana walką z kontratakującym jeszcze nieprzyjacielem, inne mogą być obezwładnione i wymagać uporządkowania. Do pościgu przejdą więc najpierw te oddziały, na kierunku których nieprzyjaciel rozpoczął wycofanie, a następne, w miarę

pokonywania jego oporu lub osiągnięcia gotowości bojowej.

We wszystkich wypadkach należy dążyć, aby nie dopuścić do oderwania się sił głównych nieprzyjaciela od czołowych oddziałów dywizji i zorganizowania przez nie oporu w głębi obrony. Aby to osiągnąć, początkowe uderzenie dywizji winno być skierowane na całkowite rozbicie rzutu osłony nieprzyjaciela. Po rozbiciu rzutu osłony siły główne dywizji wychodzą na drogi odejścia nieprzyjaciela paraliżując w zarodku wszelkie próby zorganizowania przez niego obrony.

2

Dywizja może prowadzić pościg czołowy, równoległy lub kombinowany. Najlepsze rezultaty osiąga się w pościgu równoległym. Prowadząc pościg równoległy ścigając^e oddziały mają możliwość wychodzenia na tyły i skrzydła wycofujących się sił głównych nieprzyjaciela, i przedzania go w najwłaściwszym dogodnym do obrony rubieży i niedopuszczenia do zorganizowania obrony. Taki pościg może być prowadzony w wysokim tempie i na dużą głębokość, co pozwala na doprowadzenie do całkowitego rozbicia nieprzyjaciela.

Pościg czołowy może mieć miejsce tylko w początkach pościgu lub w warunkach trudnodostępnego terenu. W pościgu czołowym ścigające wojska muszą pokonywać opór rzutu osłony nieprzyjaciela, co wpływa hamująco na tempo pościgu oraz stwarza nieprzyjacielowi wygodne warunki do wyprowadzenia spod uderzenia sił głównych i zorganizowania oporu na zawczasu przygotowanej lub wygodnej do obrony rubieży.

Jeśli warunki nie pozwalają na wyłączne prowadzenie pościgu równoległego, co zresztą zwykle ma miejsce, to dywizja dąży do pościgu kombinowanego. Wówczas część sił prowadzi pościg czołowy, a siły główne dywizji pościg równoległy.

Dywizja przechodzi do pościgu w takim pasie, w jakim dotąd prowadziła natarcie. Jeśli dywizja w toku wykonywanego pościgu oderwała się od sił głównych armii i sąsiadów, wówczas wyznacza się jej kierunek pościgu.

Pościg polega nie tylko na szybkim parciu do przodu za wycofującym się nieprzyjacielem, ale głównie na niszczeniu jego sił. W toku pościgu dywizja powinna być w gotowości do walki z podchodzącymi odwodami nieprzyjaciela, jak również pokonywania z marszu zorganizowanej przez niego obrony. Dlatego

też ugrupowanie bojowe dywizji składa się z tych samych elementów jakie występowały w natarciu.

Cechą szczególną ugrupowania bojowego dywizji w pościgu jest jego półmarszowy charakter. Oddziały dywizji prowadzą pościg w kolumnach; tylko ta część sił, która prowadzi pościg czołowy jest w pełni rozwinięta. Daje to możliwość wykonywania szybkiego manewru i osiągania wysokiego tempa pościgu.

W celu szybkiego wyjścia na tyły sił głównych nieprzyjaciela celowym jest organizowanie oddziałów wydzielonych. W zależności od charakteru zadania w skład OW mogą wchodzić pododdziały /oddziały/ piechoty zmotoryzowanej i czołgów, wzmocnione, artyleria, pododdziałami wojsk inżynierskich i chemicznych. Jeśli np. zadanie OW polega na opanowaniu jakiegoś ważnego obiektu i utrzymania go do czasu podejścia sił głównych to w składzie OW powinna być piechota zmotoryzowana.

3 OW mogą być wydzielone nie tylko z dywizji ale i z pułków pierwszego rzutu. W zależności od składu i charakteru zadania, OW mogą działać na głębokość 20-40 km przed ugrupowaniem głównych sił dywizji, to jest w odległości, którą główne siły mogą pokonać za 2-3 godziny.

Dywizja prowadzi pościg na szerokim froncie i na maksymalną głębokość. Jeżeli siły i środki pierwszego rzutu dywizji nie wystarczają do rozwinięcia powodzenia i przejścia do pościgu na szerokim froncie, dowódca dywizji wprowadza do walki drugi rzut /odwód/ dywizji.

Głębokości pościgu nie określa się. Rozpoczęty przez dywizję pościg, trwa aż do całkowitego zniszczenia nieprzyjaciela. Przerwanie pościgu może mieć miejsce tylko na skutek uderzenia przeważających sił nieprzyjaciela lub na rozkaz dowódcy armii.

Jak z powyższego wynika pościg prowadzi się zarówno w dzień, jak w nocy. W nocy w poważnym stopniu maleje tempo pościgu. Ponieważ wraz z obniżaniem się tempa pościgu rosną proporcjonalnie możliwości jego zahamowania, pododdziały i oddziały dywizji powinny trzymać się dróg, aby nie błądzić, nie tworzyć zatorów i nie przerywać ciągłości ruchu.

Na okres nocy wzmacnia się rozpoznanie i ubezpieczenie. Na czole dywizji działają oddziały wydzielone. Maszerujące

kolumny zwiększają ubezpieczenie boczne. Wrażliwe elementy ugrupowania bojowego na ataki nieprzyjaciela wprowadza się do wewnątrz ugrupowania pułków i dywizji lub na wewnętrzne marszruty.

Dywizjon rakiet taktycznych przesuwają się na kierunku pościgu głównych sił dywizji. W celu zapewnienia mu bezpieczeństwa przed atakami wyprzedzanych przez siły główne dywizji grup nieprzyjaciela, przydziela mu się do osłony kompanię piechoty zmotoryzowanej lub kompanię czołgów.

Artyleria dywizji przesuwa się w ugrupowaniu pułków pierwszego rzutu w gotowości do wsparcia ich walki w wypadku napotkania zorganizowanego oporu nieprzyjaciela. Artyleria przeciwlotnicza przesuwa się na czołe ugrupowania sił głównych dywizji w gotowości do rozwinięcia i osłony ich w czasie pokonywania przepraw, ciałnin i rubieży skażeń promieniotwórczych i chemicznych.

Oddział przeciwpancerny i oddział zaporowy dywizji posuwają się za pułkami pierwszego rzutu od strony kierunków prawdopodobnych kontrataków odwodów nieprzyjaciela.

Stanowisko dowodzenia dywizji znajduje się w kolumnie sił głównych. WSD przesuwa się w ugrupowaniu pułku działającego na głównym kierunku pościgu. W przypadku potrzeby pokonania z marszu doraźnie zorganizowanej obrony nieprzyjaciela punkty dowodzenia rozwijają się podobnie jak w natarciu.

Zakończenie.

Doświadczenia minionych wojen wskazują, że działania bojowe w początkowym okresie wojny miały z reguły manewrowy charakter. Analiza współczesnych warunków pola walki prowadzi dalej do wniosku, że w przyszłej wojnie działania będą miały również manewrowy charakter.

Broń raketowo-jądrowa, lotnictwo i wysoka ruchliwość w pełni zmotoryzowanych związków taktycznych zapewniają możliwość prowadzenia działań w wysokim tempie i na dużą głębokość. Dlatego nie przypadkowe jest, że zarówno armie państw układu warszawskiego, jak i armie agresywnego bloku NATO kładą nacisk na szkolenie wojsk w działaniach manewrowych.

W początkowym okresie wojny walczące strony zechcą osiągnąć swoje najbliższe cele strategiczne. Srodkiem do osiągnięcia tych celów z naszej strony jest zdecydowane natarcie od chwili rozpoczęcia wojny.

Natarcie prowadzone w warunkach początkowego okresu wojny można by scharakteryzować jako wykonywany w ślad za uderzeniami bronią masowego rażenia szybki ruch wojsk, połączony z forsowaniem rzek, pokonywaniem stref skażonych oraz prowadzeniem krótkotrwałych walk przez oddziały pokonujące z marszu bronione rubieże, odpierające kontratakiⁱ niszczące nieprzyjaciela w bojach spotkaniowych i pościgu. Zasadniczą treścią natarcia jest niszczenie nieprzyjaciela bronią masowego rażenia.

W początkowym okresie wojny działania bojowe będą prowadzone według zasad i metod ustalonych w okresie pokoju. Z uwagi jednak na fakt, że w okresie powojennym powstały nowe rodzaje wojsk, a szczególnie wojska raketowo-jądrowe, możliwości tych srodków nie są jeszcze wyjaśnioneⁱ jak wskazują doświadczenia do chwili wybuchu wojny nie będą w pełni wyjaśnione. Dlatego z chwilą wybuchu wojny dowódcy i sztaby zostaną się z dużą jeszcze ilością problemów, których wyjaśnienie wprowadzi korektę do poglądów uznawanych przed wojną, pozwoli określić w pełni rzeczywiste możliwości wszystkich rodzajów wojsk i ustalić właściwy sposób wykorzystania ich w walce.

Załącznik: 7 szkiców.

płk dy. RZ. KLONOWSKI

Odbito 250 egz.

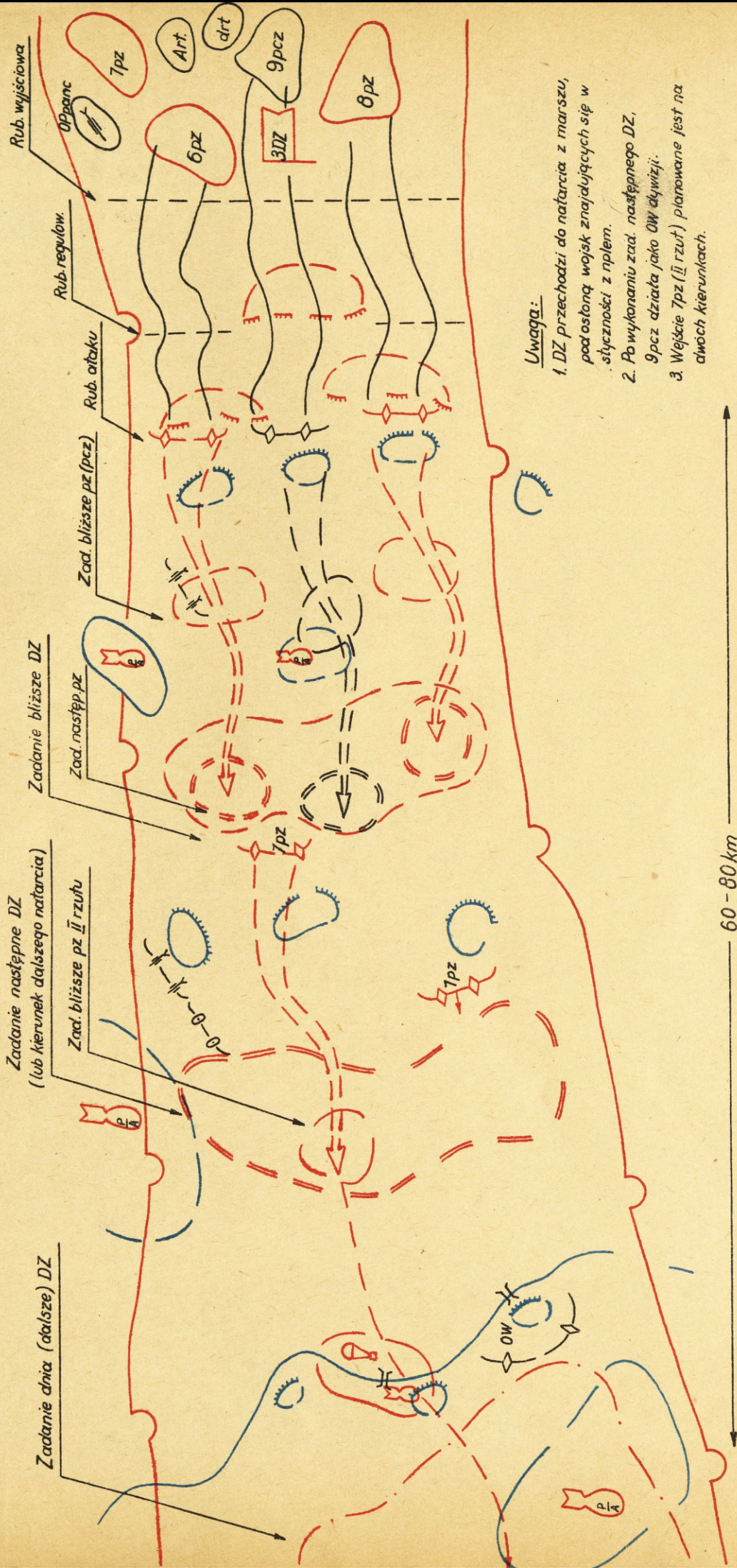
Egz.nr 1-200 bibl.skol. Egz.nr 201-250 OSWfanc

Wyk.płk KLONOWSKI

Druk.K.L.

Nr.ks.0371/WW

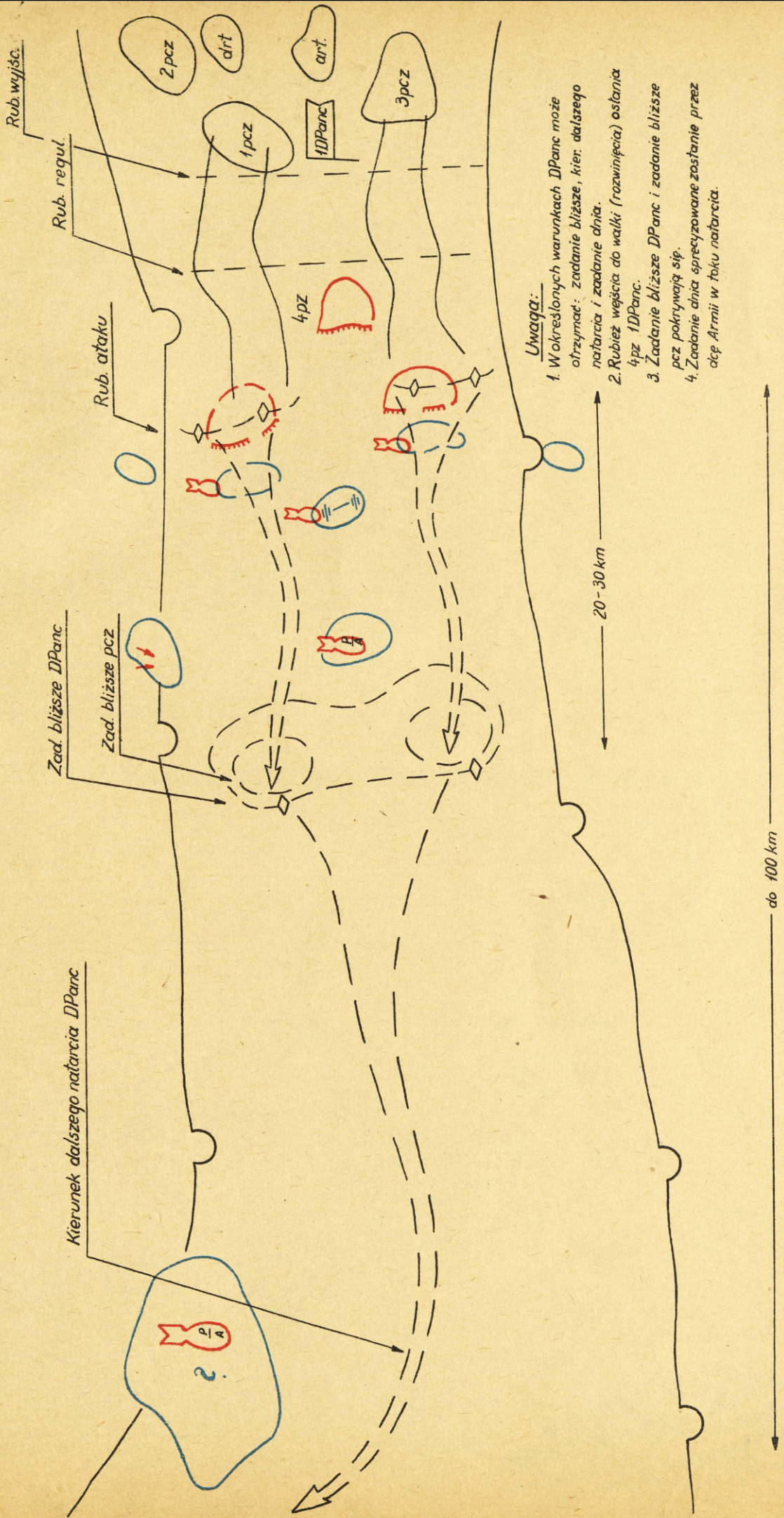
UGRUPOWANIE BOJOWE I ZADANIE DZ W NATARCIU (Wariant)

Uwaga:

1. DZ przechodzi do natarcia z marszu, pod osłoną wojsk znajdujących się w styczności z nplem.
2. Po wykonaniu zad. następnego DZ, 9pcz działa jako OW aktywizji.
3. Wejście 7pz (II rzut) planowane jest na dwóch kierunkach.

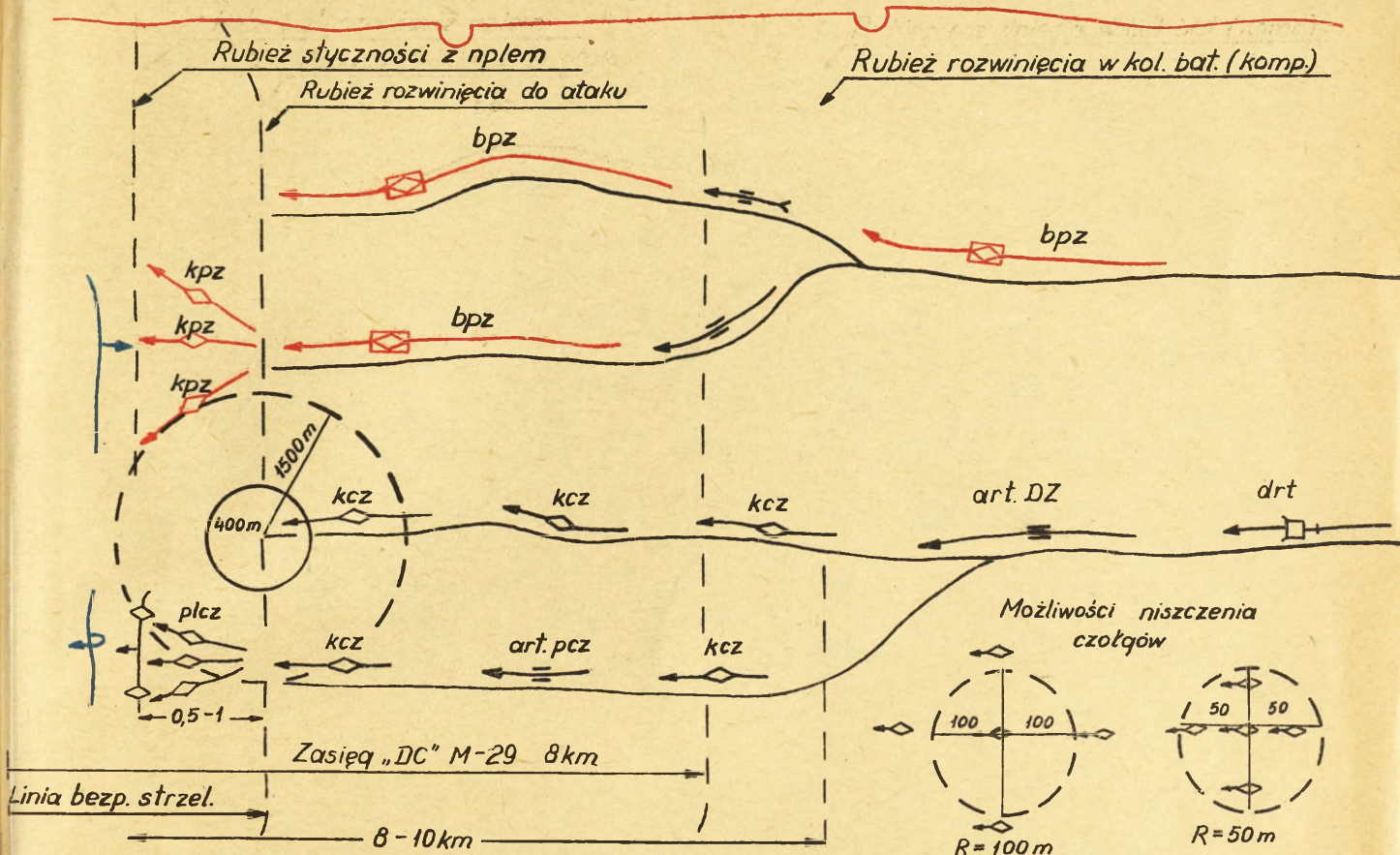
UGRUPOWANIE BOJOWE I ZADANIA DPanc W NATARCIIU (Wariant)

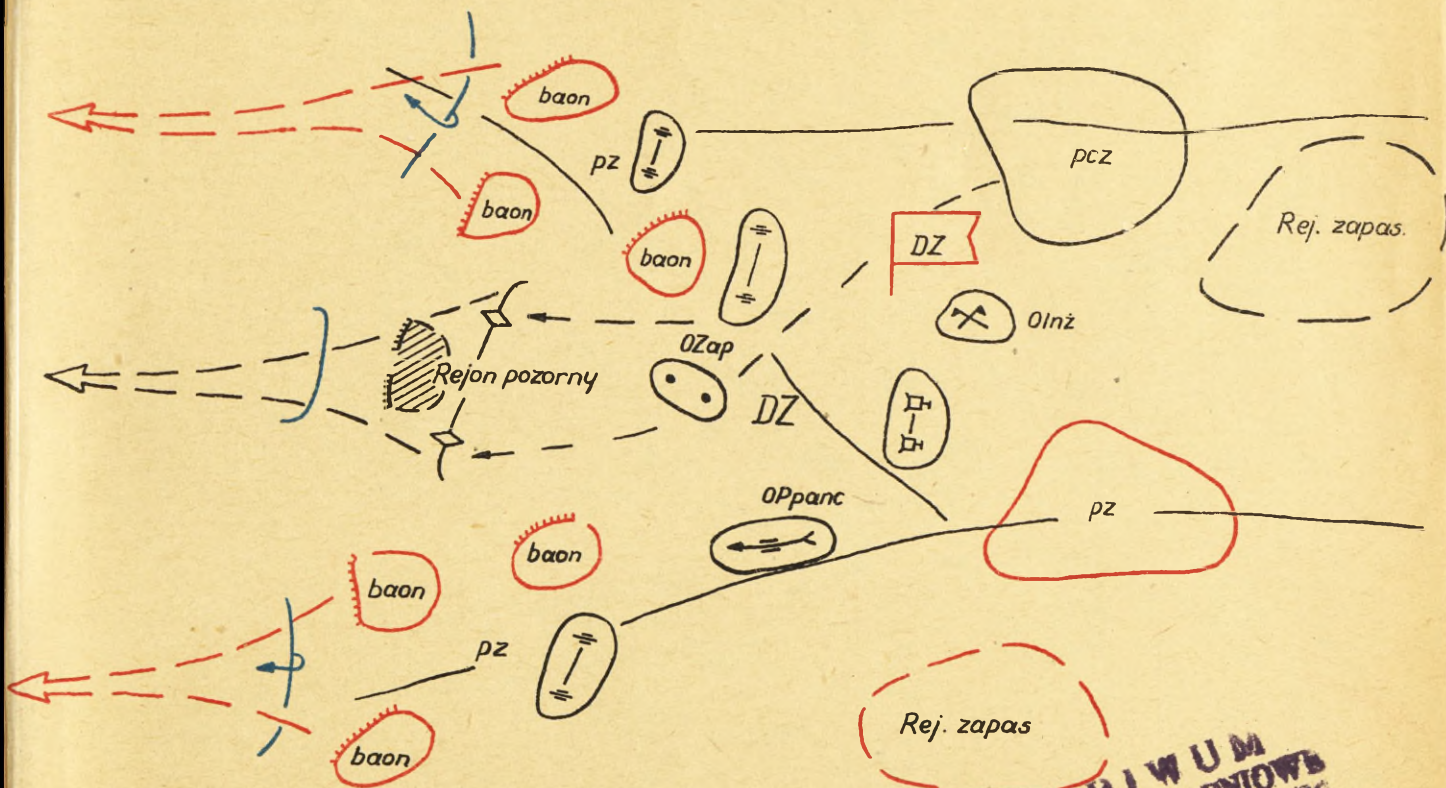
Uwaga:

1. W określonych warunkach DPanc może otrzymać: zadanie bliższe, kier. dalszego natarcia i zadanie dnia.
2. Rubież wejścia do walki (rozwinięcia) ostatnia 4pz 1DPanc.
3. Zadanie bliższe DPanc i zadanie bliższe pcz pokrywają się.
4. Zadanie dnia spręczywane zostanie przez dąż. Armii w toku natarcia.

ROZWINIĘCIE DZ DO NATARCIA Z MARSZU (Wariant)

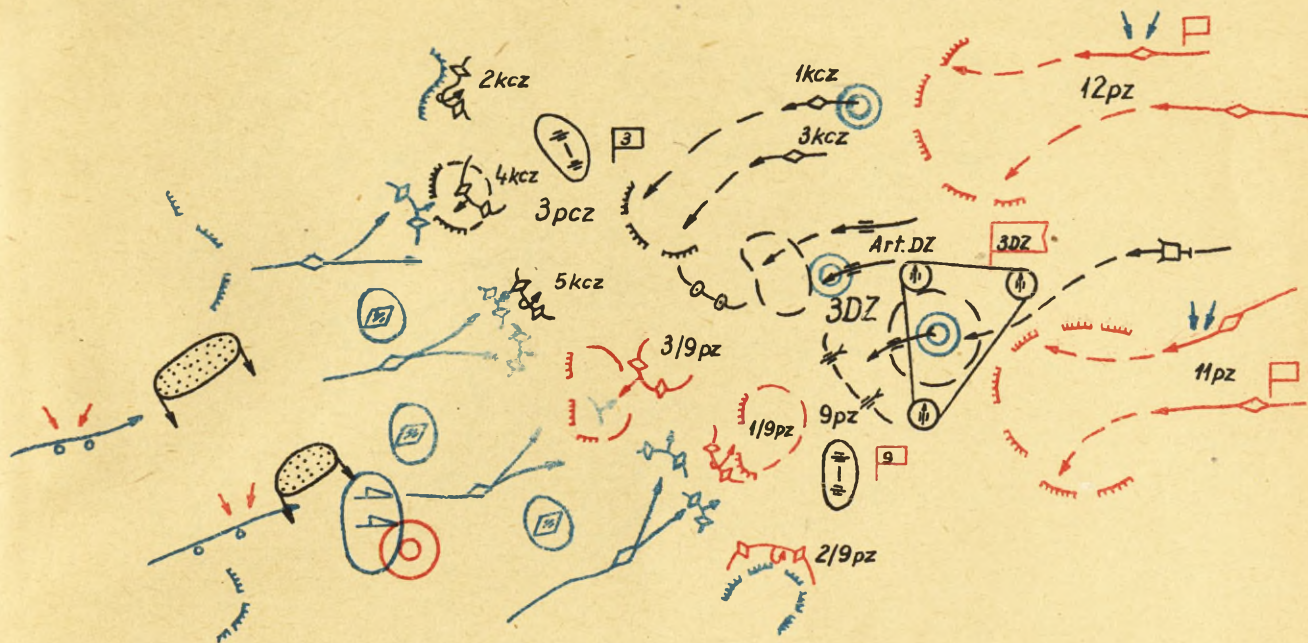

PRZEJŚCIE DZ DO NATARCIA Z BEZPOŚREDNIEJ STYCZNOŚCI Z NPLEM (Wariant)

ARCHIWUM
BIBLIOTEKI SZKOLENIOWEJ
AKADEMII SZTABU CENTRALNEGO
 Im. gen. broni K. Świerczewskiego
 1027800

ODPARCIE PRZEZ DZ KONTRATAKU ODWODÓW NPLA Z MIEJSCA (Wariant)

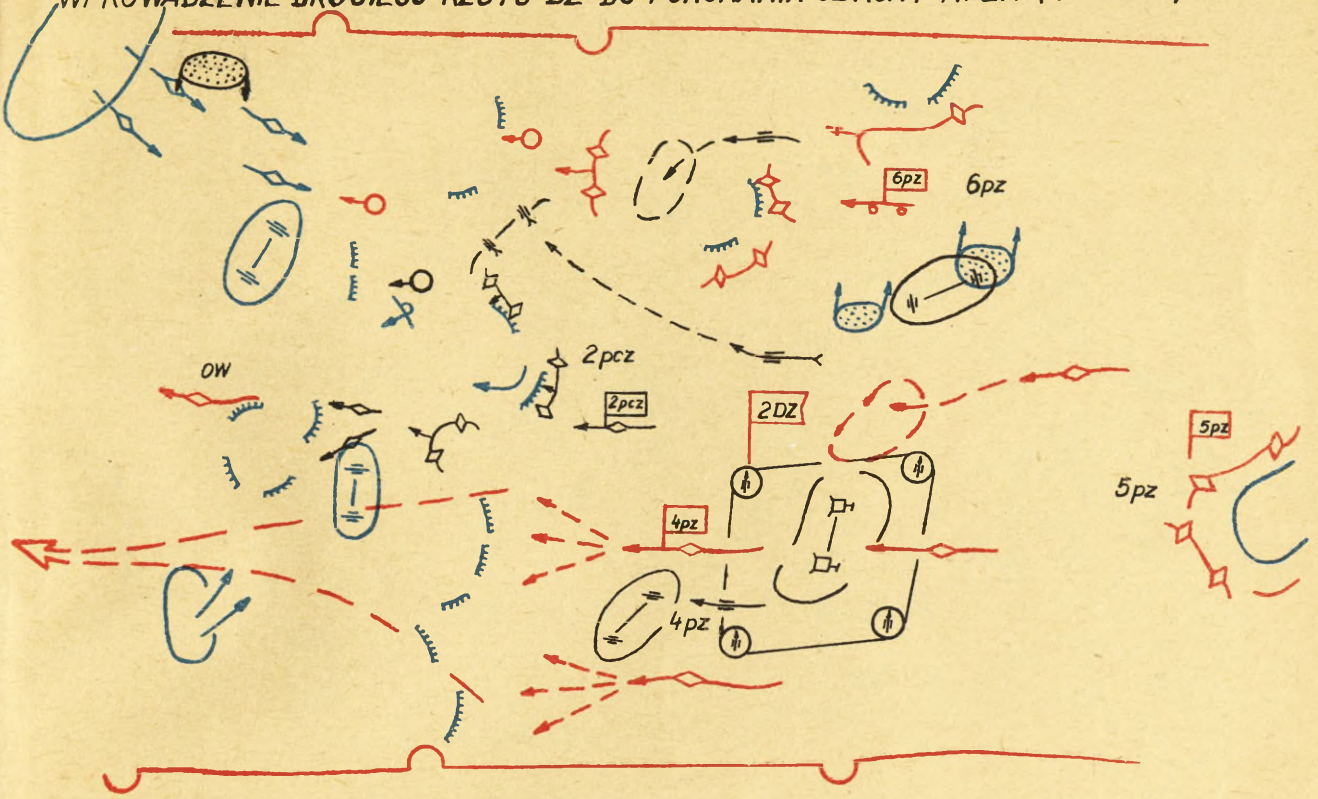

ODPARCIE PRZEZ DPanc KONTRATAKU ODWODÓW NPLA Z MARSZU (Wariant)

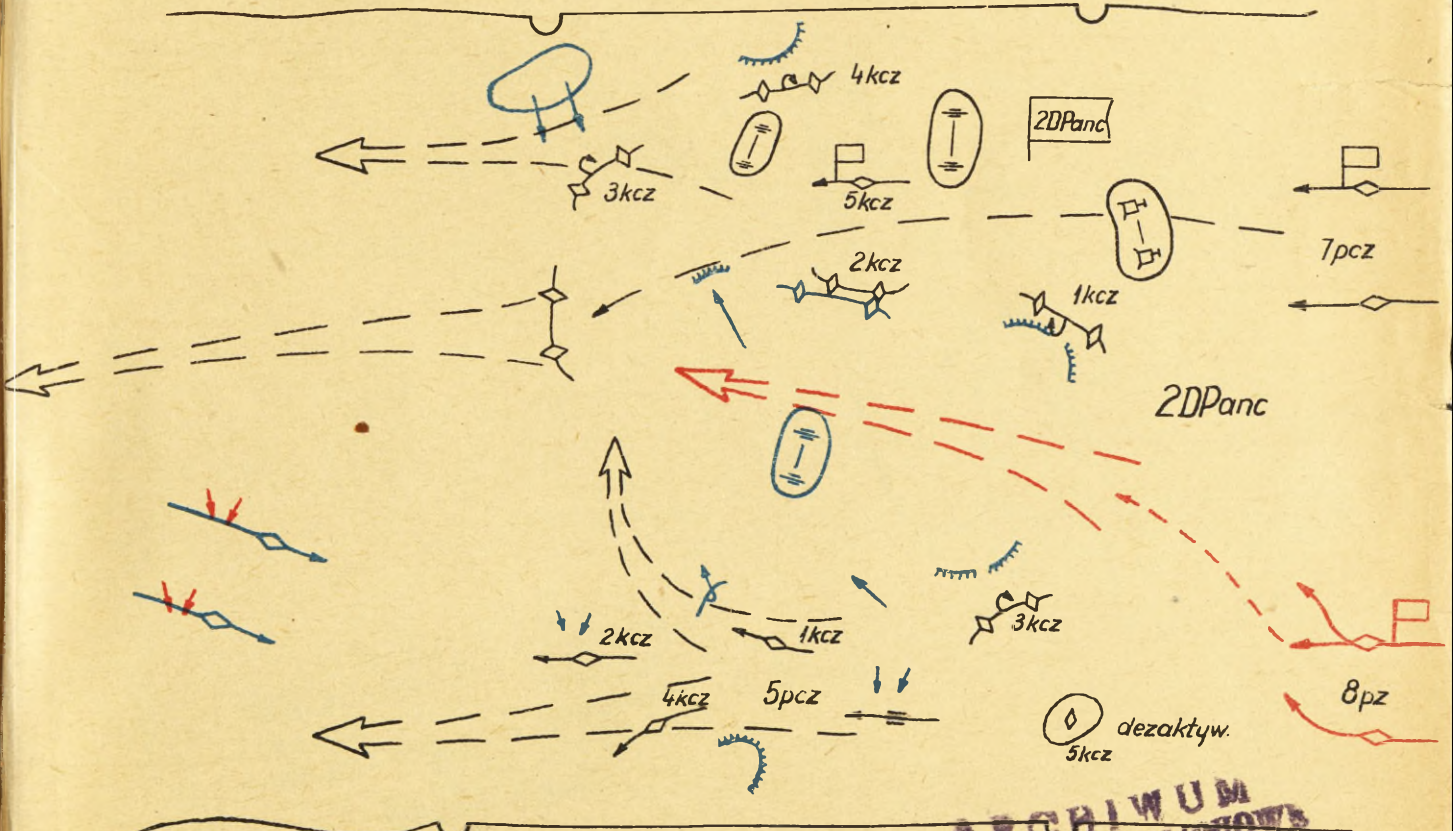

ARCHIWUM
BIBLIOTEKI SZKOŁY
KADRY SZTABU GENEZAŁNO
 1st. gen. Broni K. Sztapomuziof
 32800

WPROWADZENIE DRUGIEGO RZUTU DZ DO POKONANIA OBRONY NPLA (Wariant)

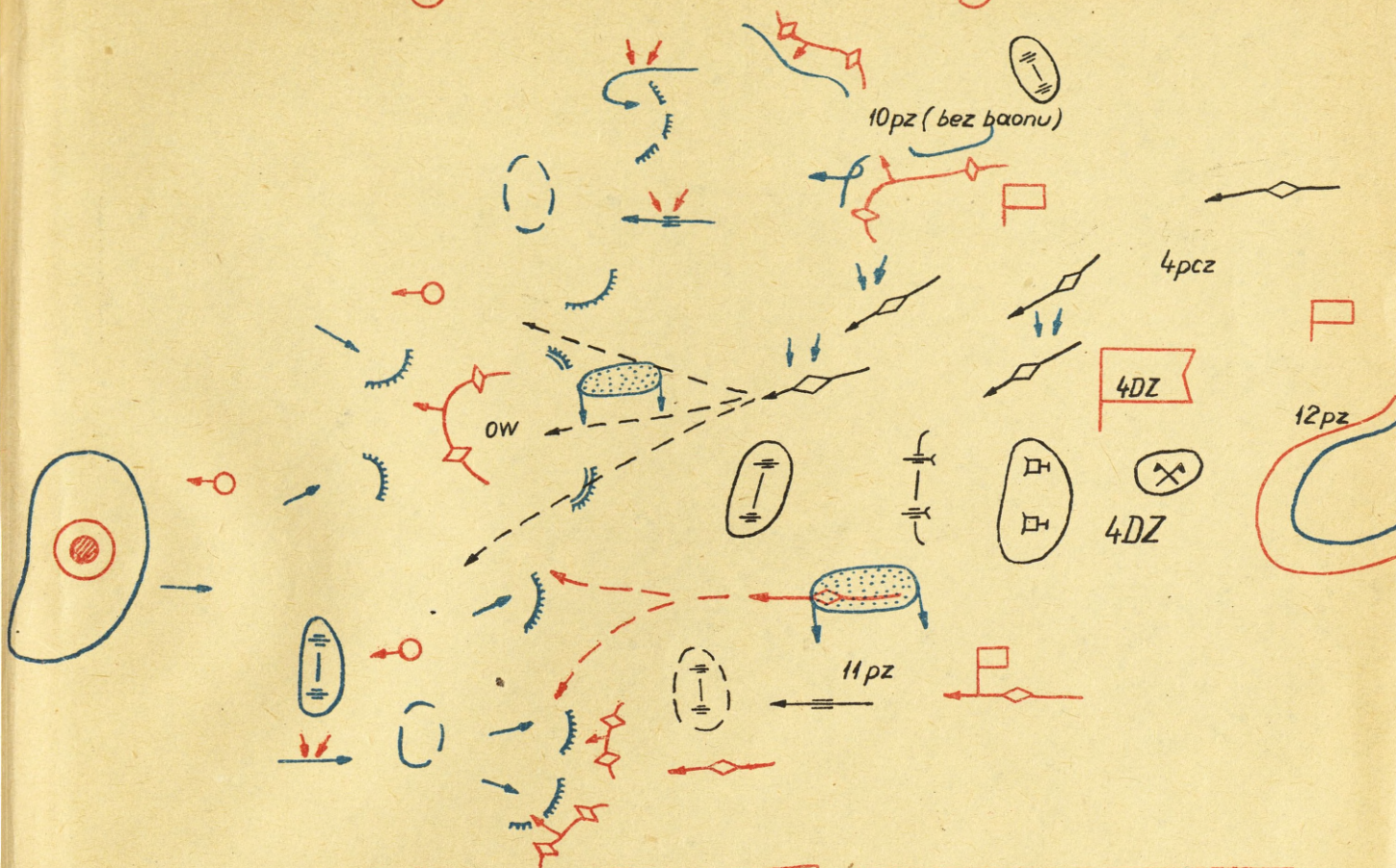

WPROWADZENIE DRUGIEGO RZUTU DPanc DO ROZWINIĘCIA POWODZENIA I LIKWIDACJI RESZTEK OPORU NPLA (Wariant)

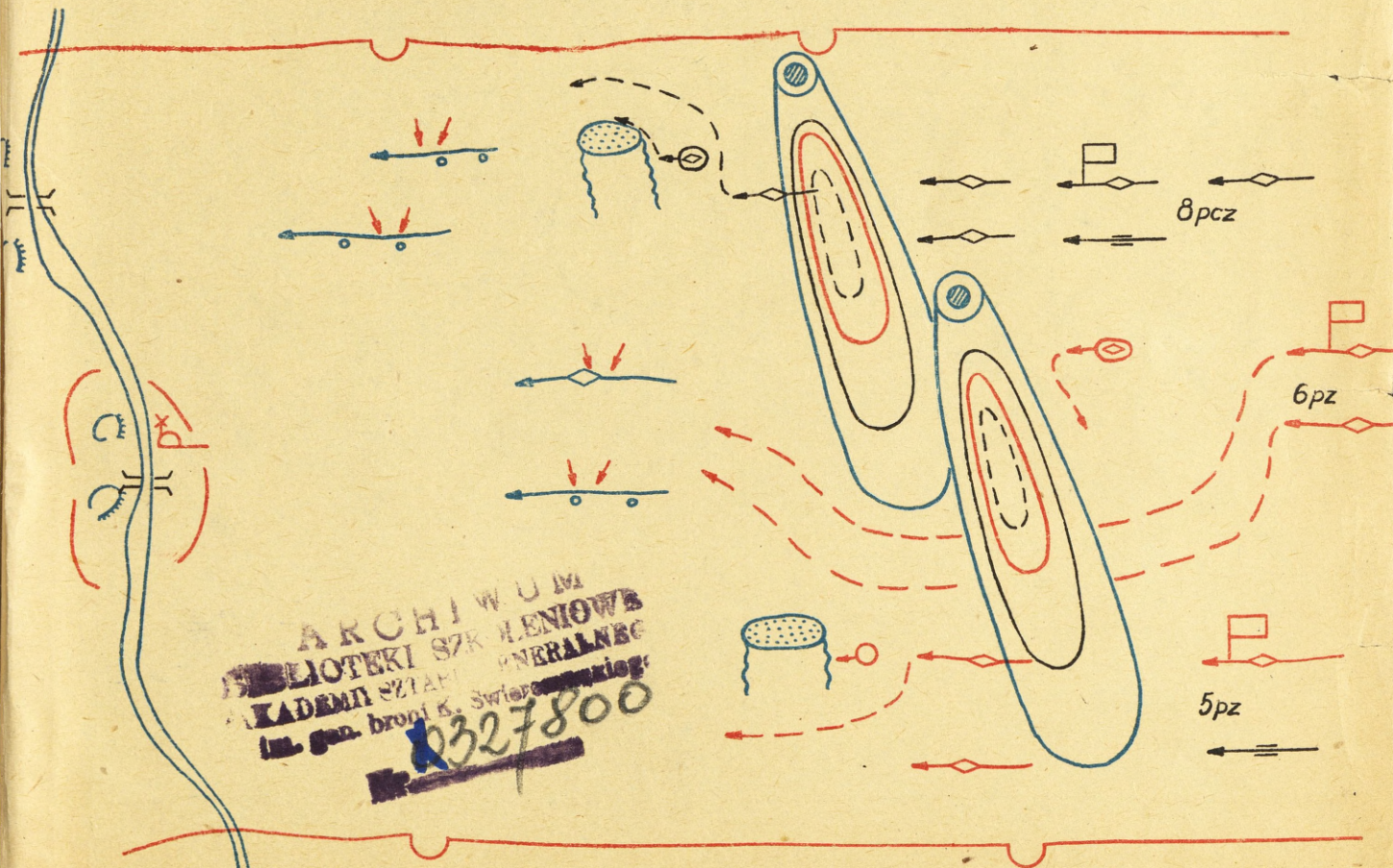

ARCHIWUM
BIBLIOTEKI SZKOLENIOWEJ
LEADENIA SZTABU GENERALNEGO
 ul. gen. broni K. Świerczewskiego
327800

POKONANIE PRZEZ DZ Z MARSZU POŚPIESZNIE ZORGANIZOWANEJ OBRONY NPLA (Wariant)

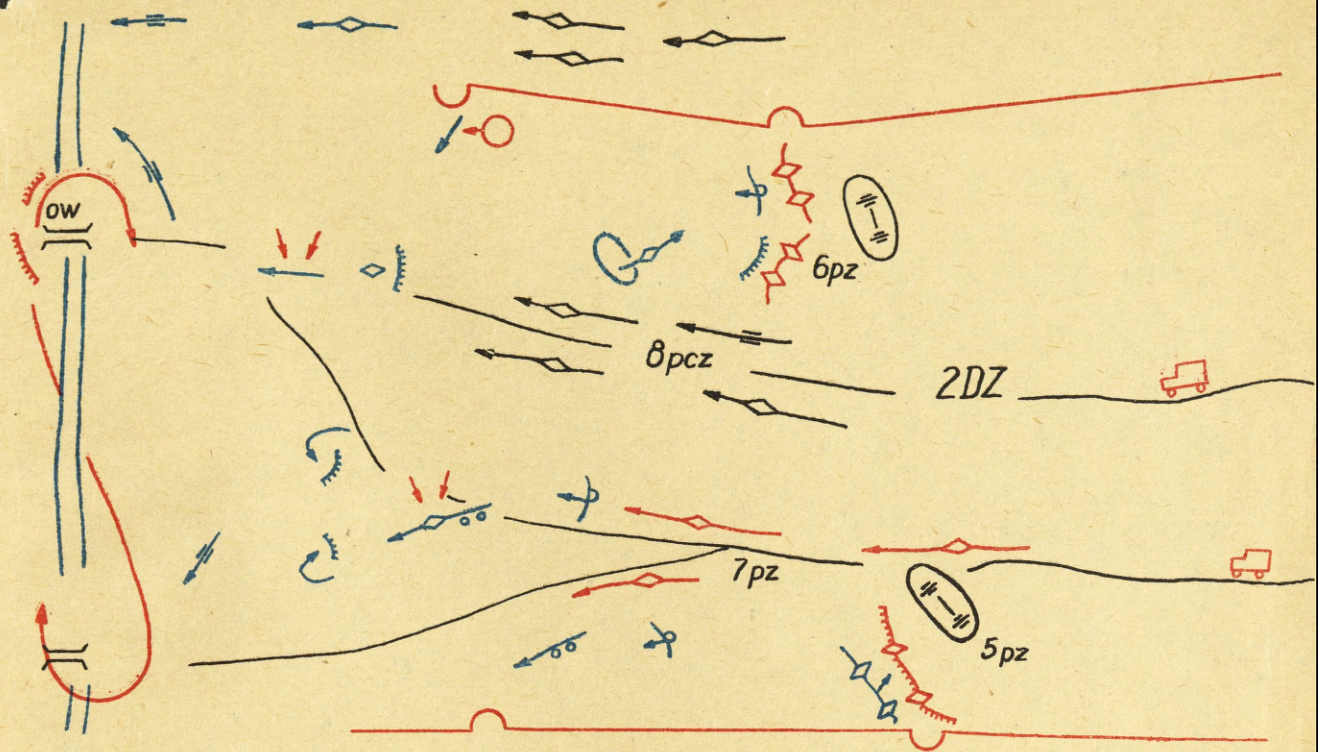
POKONANIE ZAPORY SKAŻEŃ PROMIENIOTWÓRCZYCH I CHEMICZNYCH (Wariant)

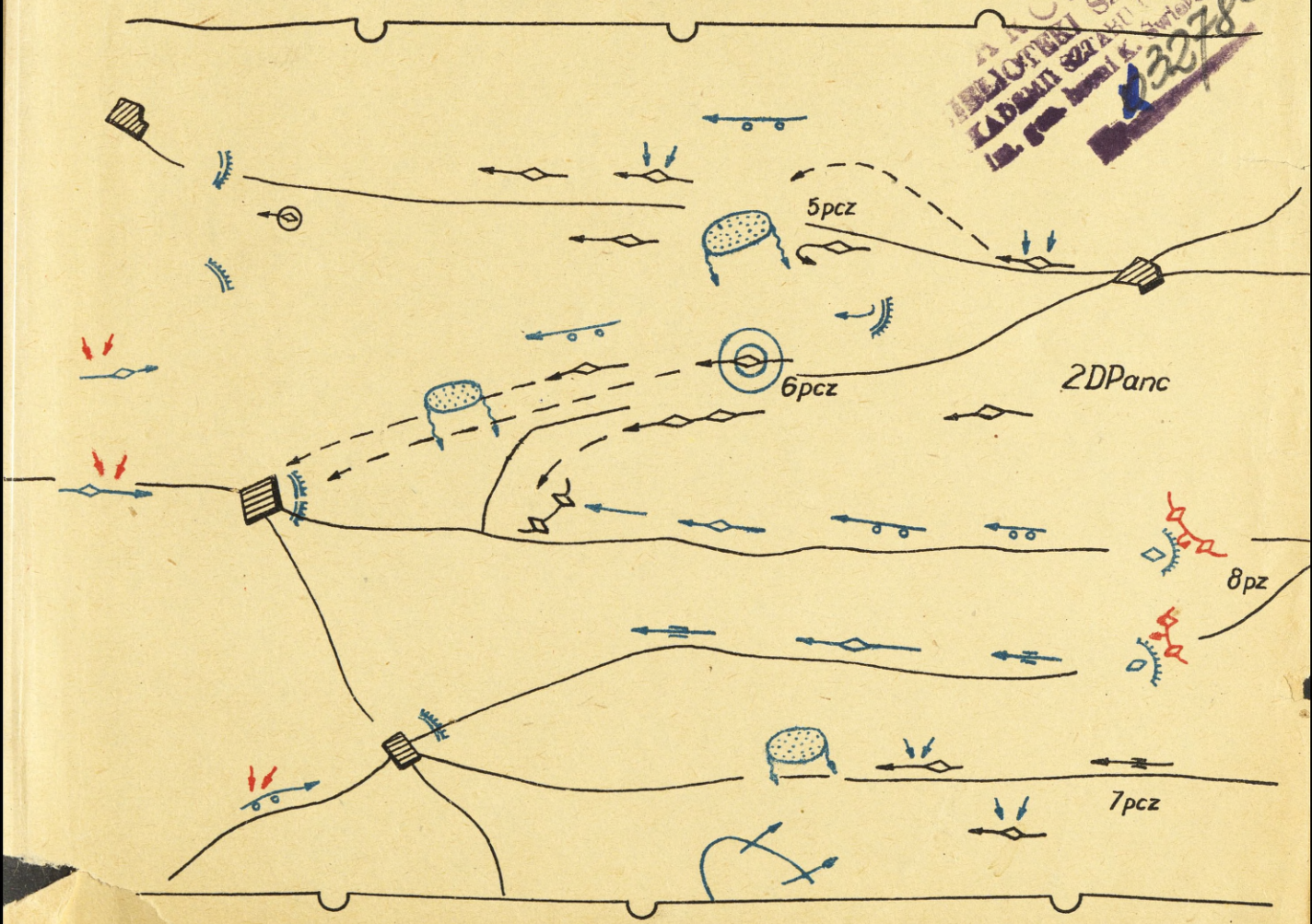
ARCHIWUM
 BIBLIOTEKI SZKOLENIA
 AKADEMII SZTABI GENERALNEGO
 ul. gen. broni K. Świerczewskiego
 0327800

Legenda: — 0,5 r/h
 — 5 r/h
 — 30 r/h
 - - - 100 r/h

PRZEJŚCIE DZ DO POŚCIGU W TOKU NATARCIA

POŚCIG RÓWNOLEGŁY DPanc

A. UCHY W. U. L. A.
 ARMOIENI SZKOLENIOWE
 KADRY W. U. L. A.
 4327800